RADU TEODORESCU

DUMNEZEU TATĂL PE ÎNȚELESUL TUTUROR

Cugir 2019

CUPRINS

INTRODUCERE

Cu multă vreme în urmă, în timpurile Vechiului Testament Sfântul prooroc și rege Solomon se întreba dacă “există ceva nou sub soare?” Tot el a ajuns la concluzia că în cele din urmă nu există nimic nou sub soare fiindcă toate sunt vechi și toate sub o formă sau alta sunt prezente din nou și din nou în istoria lumii. Sfinții părinți ai creștinismului ortodox însă după ce au studiat afirmația lui Solomon au ajuns să mărturisească faptul că cu adevărat există ceva nou sub soare. Noutatea unic nouă de sub soare este pentru sfinții părinți persoana Domnului Iisus Hristos. Cu adevărat este ceva nou și unic faptul că Fiul lui Dumnezeu a venit pe pământ și S-a făcut om. Teologia creștin ortodox mărturisește că Iisus s-a făcut om pentru două motive principale:

1. Pentru ca omul să se mântuiască;
2. Pentru ca omul să fie adoptat fiul lui Dumnezeu.

Este adevărat că mântuirea este o temă importantă și actuală pentru om dar în această carte nu ne vom centra pe ea ci mai mult pe faptul că Fiul lui Dumnezeu Cel născut din veșnicie a ajuns să confere omului dreptul de a fi fiul lui Dumnezeu. Iisus a sumarizat cel mai bine acest lucru în scurta Sa rugăciune Tatăl nostru. Ceea ce este cu adevărat o noutate pentru întrega umanitate este că Iisus a fost primul care ca om și Dumnezeu a ajuns să Îl denumească pe Dumnezeu Tatăl nostru. Iată de ce am considerat că este bine să scriem o carte despre Dumnezeu Tatăl.[1]

Teologia creștin ortodoxă este cât se poate de explicită: Iisus a fost fiul lui Dumnezeu care s-a născut din veșnicie și dincolo de timp. Ca Dumnezeu El este egal cu Tatăl. Lumea s-a făcut prin Iisus și tot prin Iisus lumea ajunge să se mântuiască. Iată de ce în sens creștin ortodox nimeni nu poate ajunge la Dumnzeu Tatăl decât numai prin Iisus. Acesta este de fapt marele adevăr religios care stă la baza acestei cărți. De fapt în timpul vieții Sale pământești Iisus a subliniat acest fapt de mai multe ori: trebuie să Îl acceptăm pe Iisus ca mântuitorul nostru pentru ca făcând în acest fel în cele din urmă să ajungem să Îl avem pe Dumnezeu ca Tatăl nostru. Teologii creștin ortodocși au fost unii care au clarificat de ce Iisus a spus în rugăciune Tatăl nostru și nu Tatăl meu. Spunem în rugăciune Tatăl nostru fiindcă aceasta este o dovadă de altruism. De fapt rugăciunea Tatăl nostru este una care ne învață un lucru esențial: cu toții suntem frații unuia și aceluiași Dumnezeu Tatăl din cer. Când spunem Tatăl nostru după cum ne-a învățat Iisus nu facem decât să dăm dovadă de cel mai mare altruism. Este vorba de un altruism care ne face să fim deschiși în spre o stare de frățietate cu toți semenii noștrii. În timpuri când egosimul și individualismul au devenit lucruri obișnuite adevărul este că trebuie să vedem lucrurile așa cum ne-a învățat Iisus: să ajungem să îi vedem pe semenii noștrii ca frații noștrii.[2]

Trăim vremuri în care mai mulți creștini afirmă doar cu buzele că sunt fii lui Dumnezeu fiindcă în realitate sunt puțini cei care cred aceasta. Sunt puțini care cred că sunt fii lui Dumnezeu fiindcă realitatea este că nu Îl pot vedea în carne și oase pe Dumnezeu Tatăl. Cum poți să spui că ai un tată pe care nu L-ai văzut și nici nu L-a atins vreodată? În acest moment putem spune că se poate vedea utilitatea acestei cărți. Această carte își propune să rezolve această mare problemă: cum poți să îi spui lui Dumnezeu Tată, din moment ce nu L-ai văzut niciodată? Trebuie să știm că sunt multe lucruri în lumea noastră pe care nu le vedem dar care sunt extrem de esențiale pentru viața noastră. Poate unul dintre cele mai cunoscute este aerul. Cu toții avem nevoie de aer dar oare am văzut acest aer? Realitatea este că nu, aerul nu poate să fie văzut. Cum este posibil ca noi care suntem dependenți de aer să ajungem să nu îl vedem niciodată? Răspunsul este cât se poate de simplu: aerul pur și simplu nu se vede. Iată cum la fel de bine trebuie să știm că nici Dumnezeu nu se vede. La cum cum respirăm aerul care este vital pentru viața noastră la fel de bine și Dumnezeu Tatăl este nevăzut. De ce este nevăzut? Este nevăzut fiindcă El este mai presus de lumea noastră. Trebuie să știm că Dumnezeu Tatăl nu este numai Tatăl nostru ci la fel de bine El mai este și creatorul lumii și al universului. Pentru mulți aici lucrurile se complică și de ce să nu recunoaștem că devin neclare: cum se poate ca Dumnezeu să fie Tatăl nostru și la fel de bine Creatorul lumii și

---

[1] Alexander Schmemann, *Tatăl nostru* (București, 2008).

[2] Realitatea este că cel puțin teoreric sunt mai multe voci în lumea noastră care promovează solidaritatea și înțelegerea între oameni (și unirii chiar a națiunilor și a etniilor). Totuși ceea ce trebuie să știm este că că nici o voce din lumea de azi nu este atât de puternică la fel cu cea a lui Iisus care acum 2000 de ani ne învăța să trăim ca frații unuia și aceluiași Dumnezeu Tatăl. Cum putem să facem război împotriva propriului nostru frate? Cum putem să îi facem rău propriului nostru frate? Cum putem să rănim pe propriul nostru frate? Vedem prin urmare că ceea ce ne-a cerut Iisus acum 2000 de ani este pentru mai mulți o imposibilitate. Este pentru unii imposibil să trăiască cu semenii lor ca și cu niște frați. Aceasta fiindcă ei deși spun teoretic că sunt fii lui Dumnezeu prin Iisus Hristos în realitate nu simt aceasta deloc. Iată de ce în cele din urmă trebuie să știm că a fi frate cu semenul tău nu este un lucru pur teoretic ci o realitate.

al universului? Ceea ce trebuie să știm este că Dumnezeu Tatăl a creat această lume pentru noi sau mai bine spus pentru ca noi să ajungem să putem exista. În acest sens nu este nici un fel de incompatibilitate între faptul că Dumnezeu este Tatăl nostru și faptul că El este creator al lumii și al universului. Trăim vremuri în care omul se simte din ce în ce mai singur în acest mare univers. Aceasta fiindcă El nu îi vede sensul și rostul universului. Sunt mii de galaxii și biliarde de planete și în cele din urmă Dumnezeu a creat viață numai pe pământ. Care să fie explicația acestui fapt? Trebuie să știm că deși universul este imens el este pentru noi un instrument teo-pedagogic. Ce voim să spunem prin aceasta? Voim să spunem că universul a fost creat pentru a ne spune nouă oamenilor despre omnipotența lui Dumnezeu Tatăl. Ce să înțelegem prin omnipotența lui Dumnzeu Tatăl? Prin aceasta trebuie să înțelegem că Dumnezeu este atotputernic. Nu există ceva pe care Dumnezeu Tatăl să nu poată să îl creeze sau care să fie mai prejos de puterile Lui. Este evident că Dumnezeu Tatăl a făcut acest univers imens pentru a ne spune ceva despre persoana Lui. Prin urmare deși pe Dumnezeu Tatăl nu Îl putem vedea totuși am putea spune că Îl putem deduce. Ceea ce uită foarte mulți atunci când vorbesc despre Dumnezeu Tatăl este că El nu este numai Tatăl nostru ci la fel de bine este și Dumnezeu nostru. Dacă El este Dumnezeul nostru este cât se poate de evident că El transcede modul nostru de a fi și este dincolo de noi.[3]

După toate cele spuse mai sus se ridică logic întrebarea: dacă Dumnezeu este Creatorul nostru, mai poate să fie El Tatăl nostru? Nu sunt aceste două noțiuni diferite și nu se exclud ele la un anumit nivel? Realitatea este că nu. Deși Dumnezeu nu ne-a dat naștere fiindcă părinții nostrii ne-au dat naștere, ceea ce trebuie să știm este că El este Cel care a făcut posibil ca noi să ne naștem în această lume. Aceasta fiindcă în primul rând El este Cel care a creat această lume. În acest sens lumea ne spune indirect că Dumnezeu este Tatăl nostru. Ceea ce ne învață Iisus este că cu toții avem pe pământ un tată și la fel de bine un alt Tată sus în cer. Avem prin urmare doi tați: unul pe pământ și altul în cer. Iată de ce la un anumit nivel este cât se poate de justificat faptul că nu Îl vedem pe Dumnezeu Tatăl. El este mai mult Tatăl nostru din cer și după cum ne spunea chiar Iisus Lui trebuie să i ne adresăm cu Tatăl nostru din cer. Am putea spune că deși Dumnezeu Tatăl este Tatăl nostru din cer, El nu ne-a lăsat orfani pe acest pământ. La toți dintre noi El ne-a lăsat un tată și o mamă. Tații și mamele noastre sunt numai o palâ reflecție a iubiri infinite pe care o are Dumnezeu Tatăl față de noi. Este evident că avem îndoieli despre Dumnezeu Tatăl dar este bine să știm că aceste îndoieli nu sunt unele care nu pot să fie depășite. Știm că chiar dintre sfinții apostoli unii au avut îndoieli referitoare la Iisus și la sensul misiunii Sale pe pământ. Sfântul Petru s-a lepădat de trei ori de Iisus în timpul patimii. Sfântul Toma s-a îndoit de învierea lui Iisus. Totuși în cele din urmă ambii au trecut pentru îndoilelile lor și au fost repuși pe locul ce și se cuvenea: de apostoli. Aceasta nu trebuie să ne facă să credem că noi suntem m apostoli dar ceea ce trebuie să știm este că în probleme de religie este un lucru obișnuit să avem îndoieli.[4]

Am ales să intitulăm această carte: *Dumnezeu Tatăl pe înțelesul tuturor* fiindcă este bine să știm că Dumnezeu Tatăl este fără doar și poate unul care este Tatăl tuturor. Ceea ce s-a putut vedea din experiența concretă a vieții oamenilor, este că este foarte ușor să îi spui lui Dumnezeu Tatăl nostru când totul este furmos și totul decurge strună în viața ta, însă mai poți să îi spui lui Dumnezeu Tatăl nostru când te confrunți cu greutăți sau când necazurile încep să dea peste tine? Ei bine marea majoritate a oamenilor atâta vreme cât sunt sănătoși și cât sunt fericiți nu au nici o problemă a îi spune lui Dumnezeu Tatăl nostru. Problemele în acest sens încep să apară în momentul în care greutățile vin peste noi. Cum mai putem să îi spunem lui Dumnezeu Tatăl Tatăl nostru când o boală rea a dat peste noi? Cum mai putem să îi spunem lui Dumnezeu Tatăl nostru când ni s-au terminat banii și ne confruntăm cu sărăcia? Cum mai putem să îi spunem lui Dumnezeu Tatăl nostru când un necaz a venit peste noi? Cum mai putem să îi spunem lui Dumnezeu Tatăl nostru când am ajuns să ne confruntăm cu tristețea și deprimarea? Logica omului este una simplă în cele din urmă: Îl avem pe Dumnezeu Tatăl nostru înseamnă ca viața noastră să fie un fel de rai în care nici o boală și nici o încercare nu ar trebui să ne perturbe. Ei bine vedem că acest fapt nu are loc. Nu are loc fiindcă în această viață de cele mai multe ori este aproape imposibil să nu ne

---

[3] Antonie Plămădeală, *Tatăl nostru: nu suntem singuri* (Sibiu, 2006).

[4] Că sunt mulți care se îndoiesc că Dumnezeu este Tatăl nostru nu este nici o îndoială. Acesta este și motivul pentru care sunt atât de mulți în lumea nostră care nu voiesc să fie creștini. A fi creștin înseamnă a Îl recunoaște pe Dumnezeu ca fiind Tatăl nostru. De ce spunem că noi trebuie să Îl recunoaștem pe Dumnezeu ca fiind Tatăl nostru? Nu ar fi mai ușor ca El Dumnezeu Tatăl să ne recunoască pe noi ca fiind fii Lui? Adevărul este că în Iisus Hristos Dumnezeu Tatăl ne-a recunoscut pe noi pe toți ca fiind fii Lui. Atunci cum se face că sunt mulți necreștini care nu vor să să știe de Dumnezeu ca fiind Tatăl nostru? Chiar prin faptul că sunt mulți necreștini în cele din urmă putem să vedem că Dumnezeu este Tatăl nostru. Aceasta fiindcă El nu constrânge pe nimeni să vină la El. Știm că Iisus a spus pilda fiului rispisitor. Acest fiul risipitor a cerut partea lui de avere de la tatăl său și a plecat de la el. Cu alte cuvinte el i-a întors spatele tatălui. La fel cum fiul risipitor i-a întors spatele lui tatălui sunt mai mulți necreștini care îi întorc spatele lui Dumnezeu Tatăl.

confruntăm cu greutăți și cu probleme. Mai poate să fie reconciliată credința în Dumnezeu Tatăl cu momentele de greutate și necaz? Vom vedea că da. Deși în viața noastră de multe ori apar mai multe probleme și necazuri, dacă ne vom uita în ansamblul ei vom vedea că viața noastră este una care este furmoasă și care se merită să o trăim. Sunt din ce în ce mai mulți contemporani care redescoperă *frumusețea uitată a vieții*. Aceasta fiindcă viața în sine este un dar care ne vine de la Dumnezeu Tatăl.[5]

Se spune că doi prieteni creștini mai în vârstă discutau despre cele duhovnicești.

- Să știi că eu nu înțeleg ceva din creștinism, a spus primul prieten.
- Sunt multe lucruri care nu pot să fie înțelese deplin în creștinism.
- Ce vrei să spui?

-Creștimisul este o mare taină după cum ne spun sfinții părinți.

- Asta o știu.
- Foarte bine.
- Dar nu despre asta vreau să vorbesc cu tine.
- Atunci despre ce?
- Eu nu înțeleg această problemă a virtuților în creștinsimul ortodox.
- Este simplu: trebuie să lucrăm virtuțile pentru a ajunge să ne mântuim.

-A nu, nu asta.

- Atunci ce?
- Uite, când omul se întoarce spre Dumnezeu ce daruri încept să lucreze în el?
- La ce daruri te referi?
- Când un om se întoarce la Dumnezeu începe să lucreze în el mai întâi credința?
- Nu în nici un caz.
- Atunci să fie căința?
- Nici căința.

-Atunci frica de iad?

- Nici frica de iad.
- Atunci nădejdea?
- Nici nădejdea.
- Păi și atunci ce dar lucrează în om fiindcă atunci când omul se întoarce la Dumnezeu Tatăl el este un om plin de daruri duhovnicești nu?
- Uite ca să îți explic cum funcținează lucrurile: tu ai văzut vreodată vreo bicicletă?
- Evident, cum să nu.
- Foarte bine. Atunci când o roată se pornește să se învârtă care spiță pornește mai întâi?
- Nu pornește nici una mai întâi fiindcă toate pornesc în același timp.
- Ei bine vezi la fel este și cu darurile duhovnicești.
- Mai exact?
- Când omul se pornește spre Dumnezeu toate darurile Duhului Sfânt pornesc în același timp.
- La fel ca spițele dintr-o bicicletă?
- Întocmai.
- Să știi că mai lămurit deplin.
- Mă bucur de asta.
- Eu credem că darurile pe care le primim de la Duhul Sfânt vin unul după altul.
- Nu ele vine dintr-o dată, la fel cum spițele din roata biciletei pornesc de-o dată.
- Îți mulțumesc foarte mult prietenul meu.
- Pentru nimic.

Se spune că din acel moment prietenul cel nedumerit a înțeles care este sensul darurilor pe care le primim de la Duhul Sfânt și modul în care ele lucrează în noi.[6]

Prin urmare este bine să știm că nu darurile Duhului Sfânt sunt unele care ajuns să lucreze în om într-o măsură mai mare sau mai mică. Aceasta mai ales dacă acest om a ajuns să devină creștin. A devenii creștin este

---

[5] Radu Teodorescu, *Teologia paternității lui Dumnezeu* (Cugir, 2010).

[6] Am încercat să găsim pe autorul acestei frumoase pilde creștin ortodoxe dar nu am reușit. Ea ajuns să circule în lumea creștin ortodoxă și este cât se poae de grafică și una care ne face să înțelegem foarte bine modul în care harul lui Dumnezeu manifestat prin darurile Sale ajunge să lucreze în om.

de fapt drumul spre casă pe care fiecare dintre noi îl facem. De ce spunem că a devenii creștin este drumul spre casă? Este drumul spre casă fiindcă cu toții avem nevoie de iubirea lui Dumnezeu Tată. Ceea ce este bine să știm este că în firea lucurilor este ca noi să avem o relație filială cu Dumnezeu Tatăl. Însă nașterea noastră în această lume este un fapt care ne spune că trebuie să fim cât se poate de deschiși în spre realitatea Celui care a făcut posibilă această naștere a noastră. Iată de ce este bine să știm că parafrazând pilda de mai sus în momentul în care ajungem să devenim creștini toate cele legate de înfierea lui Dumnezeu Tatăl ajung să se pornească una după alta. Devine evident că trebuie să fim receptivi față de Dumnezeu Tatăl și să căutăm că îi facem voia Lui. Arhetipul al acestei comuniuni de iubire pe care o avem cu Dumnezeu Tatăl trebuie să fie relația cu proprii noștri părinți. Nu putem să concepem legătura noastră cu proprii părinți în afară de dragoste. Iată cum în cele din urmă este bine să știm că iubirea este cea care definește starea noastră de comuniune cu Dumnezeu Tatăl. Trebuie să vedem în Dumnezeu Tatăl centrul iubirii noastre agapice și modul cum ajungem să experimentăm aceasta pleacă din legătura noatră cu proprii părinți. În alt sens al acestei expresii este bine să știm că iubirea pe care o avem față de părinții noștrii nu este nimic mai mult decât un fel de extensie a iubirii pe care în cele din urmă o vom avea cu Dumnezeu Tatăl.[7]

Suntem convinși că unii cititori ar putea să găsească o anumită discrepanță dintre titlul acestei cărți și cuprinsul ei. Aceasta fiindcă titlul arată un fel de universalitate a chemării lui Dumnezeu Tatăl pe care El a făcut-o lumii prin Domnul Iisus Hristos. Totuși, cei care vor avea răbdarea să parcurgă paginile ei vom vedea că în cele din urmă cartea se referă mai mult la persoane care trec prin situații limită în viața lor. Vom vorbii pe larg despre chemarea lui Dumnezeu Tatăl de a fi Tatăl lor:

- celor suferinzi și năpăstuiți,
-celor simpli și desconsiderați;
-celor săraci și trudiți;
-celor împătimiți și dependenți de păcat.

Toate aceste categorii de persoane sunt unele care trec prin greutăți și care se confruntă cu dificultăți. Iată de ce este posibil ca unii citind aceste pagini să nu se recunoască pe sine în ele. Atunci dacă nu se recunosc pe sine în ele cum mai poate să fie posibil să denumm cartea noastră: Dumnezeu Tatăl pe înțelesul tututor? Nu este acest titlul mult prea general? Realitatea este că nu, titlul nu este prea general. Dumnezeu Tatăl este unul care cheamă la Sine toată umanitatea. Indiferent de rasă, de orientarea ideologică sau de statutul social în cele din urmă Dumnezeu Tatăl ne vrea pe noi pe toți fii Săi. După învierea Sa din morți Domnul Iisus Hristos a fost cât se poate de explict în acest sens: "mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, învăţându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă, şi iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârşitul veacului. Amin" (Matei 28:18-20).[8]

Un teolog anglican mai recent a ajuns să denumească evanghelia lui Hristos ca fiind cu adevărat o revoluție.[9] Aceasta fiindcă în toată istoria lumii nimeni nu a mai ajuns să Îl denumească pe Dumnezeu ca fiind Tatăl nostru. Proorocii din Vechiul Testament ne-au spus mai multe despre Iisus:

- că peste el vor sta mai multe duhuri ale Duhului Sfânt;
-că va fi israiltean;
- că va pătimii;
- că va învia;
- că îl va împăca pe om cu Dumnezeu etc.

Totuși nici unui prooroc din Vechiul Testament nu i s-a descoperit faptul că Iisus va venii cu chemarea la înfiere a omului. De fapt la un anumit nivel aceasta a fost originalitatea mesajului lui Hristos: că prin credință în El în cele din urmă putem să devenim fii lui Dumnezeu. Este cu adevărat o mare cinste pe care ne-a făcut-o Iisus. În nici un fel nu se cuvine să refuzăm această cinste pe care El ne-a făcut-o. Nu se cuvine să o refuzăm

---

7 Radu Teodorescu, *Dumnezeu Tatăl în patrologia creștin ortodoxă* (Cugir, 2014).

8 Este greu de acceptat că un singur om care a fost Iisus Hristos a ajuns să lanseze un mesaj care să fie valabil pentru toată umanitatea din toate timpurile și din toate lucrurile. Ceea ce trebuie să știm este că dincolo de toate acestea Iisus nu a fost un simplu om ca restul oamenilor. El a mai fost și fiul lui Dumnezeu Cel născut din veșnicie. Este evident că trebuie să fim mult mai atenți cu persoana lui Iisus. Pentru ca să ne demnonstreze nouă că El este fiul lui Dumnezeu care a venit să ne cheme și pe noi la aceiași cinste de a fi fii lui Dumnezeu, Iisus a făcut mai multe minuni. Aceste minuni sunt unele care certifică faptul că este posibil ca toată umanitatea să devină fii ai lui Dumnezeu. Iisus a venit în această lume pentru a ne spune că toți cei care Îl vor accepta pe El ca mântuitor vor ajunge să Îl aibă pe Dumnezeu ca Tatăl lor. În sens creștin ortodox nu este nici o altă cale spre Dumnezeu Tatăl decât Iisus. În acest sens Iisus a fost explicit: "nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine" ((Ioan 14, 6).

9 N. T. Wright, *Ziua în care a început revoluția* (Sibiu, 2017).

fiindcă ea este voia lui Dumnezeu Tatăl pentru noi. Tot Iisus este cel care ne-a făcut conștienți că există două etape în ceea ce Îl privește pe Dumnezeu Tatăl:

1. Prima etapă este etapa acestei lumi în care ajungem la o cunoaștere a lui Dumnezeu Tatăl mai mult pe cale deductivă (prin deduceri) și parțială;
2. A doua etapă este etapa vieții de apoi în care vom ajunge la o comuniune veșnică cu Dumnezeu Tatăl nostru.

În sens creștin ortodox viața noastră din această lume este numai un început al comuniunii de iubire pe care vom ajunge să Îl avem cu Dumnezeu Tatăl. Trebuie să știm că Dumnezeu Tatăl vede lucrurile diferit decât noi. Noi fiindcă suntem fii lui suntem la un anumit nivel limitați de timp și spațiu. Tot ceea ce experimentăm noi în această lume este limitat de timp și spațiu. În schimp ca Unul care este creator al timpului și al spațiului Dumnezeu Tatăl este dincolo de ele. Iată de ce El are o perspectivă veșnică și nelimitată a legăturii Sale cu noi. Ceea ce este esențial pentru noi oamenii să înțelegem este că indiferent de statulul social de aptitudinile fizice sau psihologice, de răspândirea pe glob sau de trăsăturile de caracter în cele din urmă Dumnezeu Tatăl ne chemă pe toți să fim fii Lui. Dumnezeu Tatăl ne cheamă prin Iisus să fim fii Lui, dar El nu ne forțează să răspundem cu da fiindcă El ne respectă libertatea noastră.[10]

CAPITOLUL 1

DUMNEZEU TATĂL PE ÎNȚELESUL CELOR SUFERINZI ȘI NĂPĂSTUIȚI

Ceea ce este propriu omuli și vieții sale pe acest pământ este suferința. Din cauza suferinței Sfântul prooroc David a ajuns să numească lumea noastră o *vale a plângerii*. La un anumit nivel aceste vorbe sunt cât se poate de realiste. Sunt realise fiindcă trebuie să recunoaștem că până și belelușii când se nasc în această lume plâng. Plânsul este expresia suferinței. Este adevărat că sunt și lacrimi pe care omul le varsă de fericire sau de bucurie dar ceea ce este bine să știm este că suferința este fără doar și poate o realitate cruntă și dureroasă a acestei lumii. Istoria ne-o demonstrează că nu există persoană în această lume care să nu fi suferit. Aceasta fiindcă împotriva voinței noastre suferința ne atacă cu otrava ei și ne rănește. În contextul acestei cărți este cât se poate de adevărat că se ridică întrebarea: cum putem să îi mai spunem lui Dumnezeu Tatăl nostru din moment ce trăim într-o *vale a plângerii?* Este posibil ca un tatăl responsabil să își lase copii să sufere? Cu alte cuvinte: cum poate reconcilia creștinsmul ortodox problema suferinței cu credința în Dumnezeu? Răspunsul la această întrebare l-au dat mai mulți teologi creștin ortodocși dar aici vom da răspunsul pe care ni-l l-a dat poetul creștin ortodox Traian Dorz: "furtuna, pentru arborii sănătoși, este o salvare, căci în furtuni rădăcinile lor se adâncesc și mai afund, unde întotdeuna au umezeală și nu se usucă în vreme de secetă. Suferințele pentru un credincios viu sunt tot atât de necesare. Ele adâncesc viața în Hristos, îi dau sevă de inspirație și putere de rodire."[11]

Prin urmare deși suferința este fără doar și poate o experiență neplăcută și la fel de bine una care poate ridica mai multe semne de întrebare trebuie să știm că ea nu este niciodată una care este lăsată să fie peste puterile omului. Știm din viața Sfântului drept Iov că Dumnezeu a îngăduit diavolului să îl încerce pe Iov dar nu l-a lăsat pe Iov să treacă peste încercări mai mari decât le-ar fi putut duce. Suferința se leagă în această lume de misterul sau mai bine spus de taina răului. Răul este cel care produce suferința. Cine este răul personificat știm: diavolul.[12]

Suferința este una dintre marile probleme ale lumii. Realitatea este că suferința de multe ori se dovedește a fii un lucru util care poate să fie pe voia lui Dumnezeu. Cum se poate una ca asta? De multe ori Dumnezeu urmărește ceva anume cu o anumită persoană și prin urmare El știe cum să acționeze cel mai bine asupra ei. Sunt oamenii care sunt încăpățânați și care nu voiesc să înțeleagă din prima voia lui Dumnezeu Tatăl. Așa se face că pentru a îi învăța și pentru a îi disciplina pe acești oameni de multe ori Dumnezeu lasă ca asupra lor să

---

[10] Constantin Galeriu, *Rugăciunea Tatăl nostru tâlcuită de părintele Constantin Galeriu* (București, 2002).

[11] Traian Dorz, *Semănați cuvântul sfânt*, (Editura Oastea Domnului, Sibiu), pp. 83-89.

[12] Biblia și sfinții părinți ne spun că diavolul a fost inițial un înger bun sau mai bine spus un înger de lumină. Aceasta până când în el s-a născut dorința de a lua locul lui Dumnezeu Tatăl sau ca să folosim un termen pe pe înțeles: până când a voit să Îl detroneze pe Dumnezeu. Așa se face că fiindcă a voit ceea ce este ontologic imposibil el a renunțat de bună voie să mai fie un slujitor la binelui și s-a dedicat în întregime răului. Spațiul în care răul este prezent la nivel absolut și veșnic este iadul sau infernul. Din înger de lumină diavolul a devenit o ființă a întunericului și dușmanul declarat al lui Dumnezeu. Așa s-a născut pentru prima dată răul. Diavolul este în cele din urmă autorul suferinței. El este cel care face ca omul să sufere. Totuși, diavolul nu are libertate deplină asupra omului. Aceasta findcă el nu poate să treacă peste voia și puterea lui Dumnezeu Tatăl.

vină mai multe suferințe. Aceste suferințe pot să fie trupești sau sufletești. Deși unii tind să creadă că suferința este numai una de natură trupească trebuie să știm că sunt și suferințe sufletești. Mai ales suferințele din dragoste sunt adevărate plăgi ale sufletului care pot să fie mai adânci decât orice suferință trupească. Dacă este să ne gândim la cei care suferă din dragoste sau la fel de bine dacă este să ne gândim la cei care suferă în urma unui divorț vom vedea că suferințele sunt la fel de bine unele care pot să fie în sufletului omului. Omul suferă la fel de bine și cu sufletul și el trebuie să știe să lupte cu această suferință. Prin credința în Dumnezeu se poate vedea că suferința întotdeauna are o logică. Din viața Cuviosului Porfirie Bairaktaris știm că la un moment dat el se afla într-o localitate unde a putut vedea pe om om care tot hulea și înjura pe Maica Domnului Sfânta Maria. Cuviosul Porfirie s-a rugat Sfintei Maria să îl schimbe pe acest om și să îl facă să se roage Sfintei Maria. Așa se face că la un moment dat acest om transporta cu căruța niște butoaie cu vin. Un cal s-a împiedicat și căruța s-a răstunat. Butoaiele cu vin au căzut și unul s-a prăvălit chiar peste hulitorul Maicii Domnului. Se spune că aflat la ananghie hulitorul a început să strige: Maica Domnului scapă-mă! Maica Domnului nu mă lăsa să mor! Chiar atunci a venit spre el un locuitor care a dat la o parte marele butoi cu vin care s-a părvălit asupra lui. Așa se face că prin suferință acest hulitor a fost schimbat în mentalitatea lui și de atunci nu a mai hulit-o pe Maica Domnului Sfânta Maria.[13]

Este foarte adevărat că omul care trece prin suferință este unul care este cât se poate de probabil că va mai ajunge să creadă că Dumnezeu este Tatăl lui. Aceasta fiindcă după cum știm nici un om nu vrea să sufere. Fiindcă nici un om nu vrea să sufere în cele din urmă este foarte adevărat că suferința poate să fie o piatră de poticnire pentru noi toți. Se poate vedea că la cei mai mulți dintre noi când suferim relația noastră cu Dumnezeu se răcește. Se răcește așa de mult că uneori ajunge să fie inexistentă. Sunt unii care sunt extrem de slabi în fața suferinței și am putea spune că se dau bătuți imediat. Ce este de făcut în momentul în care trecem prin suferință? Fără doar și poate că trebuie să ne facem un proces al conștiinței. Poate că am făcut păcate de care nu suntem conștienți și așa am ajuns în cele din urmă să suferim. Ceea ce trebuie să știm este că în nici un fel Dumnezeu Tatăl nu lasă suferința în viața noastră fără de nici o logică. Trebuie să știm că după autorii biblici trăim într-o lume căzută în păcat. Păcatul este cel care este contrarar voii lui Dumnezeu și tot ceea ce este contrar voii lui Dumnezeu nu poate decât să aducă cu sine suferința și moartea. La fel ca într-un joc de copii care are anumite reguli pe care copii le respectă este bine să știm că și viața noastră cu Dumnezeu Tatăl respectă anumite reguli. Aceste reguli când sunt încălcate duc la pedepsirea noastră. Scriidu-le evreilor Sfântul Apsotol Pavel a exprimat foarte bine aceste mare adevăr creștin ortodox: “căci Domnul pedepseşte pe cine-l iubeşte şi bate cu nuiaua pe orice fiu pe care-l primeşte. Suferiţi pedeapsa: Dumnezeu Se poartă cu voi ca şi cu nişte fii. Căci care este fiul pe care nu-l pedepseşte tatăl?” (Evrei 12, 6-7).[14]

Maica Siluana Vlad spune cât se poate de plastic: “dacă asculți puțin tăcerea din ochii lui din icoană, auzi de-o dată că îți cunoaște durerea pe care o simte deodată cu tine în trupul Său. Doar că nu are aceași atitudine față de ea, ca tine. Lui îi este milă de tine, ție nu! El, din milă și din iubire, a venit la noi, și vine la tine ca să îți arate pe viu, că durerea ta se poate trăi și altfel decât revoltându-te, acuzând și învinovățind pe alții, pe ceilalți, pe noi înșine, pe El. Tu, lipsit de milă față de tine, din cauza dorinței ca lucrurile să fie așa cum și-am plăcea ție, alegi mereu soluțiile care sporesc suferința, întunecă mintea și otrăvesc viața. Dacă tu te oprești din cârtit și te așezi în fața Lui și hotărăști să ieși în fața durerii atitudinea Lui, totul se va schimba.”[15] Din cele spune mai sus putem spune că suferința este fără doar și poate o problemă de perspectivă. De ce este o problemă de perspectivă? Este o problemă de perspectivă fiindcă noi trebuie să ajungem să vedem suferința prin care trecem din prisma pe care o vede Dumnezeu Tatăl. Dacă este să ne gâmdim la faptul că cu toții păcătuim în cele din urmă vom înțelege că suferința este fără doar și poate de multe ori un fapt justificat în viața noastră. Cu toții păcătuim. Pentru păcatele noastre merită să suferim. Merită să suferim fiindcă în acest mod în cele din urmă

---

[13] Sfântul Porfirie Kavsokalyvitul *O să vă spun: relatări înregistrate ale sfântului despre viața sa* (București, 2014).

[14] Prin urmare este bine să luăm în calcul că suferința este un fapt care poate să fie o pedeapsă de la Dumnezeu aceasta fiindcă trebuie să știm că la fel cum un părinte ajunge să își pedepsească copii Lui la fel de bine și Dumnezeu Tatăl ajunge să ne pedepască pe noi mai ales pentru păcatele noastre. Știm că de mai multe ori după ce Iisus a vindecat pe unii bolnavi le-a spus să meargă și să nu mai păcătuiască pentru ca să nu li se întâmple lor și mai rău. Este bine să știm că Dumnezeu pedepsește păcatul fiindcă păcatul nu este conform naturii sfinte a lui Dumnezeu. Că păcătuim cu toții nu este nici o îndoială. Este rău că păcătuim dar este și mai rău că nu ajungem să ne pocăim pentru păcatele noastre. Cei mai mulți asemenea lui Adam și Eva în rai ajungem să ne găsim scuze și circumstanțe atenuante prin care în cele din urmă ne dezvinovățim de păcatele pe care le facem. Iată de ce trebuie să știm că trebuie să recunoaștem păcatele pe care el facem. Numai în acest mod în cele din urmă vom accepta că suferința este pedeapsa pe care o merităm pentru păcatele noastre.

[15] Maica Siluana Vlad, *Gânduri din încredințare*, Ediția 1, (Editura Doxologia, Iași, 2012), p. 46.

ajungem să ne eliberăm de povara păcatelor. De ce spunem că păcatul este un lucru care nu este pe voia lui Dumnezeu Tatăl? Păcatul este un lucru care nu este pe voia lui Dumnezeu Tatăl fiindcă el este unul care ne face asemănători diavolului. Diavolul, din proprie inițiativă și fără de nici o ispită a ajuns să păcătuiesc. Este vorba de un păcat grav: acela de a Îl urzurpa pe Dumnezeu Tatăl și a îi lua locul. Prin urmare trebuie să vedem păcatul din perspectiva lui Dumnezeu Tatăl. Totuși sunt și unii care nu păcătuiesc și care ajung să sufere sau mai bine spus sunt și unii care nu au păcate mari și ajung să treacă prin suferință. Ce putem facem în asemenea situații? Este bine să știm că suferința din lumea noastră nu apare fără de nici o cauză. Că sunt și cazuri de persoane care suferă în mod nevinovat nu este nici o îndoială. Sfinții părinți sunt cei care ne fac conștienți că suferința nu este niciodată provocată de Dumnezeu în mod deliberat. Deși este posibil ca Dumnezeu să lase o anumită suferință peste un om în cele din urmă este bine să știm că ea lăsată pentru ca omul să învețe o anumită lecție de la Dumnezeu Tatăl. Trebuie să învățăm de la Dumnezeu Tatăl tot ceea ce este spre folosul sufletului nostru. Aceasta fiindcă după cum putem vedea din cele spuse mai sus de Maica Siluana Vlad de cele mai multe ori Dumnezeu Tatăl privește diferit suferința decât o privim noi. O privește diferit fiindcă El are o înțelepciune infinită în timp ce înțelepciunea noastră este una limitată. Iată de ce când ne confruntăm cu suferința în viața noastră este bine să ne rugăm lui Dumnezeu să ne descopere sensul suferinței din viața noastră. Poetul creștin ortodox Traina Dorz era de părere că suferința este una care se aplică chiar și în cazul poeților. Iată ce spunea el: "spun multora dintre cei care mi-au adus și mi-au arătat încercările lor poetice, că, pentru a scrie ceva care să miște și să rămână, se cere mai întâi să citești mult, să asuzi mult, să te rogi mult, să iubești mult, să plângi mult - și, mai ales, să suferi mult. Fără acestea, literele nu strălucesc, corzile nu vibrează, lacrimile nu răsar."[16]

O veche legendă românească este cât se poate de expresivă în ceea ce privește suferința. Știm de Legenda Meșterului Manole că el a voit să construiască o mănăstire însă această mănăstire nu se construia ci tot ceea ce se construia ziua noaptea se dărâma. Așa că pentru a înlătura aceste blestem în cele din urmă meșterul Manole a fost obligat să zidească între zidurile mănăstirii pe propria lui soție. Când a făcut acest lucru în cele din urmă mănăstirea s-a construit și nu s-a mai dărâmat. Ce să înțelegem din aceasta? Că de multe ori în ceea ce facem trebuie să depunem efort. Este o lege a lumii noastre să depunem efort. Fără doar și poate că efortul este o suferință la un anumit nivel. Concepția creștin ortodoxă este una care ne spune că pentru a ajunge la mântuire de multe ori trebuie să trecem prin necazuri și suferințe. Nu se poate să nu vedem aici un caracter catarctic al suferinței. Ce să fie acest caracter catarctic al suferinței? Acest caracter catartic al suferinței este unul care ne face să fim mult mai atenți cu umătorul lucru: este mult mai bine să suferim în această lume pentru păcatele noastre decât să suferim în viața de apoi. Maica Gavrilia Papaiannis spunea că: “spiritualitatea ortodoxă este cunoașterea pe care o dobândești mai degrabă prin suferință decât să o afli din cărți.”[17]

Este adevărat că unii citind aceste rânduri ar putea să spune că ele ne fac imaginea unei înțelegeri sadice a suferinței. Aceasta fiindcă este bine să știm că sadismul este cel care proclamă că dragostea prespune tortura. Cu alte cuvine dacă iubești pe cineva enorm în cele din urmă trebuie să ajungi să torturezi acea persoană. Să fie suferința în creștinismul ortodox o dovadă sadism? Fără doar și poate că nu există nici un fel de urmă de sadism în creștinismul ortodox. Suferința este un lucru care este logic. Dumnezeu ne-a lăsat mai multe legi pe care să le respectăm și care în cele din urmă ne duc la viață. Este la fel cu faptul că un copil vrea să își bage mâna în foc neștiind că focul îl va arde. Tatăl îi spune copilului să nu o facă dar copilul fiindcă este neascultător o face și în cele din urmă va suferii de pe urma arsurilor.[18]

Totuși există vreun remediu atunci când ajungem să suferim? Fără doar și poate că există un remediu. Cel mai bun remediu al nostru în fața suferinței este Dumnezeu Tatăl. Trebuie să știm că Dumnezeu Tatăl nu L-a scutit nici chiar pe Fiul Său de la suferință. Știm că aflat în agonie în grădina Ghețimani Iisus a ajuns să se roage cu sudoare de sânge ca dacă este posibil să treacă de la El paharul acesta, adică crucea. Totuși, Iisus a adăugat

---

[16] Traian Dorz, *Hristos - Mărturia mea*, (Editura Oastea Domnului, Sibiu, 2005), p. 19.

[17] Maica Gavrilia, *Asceta Iubirii*, (Editura Episcopia Giurgiului, Bucuresti, 2014), p. 495.

[18] Este adevăt că strictețea și sobrietatea vieții creștin ortodoxe de multe ori ajunge să fie văzută ca un fel de suferință pentru cei care sunt la începutul veții creștin ortodoxe. Aceasta fiindcă trebuie să știm că este nevoie să fim cât se poate de atenți cu viața creștin ortodoxă. Ce este în cele din urmă viața creștin ortodoxă? Este o viață care este pe placul lui Dumnezeu Tatăl. Știm că orice copil vrea să facă lucruri care sunt pe placul părinților și a tatălui său. După mai multe secole de experimentare sfinții creștin ortodocși au elabrorat ceea ce cunoaștem azi ca fiind viața creștin ortodoxă. Viața creștin ortodoxă este o modalitate sigură de a plăcea lui Dumnezeu Tatăl. Avem datoria de a face lucruri care sunt pe placul lui Dumnezeu Tatăl. Cei care nu fac lucruri care sunt pe placul lui Dumnezeu vor face lucruri care sunt pe placul diavolului, dușmanul lui Dumnezeu Tatăl: crime, violuri, furturi, jafuri, înșelăciuni, minciuni, pervsiuni și altele asemenea. Ține de noi să ne străduim să facem lucruri care sunt pe placul lui Dumnezeu Tatăl.

însă “nu preacum voiesc Eu ci precum voiești Tu.” Pe cruce Iisus a cunoscut cât se poate de clar suferința. La fel de bine El a voit să ne mai atragă atenția asupra unui mare lucru pe care trebuie să Îl evidențiem: dacă în suferință omul este legat de El în cele din urmă suferința poate să fie birută. Poate să fie biruită fiindcă la un anumt nivel ea ne leagă de Iisus. Trebuie să ne aducem aminte de Iisus atunci când suferim și să ne dăm seama că El ca fiul lui Dumnezeu nu a evitat suferința. Din contră, Iisus a accepta suferința pentru a putea să ridice suferințele întregii umanități. Iată ce ne spunea în acest sens Cuviosul Piaisie Aghioritul: "Iisus este dulce, iar celui care își varsă amărăciunea durerii înaintea Lui, aceasta i se preface în sirop dulce."[19]

Se spune că Sfântul Pahomie cel Mare la un moment dat era într-o localitate. La un moment dat a putut să vadă că oamenii duceau un om mort la groapă.

- Cine a murit? A întrebat pe Sfântul Pahomie.

- Un om din localitatea noastră. Sărmanul.

Pe cum privea alaiul mortuar se spune că a putut să vadă doi îngeri între oameni mare meageau cu cel mort. Oamenii nu puteau să îi vadă dar Sfântul Pahomie da.

- Doamne ce să fie aceasta? Se întreba Sfântul Pahomie.

Sfântul era extrem de uimit de vederea celor doi îngeri și nu știa ce caută ei acolo. A început să se roage lui Dumnezeu:

- Doamne Te rog să îmi descoperi care este sensul venirii acestor doi îngeri.

- Pahomie du-te și întrebă-i pe îngeri de ce sunt ei acolo și ei îți vor spune.

- Mulțumesc Doamne.

Pe cum corteagiul s-a apropiat de groapă Sfântul Pahomie s-a apropiat de îngeri și l-a întrebat pe primul:

- Cine ești tu?

- Sunt un înger din cer.

- Mi-am dat seama. Și de ce ai venit aici?

- Fiindcă este de datoria mea.

- De ce?

- Vezi tu eu sunt îngerul zilei de miercuri.

- Adică cum îngerul zilei de miercuri?

- Acest om a postit în fiercare miercuri și pentru aceasta am venit la înmormântarea lui.

- A da, acum înțeleg.

- Mă bucur.

Sfântul s-a întors spre celălalt înger:

- Și tu cine ești?

- Eu sunt îngerul zilei de vineri.

- Adică omul a postit și vinerea?

- Da. A fost un bun creștin care a postit în fiecare miercuri și vineri.

- Deci voi îngerii țineți cont de cei care postesc mircurea și vinerea?

- Da. Fără de nici o îndoială.

- Și acum ce o să se întâmple?

- Precum el a postit până la moarte, asemenea și noi am fost trimiși să-i ajutăm sufletul să meargă la cer, să se mântuiască.

- Deci acest om înțeleg că se va mântui fiindcă toată viața o postit miercurea și vinerea.

- Da. Fără de nici o îndoială.

După aceasta îngerii s-au făcut nevăzuți luând la cer sufletul celui mort. Sfântul Pahomie s-a minunat de descoperirea pe care a avut-o.

Întâmplarea de mai sus pe care o avem din viața Sfântului Pahomie ne spune că fără doar și poate că nevoința pe care o facem nu rămână fără de nici un efect în fața lui Dumnezeu. Nu rămâne fără de nici un efect fiindcă Dumnezeu ne iubește ca pe copii Lui și vrea ca noi să ne mântuim. El ne poate să ne mântuiască numai dacă noi luăm un angajament cât se poate de serios că și noi vom lua mântuirea în serios.[20]

---

[19] Cuviosul Paisie Aghioritul, *Părinți Aghioriți Flori din Grădina Maicii Domnului*, (Editura Evanghelismos, București, 2004), p. 159.

[20] În ceea ce privește mântuirea logica creștin ortodoxă este cât se poate de simplă: omul sărmanul poate să treacă prin mai multe suferința și dureri și în această viață dar în nici un fel ele nu se vor prelungii peste viața de dincolo. Aceasta viață este la un anumit nivel o viață în care trecem prin mai multe probe. Sunt probe care trebuie să știm că sunt unele care sunt făcute să testeze viața noastră și să ne facă să fim mult mai atenți cu viața noastră religioasă și de ce nu cu viața noastră spirituală. Prin urmare cei care suferă fără doar și

Suferința este o problemă serioasă și la fel de bine una extremă. Este o problemă extremă fiindcă în cele din urmă nu este în cursul firesc al vieții să ajungem să suferim. Aceasta fiindcă după cum am spus suferința este un fapt pe care nimeni nu îl vrea. Suferința a intrat în această lume din două motive:

1. Din răutatea diavolului;
2. Prin păcatul protopărinților noștrii Adam și Eva.

Este evident că Dumnezeu Tatăl nu a voit ca suferința să existe în această lume. Totuși păcatele noastre sunt cele care au actualizat suferința și dintr-o realitate potențială ea a devenit o realitate actuală. Totuși, trebuie să știm că indiferent când de mare este suferința omului nici o dată această suferință nu este dincolo de puterile noastre. Dumnezeu lasă suferința pentru ca să ne facă conștienți că viața aceasa nu este raiul. Sunt mai mulți care trăiasc ca și cum această lume este raiul. Ei bine Biblia și sfinții părinți ne spun că primii oameni au pierdut raiul prin păcat. Acest păcat a fost cel care i-a făcut să încalce porunca lui Dumnezeu și să să vrea să ajungă dumnezei fără de Dumnezeu Tatăl. Este adevărat că primii oameni au pierdut raiul la instigațiile diavolului și pentru aceasta am putea spune că ei au mai primit o șansă. Este vorba de promisiunea unui Mesia care avea să fie cunoscut în lume ca Iisus Hristos. Iată de ce în cele din urmă este bine să știm că suferința într-un anume fel este cât se poate de legitimă în lumea noastră. Deși Dumnezeu Tatăl ar fi avut toate motivele să părăsească umanitaea pentru totdeauna în cele din urmă totuși El nu a făcut-o. În mod discret prin sifnți și proprooci El a condus poporul ales, poporul evreu spre mântuire.[21]

Realitatea cruntă este că suferința este prezentă în viața noastră și când ajungem să ne confruntăm cu ea am face orice să ajungem să ne scăpăm de ea. Cum putem să abordăm problema suferinței și la fel de bine să ajungem să ne păstrăm și credința în Dumnezeu Tatăl? Cel mai bine vom face aceasta prin răbdare, după cum se exprima un mistic. Suferința este fără doar și poate un test al răbdării pe care toți trebuie să îl facem. După cum am spus suferința este o problemă universală. Nu credem că a existat în această un om care să nu fi avut o cât de mică suferință. Iată de ce în cele din urmă este bine să știm că putem să depășim suferința. Putem depășii suferința fizică prin medicamente, prin tratamente medicale sau leacuri băbești. Totuși problema rămâne: cum putem să depășit suferința sufletească? Câți dintre noi nu am suferit enorm când un membru al familiei noastre a murit, când a murit un prieten sau o rudă? Fără doar și poate că suferința aceasta a fost nemărginită. Moartea celor dragi nouă este un lucru care ne reamintește de cât de limitați suntem noi oamenii și că dezlegarea problemelor noastre poate să vină numai de la Dumnezeu Tatăl.[22]

Se știe prin urmare că planurile noastre nu sunt ca planurile lui Dumnezeu Tată. Cel mai bine acest lucru a fost exprimat în Vechiul Testament de proorocul Isaia: „căci gândurile Mele nu sunt gândurile voastre şi căile voastre nu sunt căile Mele", zice Domnul. „Ci, cât sunt de sus cerurile față de pământ, atât sunt de sus căile Mele față de căile voastre şi gândurile Mele față de gândurile voastre." (Isaia 55, 8-9). Este dovedită o astfel de afirmație? Fără doar și poate că da. De mai multe ori Dumnezeu Tatăl a lucrat cu noi oamenii prin metode prin care noi nu ne-am fi așteptat. Cel mai concludem caz este în acest sens crucea lui Hristos. De ce spunem că crucea lui Hristos demonstrează că aceste căi ale lui Dumnezeu Tatăl nu sunt la fel ca modul în care noi înțelegem realitatea și la fel ca modul în care noi ajungem să vedem lumea? Crucea știm că în Imperiul Roman și nu numai era o modalitate de excuție infamă în care cel pedepsit nu numai că era condamnat la moarte ci la fel de bine era și umilit cu cea mai mare umilință fiindcă era pus ca să moară în văzul tuturor pentru a exprima cât de josnic este el ca persoană. Ei bine Dumnezeu Tatăl a ales această moarte josnică pe cruce un instrument de a îi câștiga omului mântuirea. Aceasta fiindcă prin cruce s-a ajuns în cele din urmă să fie învins diavolul care credea că Iisus este un om simplu și nu este Dumnezeu. Crucea arată o solidarizare maximă a lui Dumnezeu Tatăl cu omul. Prin urmare este adevărat că printr-o anumită suferință pe care o avem Dumnezeu vrea să ne facă conștienți de un lucru pe care noi nici nu ne gândim la El. Autorul creștin Dumitru Bordeainu spunea că: "se

poate că nu sunt fără de nici o speranță. Vedem din întâmplarea de mai sus din viața Sfântului Pahomie că el a putut să vadă că în cer suferințele și nevoințele noastre sunt cunoscute nu numai de îngeri ci și de Dumnezeu.

[21] Jean Claude Larchet, *Dumnezeu nu vrea suferința omului* (București, 2008).

[22] Martirul creștin Valeriu Gafencu ce a murit în temințele comuniste din România celui de la XX-lea secol spunea: "luptă cu tine, înfruntă toate necazurile vieții prezente și nu te plânge de suferință; cu atât mai mult, cu cât azi nu există familie care să nu fi îndurat cele mai crunte dureri" Valeriu Gafencu, *Calea spre fericire*, (Editura Agaton, Făgăraș, 2006), p. 11. Prin aceasta trebuie să știm că în fața suferinței suntem chemați să fim dârji și să nu ne lăsăm bătuți. Rezistența în fața suferinței ne va face să vedem aspete pe care în mod obișnuit nu le luăm în calcul și nici nu voim să le acordăm atenție. Suferința poate să fie biruită chiar dacă este una de natură sufletească. La fel cum trupul se vindecă la fel de bine se vindecă și sufletul. Totul este să facem un exercițiu pentru ca în cele din urmă să vedem în suferință o chemare a lui Dumnezeu Tatăl la Sine.

întrebă oamenii, cu drept sau fără drept, de ce este atâta ură, rău, dispreț, atâta suferință și neânțelegere între ei? Răspunsul e: lipsa de dragoste între oameni."[23] Realitatea este că de multe ori fiindcă oamenii nu se iubesc ajung să își facă rău unii altora și în acest mod să creeze suferință între ei. Dacă este să ne gândim la stadiul actual al lumii vom vedea că realitatea este că oamenii sunt departe de a se iubii unii pe alții. Aceasta fiindcă este bine să știm că oamenii de azi caută mai mult să profite unii de pe alții și de multe ori sunt dispuși să facă război atunci când interesele lor egoiste nu le sunt satisfăcute. Este bine să nu ajungem să Îl învinovățăm pe Dumneze Tatăl de suferința și răul pe care noi singuri ajungem să ni le provocăm în această lume. Că sunt mulți sadici în lumea noastră care se bucură să le facă rău și și sîi vadă suferind pe cei din jurul lor nu este nici o îndoială. Totuși, sadismul oamenilor este dacă nu unul de origine umană cel puțin unul de origine demonică. Aceasta fiindcă trebuie să știm că omul poate ajunge să fie stăpânit de demoni în mod voluntar. Sunt mulți care din nefericire sunt dedicați cu trup și suflet satanismului și demonismului. Iată prin urmare că omul poate să ajungă să creeze suferință celor din jur fiindcă așa se simte el bine. Cuvisul Paisie Aghioritul era cât se poate de plastic în acest sens: "înlăuntrul durerii, se ascunde mai multă dragoste decât în dragostea firească. Căci, dacă suferi pentru celălalt, îl iubeşti puţin mai mult. Dragoste cu durere înseamnă să strângi în braţe pe un frate de-al tău care are demon, iar demonul să plece. Fiindcă dragostea care îmbrăţişează, dragostea duhovnicească cu durere, dăruieşte făpturilor lui Dumnezeu mângâiere dumnezeiască, îi îneacă pe demoni, slobozeşte suflete şi vindecă răni cu balsamul dragostei lui Hristos pe care îl varsă."[24]

Adevărul este că dacă ne vom uita în jurul nostru vom vedea destul de mulți oameni năpăstuiți și necăjiți. Așa se face că acești oameni cu geu pot să creadă în Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă necazurile vieții sunt lucruri care nu pot în nici un fel să fie puse în legătură cu credința în Dumnezeu Tatăl. Cum mai poți să crezi în Dumnezeu Tatăl când în viața ta au loc mai multe necazuri? De ce nu face Dumnezeu Tatăl ca în viața noastră să nu fie nici un necaz și nici o năpastă? Nu este oare logic ca Dumnezeu Tatăl care este Tatăl nostru al creștinilor și mai ales al creștinilor ortodocși să ajungă să ne facă liberi de orice necaz și de orice suferință? Aceste interogații trebuie să spunem că sunt legitime. În sens real nici un tată nu vrea răul copiilor săi. Totuși, trebuie să știm că oricât de mari ar fi necazurile și npăastele prin care trecem ele nu sunt singurele care definesc viața noastră. Nu sunt singurele fiindcă dacă vom sta și vom analiza vom vedea că sunt mai multe momente de fericire în viața noastră decât momente de necaz și năpastă. Iată de ce trebuie să cântărim bine lucrurile: sunt necazurile atât de mari că nu ne permit să avem nici un fel de credință în Dumnezeu Tatăl? Dacă vom sta și vom analiza vom vedea că în realitate chiar dacă în viața noastră apar unele necazuri și năpaste ei bine ele nu sunt singurele. Sunt multe momente fericite în viața noastră. Când trecem prin necazuri și năpaste adevărul este că întotdeauna suntem tentați să vedem toate lucrurile în negru. Vedem toate lucrurile în negru fiindcă de multe ori nu mai avem puterea și nici voința de a judeca lucrurile obiectiv. Trebuie să vedem lucrurile obictiv: în viața noastră vom vedea că sunt mai multe momentele de fericire decât momentele de necaz.[25]

Cea mai grea problemă teologică cu care se confurntă teologii creștin ortodocși este: posibilitatea de a reconcilia credința în Dumnezeu Tatăl cu necazurile și năpastele vieții. Pentru cei rău intenționați nu este nici un fel de reconciliere în acest sens. Totuși, ceea ce se cuvine să știm este că există în sens creștin ortodox un mare adevăr: Dumnezeu Tatăl ne-a creat pe toți cu libertate. Avem libertate și prin urmare putem singuri să alegem între bine și rău sau mai bine spus între posibilitatea de a face bine și posibilitatea de a face rău. Iată de ce este bine să știm că trebuie să fim responsabili de alegerile noastre. Sunt multe persoane care sunt seduse de rău. Se știe că răul are cu sine o putere seductivă. Această putere seductivă vine de la diavoli. Când facem răul adevărul este că ajungem să ne solidarizăm cu diavolii fiindcă ei sunt persoane ale răului absolut și continuu. Așa se face că de multe ori pentru a ne trezii la bine sau mai bine spus pentru a ne aduce la realitate Dumnezeu Tatăl este unul care lasă să vină peste noi mai multe necazuri și năpaste pentru ca în acest mod să ajungem să ne dăm seama că suntem pe calea cea rea și trebuie să revenim la calea cea bună. Iată prin urmare că necazurile nu sunt în nici un fel fără de nici un sens și fără de nici o logică. Întotdeauna ele sunt unele care ne fac să ne revenim în

---

23 Dumitru Bordeianu, *Mărturisiri din mlaștina disperării*, (Editura Scara, București, 2001), p. 229.

24 Cuviosul Paisie Aghioritul, *Patimi și virtuți, Cuvinte duhovnicești* vol. V, (Editura Evanghelismos, București, 2007), pp. 225-226.

25 La fel de bine este necesar să știm că Dmnezeu nu a creat aceaastă lume ca fiind rai. Deși Dumnezeu Tatăl ne-a menit pe toți pentru rai la fel de bine este necesar să știm că raiul este un stadiu care va urma vieții noastre de pe pământ. Pentru unii este foarte greu de reconciliat idea de Dumnezeu Tatăl cu idea de rai. De ce trebuie să trăim în această lume și nu trăim direct în rai? Adevărul este că lumea de aici a fost lăsată de Dumnezeu Tatăl pentru a fi mai mult un fel de pregătire pentru rai. Faptul că Dumnezeu este Tatăl nostru este un lucru care ne face să avem foarte mari speranțe că vom ajunge în rai. Trebuie să știm că deși Dumnezeu ne-a lăsat să trăim în această lume cu multe necazuri și năpaste totuși el ne-a menit spre rai și raiul este destinația noastră ultimă.

noi înșine. Dacă este să ne gâdim la pilda fiului risipior vom vedea că lucrurile se leagă. Fiul risipitor îi cere partea lui de avere la de tatăl lui și merge cu ea într-o țară străină unde o risipește în plăceri și distracții. O foamete mare a venit peste acea țară. Foametea îl face pe fiul risipitor să dispere. Se gândește să se întoarcă la tatăl lui și să îi ceară iertare și să îl facă un servitor de-al lui. În cele din urmă fiul risipitor se întoarce și tatăl său îl iartă. Ceea ce vedem aici este că fiul risipitor nu și-a revenit în sine prin propria lui voință ci numai când a dat de greu. Adevărul este că mulți dintre noi suntem în această situație. Ajungem să se întoarcem spre Dumnezeu Tatăl numai când trecem prin greutăți, numai când ne confruntăm cu necazurile și năpastele. În sens creștin ortodox, după păcatul lui Adam și Eva cu toții suntem niște fii risipitori. Aceasta fiindcă cu toții suntem seduși de puterea negativă a păcatului. Cei mai mulți dintre noi nu gândim păcatul ca fiind un lucru al răului. Aceasta fiindcă păcatul este pentru mulți o realitate strict privată, o realitate strict subiectivă. Este bine să știm că prin voință și prin concentrare în cele din urmă ne putem rupe de logica nefastă a păcatului și la fel de bine ne putem întoarce spre Dumnezeu. Iată că în tot răul există și un bine. Omul năpăstuit sau mai bine spus omul care trece prin necaz este o persoană care are mult mai multe șanse să se întoarcă spre Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă el devine conștient că nu poate să treacă prin puterile lui proprii peste necaz.[26]

Devine evident că trebuie să fim mult mai atenți cu necazurile care vin peste noi. Aceasta fiindcă există o anumită încărcătură existențială în necazuri. Ele sunt lăsate pentru a ne conștientiza că prin puterile noastre proprii nu putem face prea multe. Sunt din ce în ce mai mulți oameni care plini de mândrie nu fac decât să laude orgoliul uman și să îl plaseze pe om singur în perspectiva eternității. Aceasta fiindcă la drept vorbind putem să vedem foarte multe ideologii fără de Dumnezeu în lumea noastră. Sunt mulți oameni care nu vor să aibă nimic de a face cu Dumnezeu Tatăl. Ei vor să trăiască o viață fericită și sunt convinși că ea poate să fie trăită și fără de Dumnezeu Tatăl. Ei bine, acești oameni nu pot să fie treziți la realitate decât numai prin necazuri și năpaste. Necazurile și năpastele sunt cele care îi fac să își vină în sine și să își dea seama că Dumnezeu Tatăl este Cel de care au nevoie. Totuși, este legitim să se ridice următoarea întrebare: ne vrea Dumnezeu Tatăl pentru Sine? Realitatea este că Dumnezeu Tatăl ne vrea pentru Sine și vrea să ne conștientizeze că drumurile care nu duc la Sine sunt drumuri care duc la iad. Totuși, sunt și necazuri și năpaste care dau peste noi chiar atunci când suntem credincioși lui Dumnezeu Tatăl. Ce este de făcut într-o asemenea situație sau mai bine spus cum putem să explicăm aceste necazuri din moment ce noi suntem credincioși lui Dumnezeu Tatăl? Adevărul este că de mule ori Dumnezeu Tatăl lasă să vină anumite nceazuri peste noi ca să ne facă conștenți de puterea malefică a diavolului. Pentru noi creștinii ortodocși diavolul nu este o simplă ficțiune sau o fabulație ci o realitate vie sau mai bine spus o persoană vie. El poate să acționeze asupra omului în anumite împrejurări și la fel de bine poate să îi facă răul omului. În aceste situații singurul care poate să ne ajute și să ne scape de cel rău este Dumnezeu Tatăl. Este bine să știm că din primele zile ale umanității Dumnezeu Tatăl nu a făcut nici un rău omului ci a voit numai binele lui. Omul însă de multe ori a uitat de Dumnezeu Tatăl. Dacă este să ne gândim la antichitate vom vedea adevărul acestor vorbe. În antichitate mai toată lumea nu mergea după Iahve, Dumnezeu poporului ales ci după zei străini (care după pslamistul David au fost demoni).[27]

Necazurile și năpastele sunt cele care ne arată că mai există o putere în această lume care lucrează în paralel cu puterea lui Dumnezeu Tatăl. Ei bine această putere este diavolului. Diavolul este cel care urăște de moarte specia umană. Aceasta fiindcă noi oamenii suntem creația lui Dumnezeu Tatăl și suntem meniți pentru a ajunge în rai. Diavolul nu ne vrea binele și el caută orice moment în care să ne facă răul. De fapt sfinții părinți ai Bisericii Creștin Ortodoxe sunt cât se poate de clari în acest sens: nu a fost Dumnezeu Tatăl cel care a creat moartea omului. În nici un caz. Dumnezeu Tatăl a fost unul care l-a menit pe om pentru nemurire. Este greu pentru noi cei de azi să ne imaginăm ce ar însemna nemurirea din moment ce cu excepția lui Iisus nici un om nu a înviat cu trupul. Deși Dumnezeu Tatăl ne-a menit pentru nemurire ei bine nu același lucru îl vrea și diavolul. Este bine să știm că atunci când vorbim despre Dumnezeu Tatăl la un anumit moment vom ajunge și la diavol.

---

[26] Radu Teodorescu, *Supraviețuirea duhovnicească în necazuri și încercări* (Cugir, 2018).

[27] Gânditorul John W. Gardner spunea că: "toate legile sunt încercări de a domesticii ferocitatea naturală a speciei noastre." Când omul nu are nici o problemă și nici un necaz el este mult mai predispus să facă răul și să devină o persoană a răului. Este cu adevărat diabolic pentru unii să ajungă să facă răul semenilor lui fără ca el să sufere nici un fel de rău. Așa se face că de multe ori în asemenea situații Dumnezeu Tatăl lasă ca mai multe necazuri să se abată asupra celor răi. Mulți dintre ei se trezesc la realitate și își dau seama că fără de Dumnezeu Tatăl nu sunt nimic mai mult decât niște persoane nepunticioase. Iată că necazurile și năpastele sunt unele care ajung să facă minuni în unele situații. Aceasta fiindcă ele ne fac să ne revenin și să ne dăm seama că drumul pe care am pășit este rău. Ceea ce mai toți sfinții părinți afirmă este că în nici un fel Dumnezeu Tatăl nu ne face răul în mod voluntar sau în mod voit. Aceasta fiindcă El ne vrea numai binele.

Diavolul este cel care a voit să ne facă muritori și să ne distrugă. Aceasta fiindcă el nu se bucură de nici o altă ființă decât propria lui ființă. Sunt mai mulți teologi creștin ortodocși care sunt de părere că introducerea mortalității în lume de către diavol a fost o modalitate de a se răzbuna pe Dumnezeu Tatăl fiindcă l-a izgonit din rai. Ceea ce este bine să știm este că diavolul de multe ori cere dreptul de la Dumnezeu să ne supună la mai multe teste pentru ca în acest mod să ne separe de Dumnezeu Tatăl și să ne facă să fim slujitorii lui. Cartea Iov din Biblie este cât se poate de explicită în acest sens. Dreptul Iov nu numai că era un om extrem de credincios dar la fel de bine era și foarte bogat. Diavolul îi cere dreptul de la Dumnezeu Tatăl să îl lase să îl ispitească pe Iov sub pretextul că Iov îi este credincios lui Dumnezeu numai pentru bogățiile pe care le are și că imediat ce își va pierde aceste bogății el îi va întoarce spatele lui Dumnezeu. Diavolul primește permisiune de a îl încerca pe Iov și deși își pierde toate averile și toate rudele și familia, totuși Iov rămâne credincios lui Dumnezeu. Cartea lui Iov din Biblie este o carte care este fundamentală pentru a ne face să înțelegem de ce de multe ori Dumnezeu Tatăl îngăduie diavolului să lase anumite necazuri și năpaste peste noi. Aceasta fiindcă aceste necazuri și năpaste nu sunt nimic mai mult decât încercări sau mai bine spus anumite teste pe care trebuie să le trecem cu brio. Le vom trece cu brio dacă vom avea credință în Dumnezeu Tatăl.[28]

Ceea ce voim să facem cât se poate de de clar și de evident în aceste rânduri este că una este lucrarea lui Dumnezeu Tatăl și alta este lucrarea diavolului. Trebuie să facem distincție între aceste două lucruri fiindcă ele sunt cât se poate de separate una de alta. Trebuie să știm că diavolul face orice poate pentru a pervertii planurile și lucrarea lui Dumnezeu Tatăl. Uneori reușește și alteori nu. Aceasta fiindcă sunt și situații în care unii din proprie inițiativă ajung să îi întoarcă spatele lui Dumnezeu Tatăl și să pășească pe un drum propriu. Teologia creștin ortodoxă este cât se poate de clară în acest sens: nu există nici un alt drum în această lume decât cel al lui Dumnezeu Tatăl. Dacă nu suntem pe drumul care duce la Dumnezeu Tatăl suntem fără doar și poate pe drumul care duce la diavol. Iată de ce este bine să nu ne amăgim. Nu trebuie să ne amăgim fiindcă dacă o facem ne facem rău nouă. În această lume așa a fost lăsat de Dumnezeu Tatăl ca noi să facem o mare alegere: voim să fim de partea lui Dumnezeu Tatăl sau voim să fim de partea diavolului. Știm că au fost și unii teologi care au susținut că separația dintre Dumnezeu Tatăl și diavol nu va fi eternă. În secolul al III-lea Origen din Alexandria a fost cel care a lansat teoria apocatastazei care susținea că în cele din urmă iubirea lui Dumnezeu Tatăl nu va îngăduii ca diavolul să fie veșnic separat de Dumnezeu Tatăl ci va venii un timp când el la sfârșitul lumii va fi restaurat din nou la calitatea de înger de lumină. Al V-lea sinod ecumenic din anul 553 a respins doactrina apocastazei ca fiind une eretică (eronată). Aceasta fiindcă diavolul nu poate să fie mântuit cu forța. Nu poate să fie mântuit cu forța fiindcă el trebuie din proprie inițiativă să se întoarcă la Dumnezeu. Prin urmare este bine să știm că Dumnezeu Tatăl este tatăl și al diavolului fiindcă El este Cel care l-a creat însă, diavolul nu vrea să știe de Dumnezeu Tatăl fiindcă se consideră pe sine mai bun și mult mai potrivit pentru a fi dumnezeu. La fel cum diavolul refuză să fie fiul lui Dumnezeu la fel de bine și cei care s-au dedicat răului în istoria lumii nu vor putea să fie fii lui Dumnezeu.[29]

Necazurile și năpastele pe care ajungem să le avem în această viață sunt unele care ne fac să ne smerim. Ne fac să ne smerim fiindcă putem vedea cât se limitate sunt puterile noastre și cât de mult suntem dependenți de Dumnezeu Tatăl. În aceste rânduri am voit la un anumit nivel să facem un fel de contur al relației dinamice pe care o avem cu Dumnezeu Tatăl. Există fără doar și poate o dinamică sau mai bine spus o evoluție a modului în care ajungem să trăim în legătură cu Dumnezeu Tatăl. Că necazurile ajung să ne smerească este în cele din urmă un lucru bun. Cum greu se poate spune că cineva poate să fie mândru în necazuri. Acest lucru îl spunea și părintele Iustin Pârvu care a stat mai multă vreme în închisorile comuniste: "în pușcărie am cunoscut umilința, smerenia adevărată și dezinteresul trupesc pe care îl dobândești doar atunci când știi că nu mai există nici o salvare. De la o zi la alta îți vedeai viața sfârșită și momentul morții."[30] Este evident că sunt și persoane care nu

---

[28] Ioan C. Teșu, *Teologia necazurile și a încercărilor* (București, 1998).

[29] De ce spunem că cei care s-au dedicat răului în istoria lumii nu pot să fie fii lui Dumnezeu? Nu pot să fie fii lui Dumnezeu Tatăl fiindcă ei nu slujesc ceea ce este propriu lui Dumnezeu Tatăl: binele. Dumnezeu Tatăl este un Dumnezeu al binelui și al iubirii. Prin urmare El nu s-a identificat niciodată cu răul și cu ura. Iată de ce dacă voim să fim cu Dumnezeu Tatăl și noi trebuie să fim niște oameni ai binelui și al iubirii. Cei răi sunt oameni care nu pot să fie fii lui Dumnezeu. Iisus a fost cât se poate de clar în acest sens: va venii un moment în istoria lumii (Judecata de Apoi) când Dumnezeu Tată va face o separație finală dintre cei buni și cei răi. Cum se poate ca Dumnezeu Tatăl să ajungă să îi despartă pe cei buni de cei răi? Mai se poate vorbii despre El atunci ca fiind un Tată? Pentru a răspunde la această dilemă vom face analogia cu un tată om care are un fiu care face numai rele. Tatăl evident că îl va avertiza pe fiul lui să se oprească din ceea ce face. Dacă fiul nu se va schimba în cele din urmă Tatăl în va renega și îl va dezmoștenii. Ei bine, așa face Dumnezeu Tatăl cu cei răi din această lume: va venii o vreme când El nu vamai tolera răutățile lor și îi va renega ca fiind fii Lui.

[30] Adrian Alui Gheorghe, *Cu părintele Iustin Pârvu despre moarte, jertfă și iubire,* (Editura Conta, Piatra Neamț, 2006), p. 192.

vor să știe în nici un fel ce este smerenia. Cum poate să fie compatibilă smerenia cu credința în Dumnezeu Tatăl? Adevărul este că smerenia este cât se poate de compatibilă cu credința în Dumnezeu Tatăl. Este compatibilă fiindcă Dumnezeu Tatăl vrea ca noi să fim persoane ale smereniei. Aceasta fiindcă Dumnezeu Tatăl este un Dumnezeu smerit. El care este creator al universului, la tututor galaxiilor și planetelor și al omului, din iubire de oameni atât de mult se smerește că ne lasă pe fiecare din noi noi să îi răspundem din libertate chemării iubrii sale. Iisus a fost cât se poate de clar în acest sens când a spus: "iată Eu stau la uşă şi bat. Dacă aude cineva glasul meu şi deschide uşa, voi intra la el, voi cina cu el, şi el cu Mine" (Apocalipsa 3, 20). Este evident prin urmare că Dumnezeu Tatăl vrea ca noi să fim smeriți. Pentru că smerenia ese un fapt care se învață practic de multe ori numai necazurile și năpastele sunt unele care ne fac să devenim smeriți.[31]

Se spune că un poet stătea pe o bancă într-o zi de toamnă.

- Ce frumos este afară, se gândea poetul.

La un moment dat o frunză a fost adusă de vânt în fața lui.

- Cine ești tu frunză? A întrebat-o poetul.
- Eu sunt o frunză care am venit de departe.
- Cât de departe?
- Foarte departe.
- Și cum ai ajuns aici?
- De ce?
- Fiindcă voi frunezele nu aveți picioare ca să umblați.
- Aaa...am fost adusă de vânt.
- Văd că ești ruginie.
- Da, sfârșitul meu este aproape.
- Ce trist.
- Da este, dar să nu îți faci nici o problemă.
- De ce?
- Fiindcă la primăvară voi crește din nou.
- Asta așa este.

Poetul s-a întins și a luat frunza de jos.

- Pot să te ridic?
- Cum să nu.
- Nu te superi?
- În nici un caz. Chiar mă bucur.

Poetul a luat frunza și a dus-o la nas pentru a o mirosa.

- Vai da ce frumos miroși.
- Asta așa este.
- Miroși a trandafir.
- Da...este un miros plăcut.
- Dar tu nu ești frunză de trandafir.
- Și ce este cu asta?
- Dacă nu ești frunză de trandafir cum de miroși a trandafir?
- Este foarte simplu.
- Te ascult.
- Am crescut și am stat lângă un trandafir.
- A da, acum înțeleg.
- Mă bucur foarte multe.

Mai apoi poetul a luat frunza și s-a dus cu ea acasă.

Care este morala dialogului de mai sus? Că de multe ori dacă stăm lângă un om de bine ajungem și noi să fim contaminați de binele lui și dacă stăm lângă un om al răului și noi vom fi contaminați de răul lui.[32]

---

[31] Sofian Boghiu, *Smerenia și dragostea: însușirile trăirii ortodoxe* (București, 2002).

[32] Că binele și răul sunt două lucruri care ne pot contamina nu este nici o îndoială. Dacă vom sta lângă Dumnezeu Tatăl vom devenii oameni ai binelui și dacă vom sta lângă diavol vom devenii oameni ai răului, oameni malefici. Istoria este cât se poate de concludentă în acest sens: în istoria au trăit oameni ai binelui și la fel de bine au trăit oameni ai răului. Ține foarte mult de noi ce fel de oameni voim să știm. Indiferent că alegem răul sau binele ceea ce trebuie să știm este că Dumnezeu Tatăl ne respectă libertatea noastră.

Citind aceste rânduri unii ar putea să considere că am făcut mai mult un fel de apologie în ceea ce Îl priveşte pe Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă este bine să ştim că în nici un fel nu am voit să fim părtinitori. Sunt din ce în ce mai mulți care consideră că trebuie să vedem în num ai ceea ce este bine în Dumnezeu Tatăl. Realitatea este că Dumnezeu Tatăl este supremul bine și prin urmare dacă noi ne apropiem de El în orice caz trebuie să vedem că şi noi vom ajunge oameni ai binelui. Binele este unul care merită să fie făcut. Aceasta fiindcă în timp ce binele este constructiv răul trebuie să ştim că este distructiv. Ce voim să fim nişte oameni constructivi sau nişte oameni distructivi? Fără doar şi poate că voim să fim nişte oameni constructivi. Iată de ce este bine să fim cât se poate de centrați pe ceea ce este binele. Binele este un fapt care ne aproprie de Dumnezeu Tatăl. Iată de ce este bine să fim conştienți că binele este un fapt care ne duce la Dumnezeu Tatăl. Dumnezeu Tatăl se identifică cu binele şi El este un fapt care ne face să fim conştienți de toate semnificațiile binelui şi de tot ceea ce implică El. Necazurile sunt accidente în viața noastră și dacă vom sta şi vom analiza vom vedea că în nici un fel nu se mertiă ca din cauza lor să îi întoarcem spatele lui Dumnezeu Tatăl. Totuşi ceea ce trebuie să ştim este că omul poate să îi întoarcă spatele lui Dumnezeu Tatăl. Omul poate să facă aceasta fiindcă el este unul care are libertate. Numai din libertate omul în cele din urmă îi poate spune da lui Dumnezeu Tatăl. Sunt şi unii care deşi fac binele nu ajung să fie în legătură cu Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă ei consideră că în nici un fel nu este nici un fel de legătură dintre Dumnezeu Tatăl şi facerea binelui. A face binele fără să fi conştient de existența lui Dumnezeu Tatăl este ca şi cum am spune că un tablou nu are nici un pictor autor care l-a pictat. Binele fără doar şi poate că în mod logic ar trebui să ne ducă la Dumnezeu Tatăl.[33]

Un gânditor român spunea: "caracterul format în încercări rezistă la încercările vieții." Deşi este greu de acceptat pentru mai mulți, adevărul este că necazurile şi năpastele de multe ori ne fac să prețuim aspectele nebănuite ale vieții. Sunt situații când numai necazurile sunt cele care ajung să ne facă să ne dăm seama de cine sunt cu adevărat prietenii noştrii adevărați. Când totul este bine în viața noastră şi când nu avem nevoie de nici un fel de ajutor din partea prietenilor noştrii ei bine realitatea este că nu putem ştii dacă ei sunt prietenii noştrii cu adevărat. Când dăm de necazuri în cele din urmă ajungem să ne dăm seama de care sunt prietenii noştrii adevărați. Aceasta fiindcă prietenii adevărați sunt cei care vor ajunge să fie alături de noi şi să nu ne părăsească la greu. Vom vedea însă că sunt mulți care afirmă că sunt prietenii noştiri dar dacă vom sta şi vom analiza vom vedea că atunci când trecem prin necazuri ei se dau în lături sau mai bine spus nu vor să ne fie prieteni. Ceea ce este sigur este că în nici un fel Dumnezeu Tatăl nu se va întoarce de la noi când trecem prin momente grele şi prin necazuri. În necazuri şi în încercări vom vedea că Dumnezeu Tatăl nu este numai Tatăl nostru ci la fel de bine şi Cel mai bun prieten al nostru. Cu toții avem nevoie de prietenie şi vom ajunge să avem prieteni când vom trece nu numai prin momente de fericire ci la fel de bine şi prin momente dificile.[34]

În nici un fel nu trebuie să gândim viața alături de Dumnezeu Tatăl ca fiind un fel de mare aventură. Aceasta fiindcă spiritul de aventură este străin de relația noastră cu Dumnezeu Tatăl. Este străin de relația noastră cu Dumnezeu Tatăl fiindcă este bine să ştim că Dumnezeu Tatăl vrea ca noi să vedem legătura cu El mai mult ca o relația teologică şi nu ca o aventură. Că sunt mulți care au un spirit de aventurieri în cele religioase nu este nici o îndoială. Ei sunt cei care susțin că Dumnezeu Tatăl este cea mai mare aventură pe care o pot avea. Realitatea este cu totul alta. În nici un fel nu suntem alături de Dumnezeu Tatăl în aventură ci mai mult într-o realitatea existențială. Dumnezeu Tatăl am putea spune că are o viziune şi o vedere plenară sau mai bine spus totală în ceea ce ne priveşte. Fiindcă el vede lucrurile diferit de noi este cât se poate de adevărat că de multe ori lasă să vină peste noi evenimente pe care noi le considerăm necazuri şi năpaste. Aceasta fiindcă realitatea este că noi suntem înguşti la minte şi la gândire. Există în acest sens posibilitatea ca ceea ce noi considerăm ca fiind un necaz în viața noastră să nu fie perceput aşa şi de Dumnezeu Tatăl. Un necaz pe care îl avem şi îl considerăm noi nu este de multe ori decât numai un test pe care Dumnezeu Tatăl l-a lăsat să Îl trecem. Dacă privim lucrurile în acest mod în cele din urmă vom vedea viața noastră cât se poate de diferit şi cât se poate de altfel decât o

[33] Radu Teodorescu, *Binele în religia comparată* (Cugir, 2013).

[34] Un mistic al Bisericii Creştin Ortodoxe spunea la un moment dat că trebuie să primim tot ceea ce vine plăcut sau neplăcut ca venind din mâna lui Dumnezeu Tatăl. Este posibil ca prin lucrurile neplăcute din viața noastră Dumnezeu Tatăl să ajungă să ne modeleze şi să ne facă să fim mult mai atenți şi mult mai preocupați de anumite aspecte ale vieții noastre pe care noi nu le consideram ca fiind importante. Efectyul necazurile şi al năpastelor este adevărat că este unul negativ dar el este menit să consolideze legătura noastră cu Dumnezeu Tatăl. Că avem nevoie de Dumnezeu Tatăl nu este nici o îndoială. Că legătura noastră cu El nu trebuie să fie una formală nu este nici o îndoială. Sunt mulți care rostesc rugăciunea Tatăl nostru formal fără să fie pătrunşi de cuvintele ei. De fapt sunt foarte mulți care gândesc legătura cu Dumnezeu Tatăl mai mult ca un fel de relația magică. Spui cuvintele rugăciunii Tatăl nostru şi dintr-o dată minunile trebuie să aibă loc. Realitatea este că nu este nimic magic în legătura noastră cu Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă Dumnezeu Tatăl vrea ca noi să avem cu El o legătură existențială şi nu una magică.

vedem în mod obișnuit. Trebuie să avem o viziune mai largă și mai generică despre viața noastră. Aceasta fiindcă trebuie să vedem că nu tot ceea ce considerăm noi că este bine pentru noi este și bine. Se poate vedea de exeplu că dependenții de tutun și de alcool sunt unii care consideră că aceste două droguri le face foarte bine. Ei bine medicii nu sunt de aceiași părere. Iată de ce este bine să știm că trebuie să ajungem să vede lucrurile din viața noastră la o viziune superioară sau mai bine spus într-un mod cât se poate de realist. Necazurile sunt unele care de multe ori ne fac conștienți că în lumea noastră nu operează numai Dumnezeu Tatăl ci la fel de bine și diavolul. Suntem liberi să optăm între Dumnezeu Tatăl și diavol. Evident că cei mai mulți vor spune că sunt gata să fie pentru Dumnezeu Tatăl. Totuși ei nu sunt gata să își asume toate exigențele unei astfel de relații sau de legături. Trebuie să fim mult mai centrați pe existența lui Dumnezeu Tatăl fiindcă numai atunci vom ajunge să înțelegem sensurile adânci ale necazurilor și ale năpastelor cu care ne confruntăm.[35]

CAPITOLUL 2

DUMNEZEU TATĂL PE ÎNȚELSUL CELOR SIMPLII ȘI DESCONSIDERAȚI

O poveste creștină ne spune că era un om extrem de complexat fiindcă el se raporta întotdeauna la alții și la faptele extraordionare pe care le făceau ei și niciodată nu se raporta la sine. Așa se face că Dumnezeu Tatăl a intrat într-o zi în dialog cu el și l-a întrebat de ce nu este la fel de blând ca proorocul Moise? Omul a răspuns că nu poate. Atunci Dumnezeu l-a întrebat de ce nu este la fel de înțelept ca Sfântul prooroc și rege Solomon? Omul a întrebat că și aceasta este peste puterile lui. Atunci Dumnezeu l-a întrebat de ce nu este la fel de plin de iubire ca Sfântul Ioan Teologul? Din nou omul a răspuns că nici așa nu poate să fie. Atunci Dumnezeu l-a întrebat de ce nu este el însuși? Omul a răspuns că la acest lucru nu s-a gândit niciodată. Dacă este să privim mai bine vom vedea că tendința noastră este să ne raportăm la cei din jur. Am vrea să avem genialitatea lui Albert Einstein, am vrea să știm că cântăm și că compunem muzică la fel ca Bethoween și Bach, am vrea să fim la fel de buni scriitori ca William Shakespeare, am vrea să fim la fel de buni poeți la Mihai Eminescu, am vrea să pictăm la fel de bine ca Michelangelo. Evident că enumerarea ar putea continua. Cu toții voim să fim oameni excepționali. Sunt unii care îi invidează mult pe marii actori ai lumii pentru talentul dar mai ales pentru faima lor. Ce este de făcut atunci când ne dăm seama că nu suntem oameni excepționali și nici geniali? La această problemă vom căuta să răspundem în rândurile care vor urma.[36]

Prin urmare dacă vom sta și vom analiza vom vedea că cei mai mulți dintre noi nu suntem nici milionari, nici miliardari, nici vedete internaționale de cinema, nici mari magnați putrezi de bogați, nici mari savanți care să uimim lumea cu descoperirile noastre etc. Cum mai putem să spunem atunci că Dumnezeu Tatăl este Tatăl nostru din moment ce realitatea este că noi nu suntem nimic special sau mai bine spus nu suntem cu nimic diferiți de restul oamenilor și mai ales a celor care nu cred în Dumnezeu Tatăl? Răspunsul la acastă întrebare ne-a fost oferit de Iisus. Iisus în predica Sa pământească ne-a făcut conștienți că noi suntem în această lume într-o stare de tranzit sau mai bine spus într-o stare de tranziție. Despre ce tranziție vorbea Iisus? Iisus a fost cât se poate de clar atunci când a propovăduit ceea ce El a denumit ca Împărăția Cerurilor. Cu toții adevărul este că voim să ajungem în rai unde știm că desfătările vor fi veșnice. Totuși, raiul nu vom ajungem să îl câștigăm stând cu mâinile în sine cum se zice în popor. Pentru a ajunge să intrăm în rai adevărul este că trebuie să lucrăm, să facem nevoință și să să depunem mai mult efort. Prin urmare deși nu toți ne naștem cu genalitatea lui Einstein aceasta nu înseamnă că nu există șanse de mântuire pentru noi. Vom vedea că geniile și marile personalități ale

---

[35] Jean Claude Larchet, *Tradiția ortodoxă despre viața după moarte* (București, 2006).

[36] Adevărul este că pentru unii este cu adevărat destul de greu acceptat faptul că deși nu suntem oameni excepționali în cele din urmă sutem totuși fii lui Dumnezeu Tatăl prin credința în Domnul Iisus Hristos. Iată cum simplitatea este un fapt care în cele din urmă poate să devină o problemă și adevărul este că pentru mulți dintre creștini este o problemă. Cum poți să fi fiul lui Dumnezeu Tatăl și în același timp să fii un om simplu? Adevărul este că fondul acestei nemulțumiri cu stadiul de a fi un om simplu și în același timp fiul lui Dumnezeu a apărut mai ales pe fondul păgân al lumii antice. Știm că păgânii au lansat acea modă a semizeilor. Ce era un semizeu? Un semizeu era o persoană care era jumătate om și jumate zeu. Se cunosc în acest fel mai multe personaje mitologice care au fost copii ai zeilor născuți cu câte o muritoare: Hercule (pe numele adevărat Heracle; se pare că acest nume a fost tradus greșit din limba greacă în limba latină, de unde a fost preluat de toate timbile moderne) era fiul lui Zeus născut cu muritoarea Alcmena, Perseu care a fost un mare războinic era jumătate om și jumătate zeu (născut din zeul mării Poseidon și muritoarea Aethra), Minos a fost fiul lui Zeus și al muritoarei Europa, Ahile a fost fiul zeiței Thetis și a muritorului Peleus, Enea fost fiul zeiție Afrodita și a muritorului Anchise, Dionisios a fost fiul lui Zeus și a muritoarei Semele. Iată prin urmare că la păgâni era crezut că fii zeilor în nici un fel nu sunt oameni simpli. Ei sunt ființe cu puteri supranaturale.

lumii sunt mai mult o raritate. Sunt o rariate fiindcă dacă este să privim umanitatea la rece vom vedea că ea este formată din oameni simpli. Deși mai mulți dintre noi visăm la destine mari și glorioase în cele din urmă realitatea este că trebuie să ne mulțumim cu o viață simplă și obișnuită. Ceea ce ignoră și ceea ce uită cei mai mulți dintre noi este că simplitatea este fără doar și poate o mare virtute. Trăim într-o lume în care adevărurile vieții sunt simple dar realitatea este că noi le complicăm. Cei mai mulți dintre noi ne complicăm viața și ajungem să o facem cât se poate de dificială. De ce? Fiindcă de multe ori în subconștientul nostru visăm la destine mărețe. Să fie toți oamenii mari ai lumii oameni demni de încredere? Realitatea este că nu. Marele cuceritor Alexandru Macedon era un păgân convins. Marele scriitor Ernest Hemingway laureat al premiului Nobel s-a sinucis fără de nici o explicație. Marele împărat roman Iulius Cezar era homosexual. Marele scriitor rus Dostoievski era epileptic. Marele om de stat Winston Churchill era un bețiv notoriu. Iată prin urmare că mai mulți oameni pe care lumea în consideră măreți au fost persoane reprobabile. În acest sens filosoful român Cosmin Neidomi spunea că: "mai mult ca oricând militez pentru simplitate, dar o simplitate colorata, entuziastă, trăită cu nimb aristocratic şi eleganţă princiara. Putem trăi cu amuzament şi ştaif, făcând din austeritate o virtute, scăpătând cu stil, renunţând la tot ceea ce ne proiectează în festinul permanent şi năucitor al luxului ostentativ. Acest gen de simplitate nu promite raiul, dar ne conectează nesofisticat cu splendoarea şi noima fiecărui lucru." Devine evident că trebuie să fim mult mai rezervați în ceea ce privește visurile noastre de măreție și de glorile pe care fiecare dintre noi le avem conștient sau inconștient.[37]

Prin urmare este legitim să se ridice întrebarea: poți să fii fiul lui Dumnezeu și în același timp să fie un om simplu? Fără doar și poate că da. Dacă este să ne gândim la cei 30 de ani pe care Iisus i-a trăit în anominat vom vedea că cu adevărat El a ajuns să trăiască în cea mai mare simplitate. Cine se gândea că un tâmplar din Nazaret avea să fie Mesia care v-a mântui lumea de puterea diavolului? Nimeni. În acest sens trebuie să fim convinși să Iisus a fost unul dintre cele mai mari exemple de simplitate. 30 de ani Iisus a trăit ca un necunoscut ca un anonim și nimeni nu a știu de El nimic. Totuși fiindcă a fost Fiul lui Dumnezeu născut din veșnicie nu se cuvenea ca Iisus să moară ca un om simplu și necunoscut. El a venit ca să îi deschidă omului posibilitatea de a devenii fiul lui Dumnezeu. Pentru aceasta la vârsta de 30 de ani Iisus a ieșit din anonimat și S-a făcut pe Sine cunoscut lumii întregi. Iată cum avem în Iisus Fiul lui Dumnezeu cel mai mare exemplu de simplitate. Într-o lume confuză și care se complică inutil în cele din urmă avem în Iisus un model de simplitate și de ceea ce înseamnă să fi simplu. Deși unii asociază simplitatea cu sărăcia cu duhul adevărul este că aceste două noțiuni nu sunt întotdeauna compatibile. Trebuie să știm că simplitatea nu înseamnă în mod neapărat sărăcia cu duhul. Totuși sunt și oameni care sunt simpli fiindcă sunt săraci cu duhul. Aceasta fiindcă este bine să știm că sărăcia cu duhul este o exprimare la un anumit nivel a simplității. Fără doar și poate că există mai multe asemănări între sărăcia cu duhul și simplitate. Iată de ce sunt mai mulți care consideră că omul sărac cu duhul este un om simplu. Că trăim într-o lume care fuge cu orice preț de simplitate nu este nici o îndoială. Nu este nici o îndoială fiindcă omul de azi consideră anost și fără de sens să fi un om simplu. Așa se face că iau naștere șemcherii care sunt de fapt persoane care nu vor să accepte că sunt oameni simplii și oameni obișnuiți. De fapt scriitorul englez Charles Dickens spunea cât se poate de inspirat: "există o simplitate în viclenie, la fel cum există o simplitate a nevinovăției." Din aceasta trebuie să înțelegem că sunt și oameni simpli care sunt vicleni. Acești oameni sunt de fapt oameni fustrați fiindcă ei sunt unii care aspiră la mult mai mult decât la simplul statut de a fi un om simplu.[38]

Pentru omul de azi care adevărul este că este dornic de senzații rari și de senzațional adevărul este că simplitatea este cel mai anost lucru. Este desuet un om care se trezește dimineața, mănâncă, merge la serviciu, vine de la serviciu, stă cu familia pentru ca mai apoi să se culce și pentru a ca a doua zi să înceapă același ritual. Fără doar și poate că o astfel de perspectivă sau o astfel de viață nu are cu sine nimic spectacular și nimic senzațional. Iată de se poate vedea că în zilele noastre lumea manifestă un interes nesănătos față de ceea ce este complicat și ceea ce este și mai trist față de ceea ce este obscur. Sunt din ce în ce mai mulți în lumea de azi care

---

[37] Jean Claude Larchet, *Iconștientul spiritual: adâncul neștiut al inimii* (București, 2009).

[38] După cum am arătat în rândurle de mai sus, sunt din ce în ce mai puțini cei care au ajuns să gândească simplitatea în termenii unei virtuți creștin ortodoxe. Mai toți sfinții părinți creștin ortodocș au fost oameni ai simplității. Aceasta fiindcă ei au putut să observe că lumea se complică în mod inutil. Sfântul Pavel spunea la un moment dat că atunci când cineva predică mai bine să spună cinci cuvinte pe înțeles decât mii de cuvinte pe care nu le înțelege nimeni. Iată de ce din aceasta trebuie să înțelegem că trebuie să fim oameni simplii sau mai bine spus oameni care să căutăm simplitatea. Mai recent mai ales în lumea muzicii ușoare internaționale se poate vedea următorul fenomen: marile vedete odată ce au ajuns să trăiască îl lumina refectoarelor au ajuns să își schimbe comportamentul. Pentru a atrage atenția asupra lor și pentru a șoca mai multe dintre aceste persoane au devenit homosexuale. Aceasta din dorința de a ieșii din simplitate și a demonstra că viața lor este difetă de a omului obișnuit.

consideră că preceptele morale ale creștinismului ortodox sunt cât se poate de învechite și nu mai sunt demne de încredere. Se vorbște din ce în ce mai multe de o epocă și o lume post-creștină, o lume în care preceptele tradiționale creștin ortodoxe nu mai sunt necesare și sunt desuete. Aceasta fiincă ele sunt multe prea simple. Nu este mult prea simplu Decalogul pe care Sfântul prooroc Moise l-a primit pe Muntele Sinai comparativ cu ideile sicretice ale ocultismului și ale Meditației Transcedentale? Iisus este pentru omul de azi, om emancipat în sens secularist, mult prea simplu, mult prea anost. Se vorbește din ce în ce mai mult de unire globală și universală a tututor religiilor. A venit vremea să renunțăm la simplitatea msajului creștin ortodox. Se știe despre cunoscutul istoriolog al religiilor Mircea Eliade că la anii tinereții a fost la început interesat de creștinismul ortodox religia poporului său, însă pe cum a studiat acest creștism ortodox a ajuns la concluzia că este mult prea opac și mult prea simplu. Așa se face că el a fost atras de religiile extremului orient și destul de tânăr s-a îmbarcat pe un vapor pentru a lua calea Indiei pentru a fi inițiat în "tainele hinduismului" care i se părea o religie mult mai atractivă față de simplitatea creștinismului ortodox. Deși spre finalul vieții sale se pare că Eliade a regretat escapada sa indiană deși totuși o mare parte din viața sa el a rămas adeptul doctrinelor hinduse. De ce? Fiindcă creștinismul ortodox i s-a părut mult prea simplu și fără de nimic ezoteric în el.[39]

Adevărul este că este cumva un paradox faptul că de cele mai multe ori oamenii mari sunt simpli în timp ce oamenii oamenii mici sunt complicați. Ei sunt complicații fiindcă consideră că numai în acest mod în cele din urmă vor ajunge să atragă atenția asupra lor. Devine evident că poți să fi un om simplu și la fel de bine să fi prin Iisus Hristos un fiul al lui Dumnezeu. Acesta este de fapt marele mister sau mai bine spus marea taină a creștinătății. Suntem oamenii simpli și trebuie să știm că aceasta nu este o motivație pentru a nu ajunge să fim înfiați prin credință ca fiind fii lui Dumnezeu Tată. Că sunt mulți care nu vor să fie înfiați de Dumnezeu Tatăl ne-o spune numărul destul de mare al religiilor necreștine. Aceasta fiindcă după cum știm creștinismul ortodox este modalitatea de a trăii după asumarea condiției de a fi fiul lui Dumnezeu Tatăl. Cum se face că vorbim aici de un mod anume, adică de modul creștin ortodox de a viețuii, odată ce am ajuns să fim fii lui Dumnezeu? Ei adevărul este că trebuie să știm că viața duhovnicească este una care poate să fie la fel de bine ceea ce definește starea de a fi fiu al lui Dumnezeu Tatăl. De ce este așa? Fiindcă așa vrea Dumnezeu Tatăl. După cum putem să ne dăm seama odată ce am ajuns să fim fii lui Dumnezeu Tatăl în cele din urmă trebuie să facem faptele care sunt pe placul lui Dumnezeu Tatăl și la fel de bine trebuie să facem în așa fel ca Dumnezeu Tatăl să acționze liber asupra noastră. Odată ce am deveni fii lui Dumnezeu Tatăl trebuie să punem voința lui Dumnezeu Tatăl mai presus de voința noastră. Aceasta fiindcă chiar acest fapt a fost cerut de Domnul Iisus Hristos: facă-se voia Ta precum în cer așa și pe pământ. Din aceasta trebuie să înțelegem că avem datoria să căutăm mai mult la voia lui Dumnezeu Tatăl. Voia lui Dumnezeu Tatăl este una simplu:

- să facem binele și să evităm răul;
- să lucrăm virtuțile și să evităm viciile;
- să iubim și să evităm ura;
- să cuăutăm dreptatea și să evităm nedreptatea;
- să fim morali și să nu fim imorali etc.

Toate acestea sunt fapte care ne fac să fim cât se poate de mult pe placul lui Dumnezeu Tatăl. Prin urmare când am devenit fii lui Dumnezeu trebuie să căutăm mai mult voia lui Dumnezeu Tatăl care trebuie să fie mai presus de voia noastră. Ei bine pentru mulți acest fapt este un lucru cu adevărat greu de realizat. Cum să ajungi să renunți la voia ta? Nu este bine să faci tot ceea ce voiești? Realitatea este că binele de cele mai multe ori nu îl vom găsii în voia noastră dar îl vom găsii întotdeauna în voia lui Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă El este Dumnezeu și știe mult mai bine ce este bine pentru noi.[40]

Prin urmare putem să înțelegem că simplitatea dacă este asumată în cele din urmă poate să devină o virtute. Fără doar și poate că simplitatea este o virtute. Este o virtute fiindcă ea ajunge să ne centreze pe ceea ce este esențial. Trebuie să fim mult mai centrați pe ceea ce este esențial fiindcă realitatea este că tendința noastră este să

---

[39] Ioan Petru Culianu, *Mircea Eliade* (București, 1995).

[40] A căuta să faci voia lui Dumnezeu Tatăl este cu adevărat o mare vitute în creștinismul ortodox. Aceasta fiindcă este bine să știm că numai în acest mod vom ajunge la adevărata simplitate care este cu adevărat o mare calitate. Cum putem să știm voia lui Dumnezeu. Morala creștin ortodoxă ne spune că conștiința este vocea lui Dumnezeu din om. Prin urmare când suntem în fața unei probleme morale sau a unei dileme morale trebuie să ne consultăm conștiința care fără doar și poate că va ajunge să ne edifice și să ne clarifice care este calea pe care trebuie să pășim. Când am ajuns într-o situație în care lucrurile sunt mai complicate ei bine avem Biblia, scrierile sfinților părinți și pe preoții Bisericii care fără doar și poate că pot să ne îndrume să cunoaștem care este voia lui Dumnezeu Tatăl. Iată prin urmare că trebuie să știm sensul voii lui Dumnezeu Tatăl în viața noastră chiar dacă nu reușim să înțelegem acest sens din prima.

ne umplem viața de tot felul de lucruri care nu ne sunt necesare. Păcatul fără doar și poate că este un fapt care nu ne este necesar și pe care fără doar și poate că noi ajungem să îl săvârșim. În cele din urmă simplitatea este un fapt care se dovedește a fi benefic pentru noi. Aceasta fiindcă după cum putem să ne dăm seama a fi un om simplu este în cele din urmă un lucru care ne duce spre lucrurile cu adevărat importante. La fel de bine simplitatea ne face să nu mai fim vicleni. Omul viclean este la un anumit un om complicat și care nu are liniște și odihnă în sufletul lui fiindcă este perament copleșit de truismele viclenei sale pe care speră ca nimeni să nu o desconspire.[41]

Se spune că era un părinte Serafim care avea două fiice duhovnicești. Într-o zi părintele Serafim se afla la rugăciune. Dintr-o dată în fața lui s-a deschis o vedenie.

- Ce aceasta? Se întreba părintele Serafim.

În această vedenie a putut să vadă că două fiice duhovnicești de-ale sale au murit. Prima femeie era văduvă și avea doi copii. Era o femeie cârtitoare și care cădea des în deznădejde.

- Ce este aceasta ce văd?

A putut să vadă că au venit mai mulți îngeri ca să îi i-a sufletul.

- Ciudat că sora a fost luată de îngeri fiindcă era cârtitoare și de multe ori a căzut în deznădejde, își spunea părintele Serafim.

A putut să vadă că celaltă femeie a murit când lângă ea se aflau soțul și cei 6 copii ai săi.

- Ce să fie aceasta? Nici un înger nu a venit să i ia la cer.

Se spune că părintele Serafim a început să se roage lui Dumnezeu Tatăl:

- Doamne te rog să îmi arăți care este sensul vedeniei pe care am avut-o.

Se spune că atunci l-a putut vedea pe Dumnezeu Tatăl.

- M-ai chemat și sunt aici.

- Da Doamne, am nevoie de ajutorul Tău.

- Care este problema?

- Doamne Tu mi-ai dat o vedenie.

- Așa este.

- Dar să știi că nu înțeleg sensul ei.

- Ce anume nu înțelegi?

-Am văzut că au murit două fiice duhovnicești de-ale mele.

- Așa este.

- Prima dintre ele care era văduvă era cârtitoare și cădea de multe ori în deznădejde. Este adevărat că ea a crescut cu greu doi copii.

- Și ce este cu asta?

- Am văzut că îngerii au venit și i-au luat sufletul în rai.

- Da. Este adevărat.

- A doua femeie femeie a murit pe patul de boală înconjurată de cei 6 copii ai ei și de soț și nici un înger nu a venit să o ia la cer.

- Da. Așa este.

- Doamne dar cum se poate una ca asta?

- Vrei să știi sensul vedeniei pe care ai avut-o?

- Da Doamne.

- Bine îți voi spune.

- Doamne Te ascult.

- Amândouă s-au mântuit. Dar prima a avut o cruce mult mai grea decât cealaltă. Daca cea de a doua ar fi trecut numai un an prin încercările prin care a trecut prima, credința i s-ar fi zdrucinat. Când avea necazuri, imediat soțul ei era lânga ea și o întărea. În timp ce văduva plângea și nu o mângâia nimeni!

- Doamne acum înțeleg.

- Mă bucur.

- Îți mulțumesc Doamne pentru descoperirea Ta.

Se spune că părintele Serafim a fost extrem de edificat duhovnicește de ceea ce a văzut și de explicațiile primite.

---

[41] Ernest Bernea, *Îndemn la simplitate* (Editura Vremea, 2006 reeditare).

Întâmplarea de mai sus este una care ne spune că sunt judecăți tainice pe care numai Dumnezeu Tatăl le știe.[42] Prin urmare am spus întâmplarea de mai sus pentru a demonstra că la Dumnezeu Tatăl oamenii care sunt cât se poate de simpli și de multe ori trecuți cu vederea în cele din nu sunt tratați la fel de Dumnezeu Tatăl. Dumnezeu Tatăl este unul care foarte bine ajunge să îi prețuiască pe oamenii simpli și se poate vedea că El știe care sunt diferențele dintre oameni. Putem vedea că unei văduve simple și care nju avea niciodată nici un fel de mângâiere Dumnezeu Tatăl i-a trimis îngeri care să o ducă în rai direct în timp ce unei alte femei care și ea a fost săracă dar care avea familie nici un înger nu a venit să o ridice la rai. Totuși deși ambele femei s-au mântuit în cele din urmă se poate vedea o diferență pe care ele au trăit-o în momentul morții. Este evident că trebuie să fim mult mai încrezători în Dumnezeu Tatăl decât suntem. Este posibil ca omeni simpli și desconsiderați de noi să nu fie văzuți al fel de Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă este bine să știm că în nici un fel nu trebuie să considerăm că viața este numai ceea ce vedem și ceea ce considerăm noi. Ca oameni simpli sau mai puțin simpli ajungem să considerăm că numai ceea ce vedem noi și numai ceea ce trăim noi în cele din urmă este cu adevărat realitatea. Aceasta fiindcă noi avem tendința de a nu vedea și a nu lua în considerare ceea ce consideră Dumnezeu despre lumea noastră și despre oamenii din ei. Întâmplarea de mai sus este una care ne spune că sunt judecăți ale lui Dumnezeu pe care noi nu le cunoaștem și care sunt cât se poate de operative în ceea ce ne privește. În rândurile care vor urma vom insiata mai mult asupra acestor rațiuni și judecăți ale lui Dumnezeu pe care le vom analiza mai mult și mai în detaliu.[43]

Trăim într-o lume în care omul simplu este majoritar. Sunt cu adevărat puține mari genii, puțini personalități excepționale, puțini oameni mari în adevăratul sens al cuvântului. Cum putem să reconciliem simplitatea noastră cu chemarea lui Iisus de a devenii fii lui Dumnezeu? Iisus ne demonstrează că a pune problema astfel este din start greșit. Dumnezeu Tatăl nu ține cont prea mult de statutul nostru social (de averile și de banii pe care îi avem) ci mai mult El este interesat de statutul nostru moral. De ce este aceasta așa? Aceasta fiindcă Dumnezeu Tatăl este o ființă spirituală care tinde să vadă toate lucrurile în sens duhovnicesc. Dacă este să ne uităm în istoria creștinismului vom vedea că mai mulți sfinți au fost oameni simpli. Cu toate acestea ei au ajuns la sfințenie. Despre cuviosul Porifrie Bairaktaris din Grecia, un sfânt canonizat mai recent, se știe că nu a făcut decât două clase primare. Aceasta fiindcă el a provenit dintr-o familie săracă și de copil a fost obligat să muncească pentru a se întreține. La fel de bine un alt sfânt creștin ortodox al secolului al XX-lea, Sfântul Siluan Atonitul se știe că și el a fost un om simplu. A fost un sfânt care singura educație pe care a avut-o au fost patru clase primare pe care le-a făcut. Iată prin urmare că acești sfinți sunt unii care ne demonstrează că nu trebuie să fi un geniu sau o mare somitate pentru a devenii fiul lui Dumnezeu. Dumnezeu Tatăl este unul care ține cont mai mult de calitățile noastre morale decât de calitățile noastre intelectuale și filosofice. Acesta este și motivul pentru care avem toate motivele să credem că un om simplu la fel de bine poate să devină fiul lui Dumnezeu Tatăl prin credința în Domnul Iisus Hristos.[44]

Că trăim într-o lume care nu pune preț pe simplitate nu este nici o îndoială. Oamenii simplii sunt considerați desueți și niște săraci cu duhul. De ce are nevoie omul în lumea noastră este fără doar și poate de grandoare și de măreție care în nici un fel nu pot să fie dobândite de simplitate. Să fie lucrurile chiar așa? Fără doar și poate că nu. Nu trebuie să fi un geniu pentru a Îl avea pe Dumnezeu ca Tatăl tău. Aceasta fiindcă Dumnezeu când ne-a dat viața la fiecare ne-a înzestrat cu exact atâta calități și atribute câte ne sunt necesare. Până și un mare creator de modă ale lumii noastre Christian Dior spunea că: "secretul eleganței constă în simplitate." Oamenii de azi cred că dacă vor purta haine înzorzonite cu tot felul de semne complicate în cele din urmă îi va face să fie speciali și fără doar și poate diferiți de restul. Iată că în lumea modei sunt mai mulți care ne spune că simplitatea este ceea care conferă adevărata eleganță. Cine nu vrea să fie elegant? Fără doar și poate că toți dintre noi dorim acest lucru. Că trăim într-o lume în care aparențele ne înșală este o o realitate cât se poate de evidentă. Ne lăsăm

[42] Ian Flander, *L'enfant de Dieu* (Franța 2000).

[43] Patriarhul Ecumenic Bartolomeu, *Întâlnirea cu taina. Prezentare contemporană a Ortodoxiei* (Sibiu, 2016).

[44] Că trăim într-o lume care nu pune nici un preț pe simplitate nu este nici o îndoială. Suntem tentați să credem măreția și grandoarea unui om sunt lucruri complicate care țin mai mult de un fel de rețetă pe care numai câțiva mari inițiați ai lumii o știu. Nimic mai eronat decât atât. O întâmplarea din timpul celui de al doilea război ne spune că pe o cale ferată a fost bombardat un stâlp de fier care căzând a făcut circulația trenurilor pe acea cale ferată imposibilă. Au fost trimiși niște soldați în frunte cu un sergent care să de-a la o parte stâlpul de fier. Soldații s-au apucat de lucru. Sergentul doar se uita la ei și îi înjura în tot felul fiindcă nu munceau mai repede. Pe acolo a trectu un străin care a cerut dacă poate să îi ajute pe soldați. Sergentul i-a spus că dacă este prost nu are decât să îi ajute. Necunoscutul s-a pus la muncă și în curs timp stâlpul a fost dat la o parte. Curios cine este necunoscutul pe care sergentul l-a înjurat de câteva ori între timp a rămas mut când a auzit că necunoscutul este generaul batalionului din care face parte și sergentul. Iată o întâmplare care ne spune despre puterea simplității.

seduși se aparențe și în acest mod în cele din urmă ajungem să pierdem ceea ce este esențial. Ce este esențial? Este esențial fără doar și poate simplitatea. De exemplu în cazul unui discurs nu apreciem mai mult frazele și cuvintele complicate pe care oratorul le folosește pentru a ne impresiona urechile ci mai mult apreciem cuvintele simple pe care le putem înțelege. Se știe despre cazul unui preot cu multă pregătire teologică ce a mers și a ținut o slujbă într-un sat de munte. La predică preotul a ținut o predică înaltă în care și-a prezentat multe dintre mărețele sale idei teologice. După predică o femeie mai în vârstă a venit la preot și i-a spus: părinte să știți că ați predicat foarte frumos dar nu am înțeles nimic. Deși de multe ori suntem seduși de lucrurile și situațiile complicate în cele din urmă cu toții vom aprecia simplitatea și ceea ce este simplu. Aceasta fiindcă este bine să știm că simplitatea este cea care ne face să ne simțim firesc și să fim cât se poate de natural. Filosoful grec antic Plaon spunea și el că: “frumusețea stilului, a grației, a ritmului și a armoniei depinde de simplitate.” Iată de ce în cele din urmă putem să ne dăm seama că simplitatea este un lucru ce este pe placul lui Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă simplinitatea implică cu sine mai multe virtuți:

1. Onestitate,
2. Sinceritate,
3. Înțelepciune,
4. Iubire necondiționată și nefățarnică.

În nici un fel nu trebuie să considerăm că simplitatea înseamnă primitivism. Aceasta fiindcă simplitatea nu este în nici un fel primitivism ci este dincolo de toate reducerea omului la ceea ce este esențial.[45]

Trebuie să știm că creștinismul ortodox nu a fost o religie publică recunoscută cum este în zilele noastre. Aceasta fiindcă de ce să nu spunem creștinismul ortodox s-a născut într-o mare de păgânism. Așa se face că au fost nevoie de aproximativ 250 de ani ca această religie creștin ortodoxă să ajungă să se impună în bazinul Mării Mediteranane. Așa se face că 250 de ani a fost creștin ortodox însemna persecuție și moarte. Totuși, ceea ce putem remarca este că deși creștinii au fost desconsiderați în primii 250 de ani de la nașterea lui Iisus ei nu au renunțat la religia lor ci au continuat să o mărturisească chiar cu prețul vieții. Cum a fost posibil acest lucru? A fost posibil fiindcă lumea antică a devenit conștientă că era bolnavă și avea nevoie de un medicament. Așa se face că acest medicament a fost adus de Iisus. Avem prin urmare aici un caz de desconsiderare a creștinilor care a durat 250 de ani. Cu adevărat a fost extrem de greu să fi creștin în primele zile ale creștinismului în această lume. Totuși, prin perverență și prin multă jertfă în cele din urmă creștinii ortodocși au obținut ceea ce își doreau: înlocuirea păgânismului cu creștinismul și recunoașterea creștinismului ca religie oficială în tot Imperiul Roman. Este probabil una dintre cele mai mari realizări ale creștinilor din toate timpurile.[46]

Totuși, dacă este să privim harta lumii de azi vom vedea că creștinii ortodocși sunt desconsiderați și în zilele noastre. Fie că vorbim de Orientul Mijlociu, de China sau Japonia sunt mai multe regiuni ale lumii în care a fii creștin ortodox este considerat un lucru nepotrivit. Totuși este bine că faptul de a fi desconsiderat de societatea din jur nu înseamnă că nu se mai merită să fi creștin. Este adevărat că de multe ori societatea în care trăim este una de suprafață. Oamenii de cele mai multe ori nu vor să fie profunzi și se mulțumesc cu aparențele. Acest fapt nu trebuie să fie un impediment pentru creștinii ortodocși. La un moment dat cineva spunea despre Sfântul Antonie cel Mare că în timp ce el se nevoia și ajungea la sfințenie în deștert mai câțiva kilometrii alții trăiau în dezmăț și desfrâu. Totuși, ceea ce este de menționat aici este că nici Sfântul Antonie cel Mare și nici un alt sfânt creștin ortodox nu a făcut faptele credinței lui pentru a fi lăudați de cei din jur. De fapt trebuie să știm că sfinții în mare fug de laudele lumii pe care le consideră un fel de *mărire deșartă.* Că sunt oameni care se dau în vânt după slava deșartă nu este nici o îndoială. Sunt oameni care sunt dispuși să nu facă nici un bine dacă nu sunt lăudați și ovaționați de cei din jur. Aceasta fiindcă așa consideră ei că este mai bine și că numai faptele care sunt lăudate în cele din urmă merită să fie făcute. Trebuie să știm că noi creștinii trebuie să fugim de laudele lumii. De ce? Fiindcă ele pot foarte ușor să ne arunce în păcatul mândriei sau al orgoliului. Când suntem lăudați

---

[45] Atanasie Arhiepiscopul Albaniei, *Misiune pe urmele lui Hristos* (Sibiu, 2013).

[46] Martirii creștin ortodocși din cele mai vechi timpuri au fost persecutați și desconisderați. Aceasta fiindcă ei au venit cu un mesaj radical opus de mentalitatea păgână a antichității. Iată de ce fie că vorbim de Sfântul Gheorghe, de Sfântul Dumitru, de Sfânta Perpetua sau Sfânta Felicitas în cele din urmă avem de a face cu oameni care au fost desconsiderați de contemporanii lor. Au fost desconsiderați fiindcă ei au venit să mărturisească pe Hristos într-o lume în care idolatria și imoralitatea au fost monede curente. Este evident prin urmare că trebuie să înțelegem bine contextul în care mesajul creștin a ajuns să fie propovăduit și la fel de bine să fie asimilat în cele din urmă. Lumea antică simțea În sânul ei că idolatria era ceva greșit și că trebuia să vină o nouă religie care să o ridice și să o înalțe. Ei bine acest lucru a revenit primilor creștini. Primii creștini au reușit să schimbe lumea antică prin faptul că au avut credință în Dumnezeu Tatăl.

avem tendința de a ne supraaprecia pe noi și de a ne vedea mai buni decât suntem în realitate. Iată de ce este bine să știm că nu trebuie să fim creștin ortodocși pentru a ne asigura laudele celor din jur. Mai mult, sunt mai mulți creștini ortodocși care nu trec pragul bisericii dacă nu sunt singuri că cei din jur nu știu despre aceasta și nu îi luadă pentru multa lor credință. A fi fiul lui Dumnezeu prin credință în Domnul Iisus Hristos trebuie să știm că la un anumit nivel presupune cu sine asumarea anonimatului. Este bine să fim anonimi în credința noastră fiindcă așa avem mai mult de câștigat. Dacă este să privim spectacolul de prost gust al lumii din jur vom vedea că marea majoritate a oamenilor este una care face fapte bune pentru a fi ovaționată și pentru a primii cât mai multe aprecieri. Sunt mai mulți oameni bogați care atunci când oferă bani societăților filatropice o fac pentru ca toată lumea să știe și pentru ca să vadă cât mai mulți sumele pe care ei le donează. Noi creștinii ortodocși trebuie să fugim de un astfel de spectacol. Creștinul ortodox trebuie să știe că legătura lui cu Dumnezeu Tatăl este una care primește o dimensiune publică numai în biserică. Când suntem în biserică și ne rugăm lui Dumnezeu Tatăl în același timp trebuie să fim conșienți că facem un lucru bun fiindcă cu toții creștin ortodocșii suntem frații unui și aceluiași Dumnezeu Tatăl. Iată de ce este bine să știm când să ne manifestăm credința în Dumnezeu Tatăl și când nu.[47]

O altă categorie care este profund desconsiderată în zilele noastre este cea a persoanelor sărace cu duhul. Când spunem săraci du duhul, cei mai mulți se gândesc la persoane bolnave mental. Realitatea este că a fi sărac cu duhul nu este în nici un fel echivalentul cu boala mentală. Nu este în nici un fel un echivalent fiindcă este bine să știm că sărăcia cu duhul este mai mult lipsa vicleniei. Se poate vedea în zilele noastre că viclenia a primit mai multe denumiri și este prezentă în mai multe feluri:

- șmecherie,
- înșelăciune,
- furtișag,
- sabotaj etc.

Aceasta ca să enumerăm numai câteva feluri prin care viclenia ajunge să se manifeste în lumea noastră. Dacă este să privim în lumea din jur vom vedea că se pune mare preț pe cei care sunt șmecheri. Șmecherul este la popul opus celui sărac du duhul. Aceasta fiindcă șemecherul este o persoană care fără doar și poate este unul care se impune ca un fel de modă culturală. De ce să nu spunem că șmecherul este unul dintre cele mai întâlnite modele sociale din timpurile noastre. El este unul care știe să jongeleze și să facă combinații pentru a ajunge în cele din urmă să profite de pe cei din jur. Așa se face că sunt unii care consideră că a fi șmecher și a te îmbogății prin mici trucuri și viclenii este un fapt cât se poate de obișnuit și de firesc. Nu și aceasta este opinia Bisericii Creștin Ortodoxe. Trebuie să fim realiști: șmecheria nu este un lucru care este pe placul lui Dumnezeu Tatăl. Nu știm în nici un loc din Noul Testament ca Iisus să ne fi recomandat să fie șmecheri. Totuși șmecherii sunt ovaționați în lumea noastră și ei ajung să fie adevărate modele sociale pentru cei mai mici.[48]

În societatea noastră de azi omul sărac cu duhul este unul care este desconsiderat. El nu obține de cele mai multe ori nici o funcție publică fiindcă se consideră că nu este apt pentru a conduce. El nu este invitat în rândurile celor cu vază fiindcă se consideră că nu este capabil să dețină controlul. El nu este tratat ca fiind egal cu ceilalți fiindcă există suspiciunea că ar putea să tragă în jos grupul din care face parte. El nu este unul cu care se fac multe prietenii fiindcă este considerat mult prea anost. Totuși, trebuie să știm că în predica sa de pe munte Iisus i-a fericit pe cei săraci cu duhul. Iată ce a spus Iisus despre cei săraci cu duhul: "fericiți cei săraci cu duhul că a lor este împărăția cerurilor" (Matei 5, 3). Prin urmare este evident că deși în această lume cei săraci cu duhul nu sunt prea luați în seamnă ei bine nu același lucru se poate spune și despre viața de apoi. Iisus ne spune că cei săraci cu duhul au mai multe șanse să între în Împărăția Cerurilor decât restul fiindcă ei sunt curați la inimă. Trăim într-un mediu în care curăția inimii este din ce în ce mai trecută cu vederea. Este trecută cu vederea fiindcă omul de azi nu prea se vede pe sine ca fiind unul sărac cu duhul. A fi sărac cu duhul înseamnă să nu știi

---

[47] Ioanis Zizioulas, *Ființa ecclesială* (București 1996).

[48] În plan social este adevărat că se vede un fel de competiție pentru ca anumite modele să ajung să fie dominante pe piața din jur. Aceasta fiindcă sunt mai mulți care adevărul este că nu au personalități puternice și ei trebuie să imite în permanență pe anumiți oameni. Ei bine cel mai bine fac acest lucru șmecherii. Deși șmecheria este considerată un lucru infoensiv în cele din urmă trebuie să știm că ea nu este încurajată de morala creștin ortodoxă. Nu este încurajată fiindcă șmecheria este un care prespunune viclenia. Șmecherul este un viclean care de cele mai multe ori ajunge să te înșele cu zâmbetul pe buze. Cei mai mulți dintre noi credem că a fi șmecher înseamnă numai a te îmbrăca și a vorbii într-un anume fel. Totuși, este bine să știm că șmecheria este mult mai mult decât portul și modul de a te comporta. Ea ține de viclenie. Penru acest motiv am spus că sărăcia cu duhul și șmecheria sunt la antipozi sau la poli opuși. Aceasta fiindcă în nici un fel șmecherul nu este mai bine plăcut în fața lui Dumnezeu Tatăl decât cel sărac cu duhul.

să jonglezi cu banii, cu afacerile, cu averile cu femeile frumoase sau cu bărbații mușchiuloși. Iată prin urmare care este sensul sărăciei cu duhul. Pentru noi cei de azi sărăcia cu duhul nu este un plus ci un minus. Omul sărac cu duhul este un om care se află la periferia societății noastre de azi. Nu voim să avem de a face cu cei săraci cu duhul fiindcă ei sunt mai greu de cap și mai greu se poate să discuți cu ei și să îi convingi de anumte lucruri. Totuși, este bine să știm că și cei săraci cu duhul au dreptul de a Îl avea pe Dumnezeu ca Tatăl lor. Aceasta fiindcă ei sunt oameni care au nima curată și sunt lipsiți de orice viclenie. Devine evident că trebuie să fim cât se poate de atenți cu cei săraci cu duhul și să nu ajungem să disprețuim prietenia și compania lor. Aceasta fiindcă ei sunt poate cei mai buni și cei mai loiali prieteni pe care i-am putea vea. Sărăcia cu duhul în zilele noastre este din ce în ce mai desconsiderată fiindcă omul de azi este un om al aparențelor sau mai bine spus este un om de suprafață. Ori pentru a ajunge să vedem valoarea unui om sărac cu duhul adevărul este că trebuie să fim mai profunzi și să avem o anumită introspecție psihologică ce ne face să vedem în sufletul celui sărac cu duhul și să îl vedem așa cu îl vede Dumnezeu. Iată cum săcăcia cu duhul este de fapt un lucru pe care trebuie să îl căutăm. Aceasta fiindcă ea este una care este pe placul lui Dumnezeu Tatăl.[49]

Un alt lucru pe care trebuie să îl punem în evidență în aceste rânduri este următorul paradox. Cu toții știm că este frumos să fie o persoană celebră. De multe ori de ce să nu spunem că invidiem faima și popularitatea unor actori de succes fiindcă putem să observăm că pe ei îi știe toată lumea și pe noi foarte puțin. Cum se face că dacă noi avem credință în Dumnezeu Tatăl El nu intervine să ne facă să fim și noi oameni faimoși și celebrii? Este posibil să trăiești starea de a fi fiul lui Dumnezeu în anonimat? Este oare un punct de legătură dintre anominat și a fi fiul lui Dumnezeu? Pentru mai mulți oameni care doresc să fie celebrii și nu sunt adevărul este că acest fapt este fără doar și poate o adevărată dramă. Este o dramă fiindcă este bine să știm că anonimatul este cu adevărat chinuitor pentru unii. Sunt mulți însă care nu prea sunt conștienți de ceea ce înseamnă celebritatea. A fi celebru înseamnă a avea un mesaj de comunicat lumii din jur. Că sunt mai mulți care nu au nimic de comunicat lumii din jur și sunt celebrii nu este nici o îndoială. Nu este nici o îndoială fiindcă banii pot de multe și chiar să cumpere celebritatea. Sunt mai multe lozinci în zilele noastre dintre care una este extrem de categorică: ceea ce nu apare la televizor nu există. Care să fie sensul acestei lozinci sociale din zilele noastre? Că cine nu este celebru trăiește degeaba. Adevărul este că deși lozinca este una care funcționază pentru unii trebuie să știm că ea este mult prea categorică. Este bine să știm că deși televiziunea este extrem de importantă în zilele noastre în cele din urmă ea nu este una care poate să fie definitorie pentru noi. Este definitoriu pentru noi Dumnezeu Tatăl și în nici un fel televiziunea care face celebrități din mari anonimi.[50]

Ceea ce orice creștin ortodox simplu poate remarca este că a fii fiul lui Dumnezeu prin credință în Domnul Iisus Hristos nu te face automat celebru și faimos. Acesta este un motiv care pentru unii poate să fie deprimant. Aceasta fiindcă trăim într-o lume care se dă în goană după faimă și celebritate. Iată de ce în cele din urmă aici sunt necesare mai multe clarificări. A fi fiul lui Dumnezeu nu înseamnă că Dumnezeu Tatăl trebuie să ne satisfacă toate capriciile automat. Aceasta fiindcă trebuie să știm că la fel ca un Tată iubitor Dumnezeu Tatăl știe mai bine ce este bine pentru noi decât știm noi. Se știe în acest sens de o îmntâmplare mai puțin cunoscută din România interbelică. Se spune că un un preot avea o ședință la un protopopiat din apropiere. Pentru a ajunge la acest protopopiat de obicei preotul trebuia să ia trenul. În ziua cu pricina când preotul trebuia să ajungă la protopipoat s-a suit într-o căruță care să îl ducă până la gară. Pe drum însă roata căruței s-a deșurubat și a căzut pe lângă căruță. Preotul cu însoțitorul lui s-au dat jos să repare căruța. Mai apoi și-au reluat drumul. Când au ajuns în gară trenul lor era plecat de mult. Reparația căruței i-a făcut să întârzie mult prea mult. Preotul s-a întristat tare fiindcă știa că este important să ajungă la ședința de la protopopiat. S-a întors acasă trist. A doua zi o veste a trecut prin localitatea lui: trenul cu care trebuia să plece s-a lovit un un alt tren care din greșala impegatului venea pe aceași linie. Nu au mai scăpat nici un supraviețuitor. Atunci preotul se spune că a mulțumit lui Dumnezeu că la ferit de la moarte. A început să se bucure că roata căruței sale s-a stricat fiindcă acea roată a

---

49 Părintele Arsenie Boca, *Despre Îndumnezeirea Omului prin Har*, (Editura Credința Strămoșească, Iași, 2005), p. 214.

50 Lupta pentru celebritate este fără doar și poate ceea ce caracterizează omul de azi. Totuși, este bine să ne întrebăm sunt toate marile celebrități ale zilelor noastre unele care se merită să le luăm în considerare? Dacă vom analiza mai bine vom vedea că sunt mai multe persoane reprobabile care adevărul este că sunt cât se poate de chestionabile mai ales în plan moral. Mai multe dintre marile celebrități ale lumii de azi sunt fie homosexuale sau fie lebsiene sau unele care sunt bisexuale. Aceasta fiindcă aceste personalități sunt unele care trebuie să iese din anonimat și din normalitate în cele din urmă. Să fie acest lucru bun? Cu siguranță că nu. Nu se poate să ajungem să schimbăm regurile vieții prin tot felul de mutații ale normalității numai pentru a ieșii în relief și pentru a fi ovaționați. Aceasta fiindcă după cum am spus dacă vom sta și vom analiza, vom vedea că dintre toate celebritățile care există la ora actuală sunt puține cele care sunt cu adevărat celebrități în adevăratul sens al cuvântului.

fost și cea care i-a salvat viața. Prin urmare trebuie să înțelegem că de multe ori în spatele anonimatului nostru se ascunde purtarea de grijă a lui Dumnezeu Tatăl. La fel de bine ceea ce se poate vedea este că de multe ori celebritatea nu este una care este compatibilă cu recunoștința. Sunt multe celebrități din zilele noastre care sunt cât se poate de nepăsătoare cu cei care i-au ajutat să devină celebrii. Aceasta fiindcă aceste persoane sunt unele care sunt fără de bun simț. Marea majoritate a celebrităților din zilele noastre uită de unde au plecat și nu vor să țină cont uneori nici chiar de propria lor familie.[51]

Se spune că un țăran necredicios lucra duminica la câmp. L-a putut vedea pe vecin de-al lui credincios că mergea spre biserică.

- Bună ziua, a început țăranul necredicios.
- Bună ziua.
- Frumoasă zi.
- Da cu adevărat frumoasă. Mărire lui Dumnezeu pentru ea.
- Mai lasă-mă cu Dumnezeu.
- De ce?
- Fiincă eu nu am nevoie de El.
- Rău lucru faci.
- Spunem de ce să am nevoie Dumnezeu?
- Fiindcă ai toate motivele.
- Ca să merg în fiecare duminică la biserică cum mergi tu?
- Ce este rău cu mersul la Biserică?
- Nu are nici un rost.
- Ba are. La biserică mergem să Îl lăudăm pe Dumnezeu pentru toate binefacerile pe care le-a revărsat peste noi.
- Eu cred că numai habotnicii merg la biserică.
- Greșești că crezi așa.
- Demonstrează-mi contrariul și te voi crede.
- Uite să presupunem că eu am șapte bani de aur.
- Așa, te ascult.
- Mă întâlnesc cu cerșetor cătuia îi dau șase din banii mei de aur. Ce ai spune despre mine?
- Aș spune că ești o persoană generoasă.
- Așa ar fi corect. Dar ce ai spune dacă acest cerșetor în loc să îmi mulțumească îmi cere și al șaptelea ban de aur. Ce ai spune despre el?
- Vai nesimțitul. Aș spune că este un nemernic și un om de nimic care ar merita spânzurătoarea.
- Ei vezi așa este și cu tine.
- Eu în nici un fel nu ți-aș cere și al șaptelea ban de aur.
- Nu este vorba de aceasta. Dumnezeu ne-a dat șapte zile într-o săptămână. Șase zile sunt pentru lucru pentru noi și o zi, duminca, Dumnezeu ne-o cere să i-o dedicăm Lui. Dar ce faci tu cu această a șaptea zi?
- Păi ce să fac cu ea? Zi-mi tu?
- Tu vrei și a șaptea zi tot pentru tine. Faci la fel ca acel cerșetor.
- Vai! Să știi că nu m-am gândit la asta.
- Ar fi bine să o faci.
- Să știi că acum las lucru și vin cu tine la biserică.
- Mi-ar prinde bine compania ta.
- Mă bucur că mi-ai deschis ochii.
- Eu mă bucur că ți-ai venit în sine.
- Să fiu sincer de cele mai multe ori eu îmi terminat treaba până duminica dar munceam așa fiindcă nu avea ce face duminica.

Se spune că din acea zi acel om s-a schimbat și a început să meargă duminică de duminică la biserică.

Avem aici o întâmplare care ne spune că duminica este o zi pe care trebuie să o dedicăm lui Dumnezeu Tatăl.[52] Sunt din ce în ce mai puțin oameni care trăiesc viața în funcție de calendarul bisericii. Aceasta fiindcă oamenii de azi sunt cât se poate de centrați pe modul de viață secular. Trebuie să știm că ortodoxia sau mai bine

---

51 Adrian Tănăsescu Vlas (trad), *Sfinții părinți despre slava deșartă* (Editura De suflet, 2018).

52 Virgil Gheorgiu, *Dumnezeu nu primește decât duminica* (Alba Iulia, 2011).

spus modul de viață creștin ortodox este un mod de viață care este centrat pe viața în Dumnezeu Tată. Iisus a făcut posibil ca noi să devenim fii lui Dumnezeu și în acest mod în cele din urmă viața noastră de zi cu zi primește alte valențe și cu totul alte semnificații. Este bine să știm că viața în Dumnezeu Tatăl este o viață frumoasă fiindcă ea se centrază pe noțiunea de sfințenie. Despre aceasta vom vorbii mai pe larg în capitolele care vor urma. Este evident că trebuie să fim mult mai centrați pe viața cu Dumnezeu Tatăl. În acest sens Dumnezeu Tatăl este Cel care ne inspiră sau mai bine spus ar trebui să ne inspire. De ce spunem că Dumnezeu Tatăl este Cel care ne inspiră sau mai bine spus Cel care ar trebui să ne inspire? Aceasta fiindcă trebuie să știm că dacă nu suntem inspirați de Dumnezeu Tatăl în cele din urmă vom ajunge să fim inspirați de diavoli. Diavolii sunt unii care nu vor să aibă nimic de a face cu Dumnezeu Tatăl și sunt unii care deși sunt conștienți de bunătatea lui Dumnezeu Tatăl care le-a dat viață și i-a adus din neființă la ființă în cele din urmă sunt cât se poate de nepăsători față de această iubire a lui Dumnezeu Tatăl. Că sunt și mulți oameni care sunt nepăsători față de Dumnezeu Tatăl nu este nici o îndoială. Nu este nici o îndoială fiindcă aceste persoane nu vor să știe de El și nici nu își fac timp pentru El. Aceasta fiindcă pentru aceste persoane Dumnezeu nu există ci tot ceea ce există este această lume cu toate plăcerile și atracțiile ei.[53]

Un alt aspect care se leagă de legătura noastră cu Dumnezeu Tatăl este fără doar și poate statutul social pe care îl are fiul lui Dumnezeu. Este bine să știm că lumea de azi este în goană fupă funcții și după stuturi sociale cât mai înalte. Cu toții îi admirăm sau îi invidiem pe marii regi și regine ale lumii. Pe ei îi putem vedea la televizor sau la fel de bine despre ei sciu mai toate ziarele. Cum este posibil ca prin credință în Iisus Hristos să devii fiul lui Dumnezeu și în același timp să nu ai nici o funcție și nici un statul social înalt? Este posibil să existe o fel de compatibilitate între statutul de fiu al lui Dumnezeu și marile funcții ale lumii din jur? Realitatea este că da. Dacă este să ne gândim că Iisus a fost tâmplar și a trăit aproape 30 de ani din tâmplărie și în același timp a fost fiul lui Dumnezeu vom vedea că a fi fiul lui Dumnezeu nu este un lucru care trebuie să se reflecte automat în funcția socială pe care o avem. Deși mai mulți dintre noi îi invidiem pe președinții și marii oameni de stat din zilele noastre suntem puțini cei care gândim lucrurile la rece. Omul de stat nu este un om care se lăfăie în bani și în lux ci la fel de bine el mai este și un om care are pe umerii săi reponsabilități uriașe. Prin urmare înainte de a de dorii să fim mari oameni de stat sau președinți trebuie să ne ridicăm întrebarea: suntem noi capabili să ne asumăm o asemenea funcție? Vom vedea că cei mai mulți dintre noi nu avem calitățiile necesare. De ce? Fiindcă pur și simplu nu am fost înzestrați de Dumnezeu Tastăl cu ele. Acest fapt ne spune că Dumnezeu Tatăl ne-a înzestrat cu alte calități pe care trebuie să le folosim. Iată de ce în cele din urmă nu se merită să ajungem președinți sau mari oameni de stat numai fiindcă acest lucru ne aduce bani și celebritate.[54]

Iată prin urmare că este posibil să fie un fiu al lui Dumnezeu prin credință în Domnul Iisus Hristos și în același timp la fel de bine să fi un om simplu. Sunt unii care sunt de părere că a fi fiul lui Dumnezeu Tatăl în cele din urmă presupune a face minuni și a avea puteri supranaturale. Cum se face că deși noi ajungem să fim fii lui Dumnezeu Tatăl nu avem nici un fel de putere supranaturală și nu putem să facem nici o minune? Nu avem nici putere supranaturală și nu facem nici o minune fiindcă nu aceasta vrea Dumnezeu Tatăl de la noi. Deși au fost sfinți creștin ortodocși care au făcut mai multe minuni este bine să știm că nu minunile sunt cele pe care le vrea Dumnezeu Tatăl de la noi. Ceea ce vrea Dumnezeu Tatăl de la noi este să ducem o viață a virtuții sau mai bine spus să fim oameni buni și morali. Cere mult prea mult Dumnezeu Tatăl de la noi? Dacă vom sta și vom analiza vom vedea că nu. În nici un fel Dumnezeu Tatăl nu cere de la noi lucruri care sunt mai presus de noi. Ceea ce ne spune creștinismul ortodox este faptul că Dumnezeu Tatăl a creat această lume ca un fel de stadiu de pregătire pentru lumea de apoi sau mai bine spus pentru lumea care va venii. În acest sens sfinții părinți ai creștinismului ortodox sunt de părere că nici chiar în momentul crunt al morții Dumnezeu Tatăl nu ne părăsește. El este alături de noi și El este Cel care ne va duce în rai. Totuși aici se ridică următoarea întrebare: va mai fi Dumnezeu Tatăl alături de noi în momentul morții dacă noi toată viața i-am întors spatele și nu am voit să știm de El? În toată

---

[53] Simeon Kraiopoulos, *În pustiul lumii.* (București, 2014).

[54] Dacă este să privim în lumea din jurul nostru vom vedea că există o adevărată luptă pe marile funcții. Într-o fabrică cu toții voiesc să ajungă cât mai sus și așa să depună cât mai puțin efort și să facă cât mai puțină muncă. În lumea politică toată lumea își dorește să ajungă președinte. În mediul social cu toții vor să ajungă șefi pentru a putea să dea cât mai multe ordine și comenzi. Iată cum trăim într-o lume în care de multe ori principiul stăpân-sclav este unul extrem de actual. Sunt mai mulți care deși nu spun aceasta ajung să îi trateze pe semenii lor ca pe niște sclavi. Este evident că trebuie să fugim de astfel de atitudini și practici. Trebuie să știm că putem să obținem o funcție de conducere numai în măsrura în care suntem și competenți. Că sunt mulți care nu sunt compatenți nu este nici o îndoială. Nu este nici o îndoială fiindcă trebuie să știm că setea de putere este mare și de multe ori ea ajunge să îi stăpânească și pe creștinii ortodocși.

probabilitatea este posibil ca Dumnezeu Tatăl să nu mai știe de noi dacă noi nu L-am cinstit cum se cuvine în viața noastră. Trebuie să fim atenți cu următorul fapt: Dumnezeu Tatăl este Tatăl nostru dar la fel de bine El este și Dumnezeu. Nu trebuie să vedem în El numai un Tată pur uman fiindcă în timp ce El este Dumnezeu Tatăl la fel de bine El rămâne și Dumnezeu. Este iubirea infinită a lui Dumnezeu cea care L-a făcut să ne adopte pe noi ca fii Săi. Această cinste pe care ne-o face Dumnezeu Tatăl de a ne face fii Săi este mai presus de orice cinste și orice funcție înaltă pe care am putea să o avem în lumea de aici. Trebuie să ne străduim să fim la înălțimea așteptărilor lui Dumnezeu Tatăl față de noi. Faptul că Dumnezeu Tatăl a acceptat să fie Tatăl nostru este un lucru care ne spune de cât de mult crede Dumnezeu Tatăl în noi oamenii, fii Săi. Se cuvine să nu înșelăm așteptările lui Dumnezeu Tatăl și să fim alături de El fiindcă aceasta este ceea ce în cele din urmă ne face vrednici de chemare înaltă pe care El a făcut-o nouă.[55]

CAPITOLUL 3

DUMNEZEU TATĂL PE ÎNȚELESUL INTELECTUALILOR ȘI A CĂRTURARILOR

Ceea ce s-a putut vedea în istoria lumii este că există un fel de evoluție a omului în sensul de a își folosii cât mai mult mintea. Dacă în antichitate se poate spune că oamenii nu lucrau atât de mult cu mintea, în zilele noastre ceea ce se poate vedea este că sunt din ce în ce mai multe meserii care presupun să ne folosim mintea. De fapt dacă este să studiem modul în care este structurată societatea noastră acum în zilele secolului al XXI-lea ceea ce vom putea vedea este că în mai toate vârsele se lucrează cu mintea. Dacă este să ne gândim că în zilele noastre gimnaziul este obligatoriu în cele din urmă putem să ne dăm seama că mai toți copiii de azi sunt puși să lucreze cu mintea în școală. Cei care lucrează cu mintea sunt în cele din urmă intelectuali. Termenul de intelectual este pentru unii confuz și deși mai toată lumea știe că intelectualul este unul care lucrează cu mintea, în cele din urmă etimologia este una care nu este cunoscută. Termenul de intelectual vine din latinescul inter (latinescul între) și lego (grecescul pentru cuvânt, și latinescul pentru sens). Prin urmare intelectual poate să abă două sensuri:

1. O persoană care este capabilă să facă legături între cuvinte;
2. O persoană care este capabilă să facă legături între mai multe sensuri semantice.

Totuși, în zilele noastre termenul de intelectual este mult mai vast decât aceste două sensuri etimologice. Aceasta fiindcă intelectualul poate să aibă mai multe funcții în plan social. Intelectualul poate să fie: profesor, savant, cercetător științific, academician, invenatator, filosof, matematician, economist sau istoric.[56]

Prin urmare unul dintre primele nivele și la fel de bine poate unul dintre cele mai vaste domenii în care se manifestă intelectual și mintea este învățătuntul sau educația. Cu toții ne naștem ca ființe needucate. Dacă omul nu ajunge să fie educat în cele din urmă el ajunge un primitiv. Că sunt mulți care iubesc viața de primitivi nu este nici o îndoială. Africa este continentul cu cei mai mulți primitivi. Știm că în Africa și în zilele noastre de secol al XXI-lea sunt și acum oameni care refuză beneficiile civilizației și trăiesc în triburi. Iată de ce este bine să știm că trebuie să fim mult mai atenți cu ceea ce denumim educație. Aceasta fiindcă după cum putem vedea sunt mulți care consideră că educația nu este necesară. Este bine pentru un fiu al lui Dumnezeu prin credință în Domnul Iisus Hristos să fie educat sau nu? Adevărul este că Dumnezeu Tatăl nu ne vrea niște primitivi care să trăim în triburi și care să ne iluminăm colibele cu foc decât cu becuri. Cum putem fi siguri că Dumnezeu Tatăl nu ne vrea niște primitivi? Dumnezeu Tatăl nu ne vrea niște primitivi fiindcă El ne-a dat minte. Ne-a dat minte care este la fel de bine un dar paralel cu lumea din jur. Prin mintea noi trebuie să ne facem ca această lume să fie un loc mult mai bun și un realitate mult mai frumoasă decât este de de obicei. Iată cum în cele din urmă mintea este un dar al lui Dumnezeu Tatăl care ne ajută să ieșim din întuneric. Există mai multe feluri de întuneric:

1. Întuneric fizic (lipsa luminii)
2. Înturneric spiritual (lipsa de moralitate și de lucrare a virtuților)

---

[55] Placide Deseille, *Credința în cel nevăzut* (Iași, 2013).

[56] Este foarte adevărat că aici am enumerat numai primele și cele mai importante funcții ale intelectualului. Aceasta fiindcă este bine să știm că modul în care se manifestă munca intelectuală este cu adevărat mult mai mare și mult mai ramificată. Aceasta fiindcă este bine să știm că sensul muncii intelectuale este unul universal. Din cele mai vechi vremuri omul a fost pus să își folosească mintea pentru a ajunge să soluționeze mai multe dintre enigmele muncii sale. Iată cum este bine să știm că munca intelectuală este una care nu face decât să ne demonstreze că suntem cât se poate de capabili să ne folosim daturile cu care ne-a înzestrat Dumnezeu Tatăl. Vom vedea în rândurile care vor urma că Dumnezeu Tatăl este Cel care ne-a dat toate facultățile intelectuale pe care le avem și la fel de bine tot El ne cere să le folosim pentru binele societății din jur.

3. Întuneric sapiențial (lipsa rațiunii și a cunoașterii).

Este evident că nici un om sănătos nu vrea să trăiască în întunericul necunștinței. Așa se face că cu toții încă de mici simțim nevoia de a cunoaște. Setatea de a cunoaște este una bună însă sunt și mulți care nu îi dau curs și nici nu vor să își mărească cunoștiințele. Aceasta fiindcă de multe ori cunoașterea prespune efort. Care este efortul cunoașterii? Efortul cunoașterii se manifestă prin mai multe lucruri: a citii și cumpăra cărți, a frecventa bibliotecile, a te documenta, a asculta conferințe și prelegeri, a participa la simpozioane științifice etc. Prin urmare este evident că educațaia este un lucru necesar și este pe placul lui Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă după cum am spus Dumnezeu Tatăl nu ne-a lăsat în această lume să degenerăm în primitivism. Este de datoria noastră a tututor să contribuim la binele și la evoluția societății în care trăim. Facem aceasta prin faptul că ne educăm. Învățătorii și profesorii sunt cei care trebuie să facă acest efort al educației. Aceasta fiindcă numai în acest mod în cele din urmă vom ajunge să ducem lumea și societatea mai departe și să ajungem să ne rafinăm sau mai bine spus să le edificăm. Iată de ce munca pe care o fac profesorii și învățătorii este una binecuvântată și una care este privită foarte bine de creștinismul ortodox. Dacă nu am avea profesori și învățători fără doar și poate că am trăi în întunericul necunoștinței. De fapt sunt mai mulți sfinți părinți care ne spun că ignoranța este un păcat împotriva lui Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă Dumnezeu Tatăl ne-a lăsat să trăim într-o lume care este guvernată de anumite legi. Ei bine aceste legi ajung să fie cunoscute și explicate numai prin studiu.[57]

O altă categorie de persoane care muncesc cu intelectul sunt savanții. Ce este un savant credem că știe mai toată lumea. Savantul este cel mai bun exponent al științei. Dacă este să gândim știința în termenii cei mai înalți fără doar și poate că savantul este cel mai bun exemplu. Sunt mai mulți savanți care și-au pus viața lor în slujba cunoașterii. Dintre cei mai cunoscuți savanți ai lumii amintim pe Isaac Newton, Albert Einstein, Nicolae Copernic, Keppler, Galileo Galilei, Giordano Bruno și mulți alții. Prin urmare savantul este am putea spune un fel de supra-intelectual. Aceasta fiindcă în sens generic este bine să știm că intelectualul este un om care se mulțumește mai mult cu o viziune culturală a supra cunoașterii. Iată de ce am spus că savantul este un supra-intelectual. El este un super-intelectual fiindcă este unul care ajunge să se consacre unui anumit domeniu al științei și în cele din urmă cunoaște acel domeniu la perfecție. Trebuie să știm că cunoașterea poate să fie de două feluri:

1. Particulară
2. Generală.

În cunoașterea generală se poate spune că noi putem să devenim familiari cu mai multe lucruri din chimie, biologie, informatică sau matematică. Ei bine în cunoașterea particuală savantul ajunge de se perfecționează foarte mult în acea cunoșatere și ajunge să o stăpânească deplin. Marii savanți ai lumii sunt chemați să fie faruri de lumină într-o lume care în plan intelectual de cele mai multe ori se mulțumește să fie mediocră. Ei bine nici un savant nu se mulțumește cu mediocritatea științifică.[58]

Chipul savantului este întotdeuna unul invidiat în lumea noastră. Aceasta fiindcă savanții sunt unii care se nasc cu anumite calități pe care noi nu le avem. Nu este Dumnezeu Tatăl nedrept cu faptul că pe unii i-a făcut genii și mari savanți și pe noi nu ne-a înzestrat cu nici un dar spectacular? Fără doar și poate că Dumnezeu Tatăl ne-a înzestrat cu cât era necesar. Trebuie să știm că nu toții putem să fim mari genii și mari savanți. Totuși, cu toții putem să excelăm dacă voim cu adevărat în cunoaștere sau într-un anumit domeniu al cunoașterii. Ține de noi în cele din urmă dacă voim să excelăm și să ne autodepășim. La fel de bine ceea ce ne spune creștinismul ortodox este faptul că este bine ca marii savanți ai lumii să știe care este sursa la mai toate cunoștiințele din lumea noastră. Această sursă la mai toate cunoștiințele din lumea noastră este Dumnezeu Tatăl. Nu poate să existe cunoaștere care să nu vină de la El. Dogmatica creștin ortodoxă este cât se poate de clară în acest sens: Dumnezeu nu este numai atoateștiutor ci la fel de bine El este și sursa la orice cunoaștere. Deși acesta este un mare adevăr de credință creștin ortodox trebuie să știm că sunt și mulți mari savanți care prin șiința lor sau mai

---

[57] Maica Magdalena, *Sfaturi pentru o educația ortodoxă a copiilor de azi* (Sibiu, 2006).

[58] Adevărul este că toți dintre noi suntem puși în această lume să ne opunem mediocrității. Aceasta fiindcă trebuie să știm că în nici un fel mediocritatea nu este un lucru bun. Nu este un lucru bun fiindcă omul mediocru este un om care nu vrea să se depășească pe sine. Este adevărat că nu toți dintre noi ne naștem cu facultăți intelectuale mari. Totuși, este bine să știm că cei care avem unele facultăți intelectuale nu este bine să le lăsăm nelucrate. Iată de ce este bine să știm că sunt și unii care deși sunt înzestrați cu capacitatea de a devenii mari savanți fiindcă sunt leneși ajung la mediocritate. Savantul este unul care demonstrează că mediocritatea poate să fie înfrântă și la fel de bine depășită. Trebuie să fim mult mai atenți cu savanții din zilele noastre fiindcă de multe ori ei nu sunt înțeleși de societatea din jur. Trăim într-o lume laxă și superficială în cele din urmă sunt mulți care îi găsesc pe savanți ca fiind niște ciudați și niște fraieri. Aceasta fiindcă ei amnifestă permanent dorința de a se adutodepășii.

bine spus prin multa lor știință nu ajung la Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă ei sunt departe de a își da seama că prin cunoaștere Dumnezeu Tatăl nu face decât să ne cheme la Sine. Dumnezeu Tatăl are mai multe metode prin care ne cheamă la Sine. Una dintre aceste metode este și cunoașterea științifică. De ce spunem că cunoașterea științifică este una care ne duce spre Dumnezeu Tatăl? Spunem aceasta fiindcă este bine să știm că în cele din urmă logic omul ajunge să se întrebe care este sursa sai mai bine spus originea cunoașterii? Să fie cunoașterea un accident al evoluției după cum credea ateul Charles Darwin? Creștinismul ortodox este unul care susține că cunoașterea nu își are alt izvor decât în Dumnezeu Tatăl. Pe cale științifică adevărul este că Dumnezeu Tatăl îl cheamă pe savant la sine. Ține de savant dacă vrea să răspundă acestei chemări pe care Dumnezeu Tatăl i-o face. Oricum știm că sunt mulți savanți care cred în Dumnezeu Tatăl. Dacă nu cred în Dumnezeu Tatăl la fel cum o facem noi creștinii ortodocși Cel puțin cred în Dumnezeu. Este bine și acest lucru dar la fel de bine este firesc ca în orice caz cunoașterea să ne ducă la Dumnezeu Tatăl. Savantul trebuie să știm că după cum spunea gânditorul latin Cato: a împărtăși din lumina ta altora nu împuținează lumina ta cu nimic. Iată de ce în planul intelectului am spus că savanții sunt unii care sunt meniți să fie faruri de lumină. Ei sunt cei care sunt un fel de pionieri ai cunoașterii științifice. La fel de bine trebuie să știm că savantul este bine să mulțumească pentru mintea lui Dumnezeu Tatăl și să evite să cadă în păcatul mândriei pentru darurile intelectuale cu care a fost înzestrat.[59]

Un alt domeniu al cunoașterii intelectuale care este amplu cercetat în zilele noastre este astronomia. Ce este astronomia credem că știe mai toată lumea: astronomia este studiul stelelor și a obiectelor din spațiul cosmic. Din cele mai vechi vremuri omul a fost fascinat de stelele pe care le poate vedea noaptea. Stelele au cu ele misterul lor. Sunt ele locuite? Sunt ele mai aproape sau mai departe de pământ? Sunt ele toate parte din anumite galaxii? Este evident firesc ca omul să ajungă să își ridice mai multe semne de întrebare despre stelele pe care le poate vedea noaptea. Așa s-a născut astronomia. Astronomii au fost cei care prin studiu științific au descoperit că planeta noastră pământ este parte dintr-un sistem solar care este format din alte 8 planete (sistemul solar are 9 planete cu pământul),[60] că pământul este rotund și că din el emană o forță gravitațională. La fel de bine astronomia ne spune că pământul cu sistemul lui solar face parte dintr-o galaxie numiră Calea Lactee. În univers sunt mai multe galaxii. Sunt și în zilele noastre mai mulți astronomi care susțin că universul este infinit fiindcă nimeni nu a putut să îi găsească un final. Totuși, ceea ce trebuie să știm este că aceasta este mai mult o problemă de cosmologie. Cosmologia este știința care se ocupă cu studiul apariției și al existenței universului. Sunt mai multe indicii care le avem mai ales din lumea religiei care ne spun că în cele din urmă universul nu este infinit. La finalul universului în partea de jos începe iadul și în partea de sus începe raiul. Mai multe referințe biblice ne spun că iadul este localizat în partea de jos a universului în timp ce raiul este localizat în partea de sus a universului.[61]

Sunt mai mulți cosmologi și astronomi care studiind universul au ajuns să fie dezmăgiți. Aceasta fiindcă ei speră să găsească viață pe alte planete. Cum se face că Dumnezeu Tatăl a creat viață numai pe pământ? Care este rostul la toate aceste miliarde și biliarde de planete care nu au nici un fel de viață pe ele? Fără doar și poate că aceste întrebări sunt legitime. Se știe că marile centre astronomice ale lumii au trimis mai multe nave spațiale în univers pentru a găsii viață. Se pare că nu a fost găsită viață pe nici o planetă. Explicația creștin ortodoxă a lipsei de viață din univers este că Dumnezeu a creat tot acest univers imens pentru a îi spune omului ceva despre cine este El. În primul rând universul este o mărturie vie a atotputerniciei lui Dumnezeu Tatăl. Numai un Dumnezeu autotputernic ar fi putut să creeze miile de galaxii care există în univers. Totuși, toate acestea se pare că nu au nici un rost fără de om. S-a spus de mai mulți gânditori că omul este la un anumit nivel conștiința de sine a universului. Ce voim să spune prin faptul că omul este *conștiința de sine a universului?* Prin aceasta spunem că deși acest univers este mare el nu este conștient de sine. Omul este singura ființă din univers care este conștientă de sine. Pentru unii știm că a fost o mare problemă să afle că pământul nu este centrul universului. Aceasta fiindcă

---

59 Radu Teodorescu, *Modelul intelectualului în ortodoxia modernă de tip românesc* (Alba Iulia, 2002) teză de licență.

60 Unele speculații științifice susțin că sunt 9 planete în sistemul solar după cum 9 sunt și numărul ierarhiilor îngerești. Totuși aceasta este numai o simplă speculație.

61 Totuși, există o tendință a cosmologiei și a astronomiei din zilele noastre care ne spune că în cele din urmă științăific trebuie să privim universul fără de nici o prejudecată religioasă. Așa se face că sunt mulți adepți ai teoriei că universul s-a născut din nimic. Aceasta fiindcă acest univers fără doar și poate nu poate să fie gândit numai în raport cu Dumnezeu Tatăl. Astronomii și cosmologii din zilele noastre sunt unii care susțin că postulaul că Dumnezeu Tatăl ar fi autorul universului trebuie să fie dovedit. Cea mai mare dovadă pe care o avem pentru faptul că acest univers vast nu este produsul nimicului este una de natură logică. Nimicul nu poate să nască nimicul. Prin urmare din nimic nu are cum să se nască nimic. Iată de ce în cele din urmă existența universului presupune logic existența unui Creator. Cine este acest Creator? Dumnezeu Tatăl.

pământul este o mică planetă în acest univers imens. Totuși, a fost Dumnezeu Tatăl cel care a ales să îl creeze pe om pe această planetă. Așa a fost menit de Dumnezeu Tatăl și nu putem să nu acceptăm lucrurile decât cum sunt ele. Dumnezeu Tatăl a creat acest univers ca o dovadă de atotputerniciei Sale. Prin urmare trebuie să vedem lucrurile așa cum le-a intenționat Dumnezeu Tatăl. Ceea ce este evident din studierea universului este că noi oamenii avem un Dumnezeu Tată atoputernic. Totuși, se pare că cea mai mare cucerire a astronomiei din a fost anul 1969 când omul a pășit pentru prima dată pe lună. Acest lucru la fel ca toată cosmologia și astronomia nu vin decât să ne spună ceva despre Dumnezeu Tatăl și despre planul lui de creație a universului.[62]

Se spune că într-un sat era un om necredicios care nu credea că luna, soarele și lumea au fost create de Dumnezeu Tatăl. Într- zi el discuta cu sătenii.

- V-am spus, luna, soarele și pământul nu sunt făcute de Dumnezeu, spunea necredinciosul.
- Dar de cine? Au întrebat sătenii.
- De nimeni.
- Asta nu se poate.
- Ba se poate.
- Cum să se poată ca din nimic să se nască ceva?
- Voi nu înțelegeți. Lumea și planetele nu s-au născut, ele au evoluat din nimic.
- Tu să zici cum vrei dar noi tot credem în Dumnezeu.
- Nu vreți să înțelegi nimic.
- Lasă că mai vorbim și altă dată.

Necrediciosul a fost lăsat singur. La discuție a participat și un prietem mai îndepărtat al necredinciosului. El s-a gândit la o modalitate să îi demonstreze necredionciosului că greșește. Ocazia s-a ivit. Într- zi necrecindiosul a venit în vizită la prietenul lui.

- Bună ziua, a început necredinciosul.
- Bună ziua.
- Ce mai faci?
- Ce să fac? Uite robotesc și eu prin ogradă.

Necredinciosul a putut să vadă pe un perete al casei un covor frumos.

- Vai da ce covor frumos.
- Da este frumos.
- Și ce bine este cusut.
- Da este cusut bine.
- Dar cine l-a făcut?
- Cum adică cine la făcut?
- Da cine l-a făcut?
- Păi nu l-a făcut nimeni.
- Adică cum nimeni?
- Cum ai auzit: nimeni.
- Asta nu se poate.
- Ba uite că se poate.
- Auzi un covor trebuie să fie croșetat de cineva că nu se poate face singur.
- Nu covorul s-a făcut singur și s-a suit singur așa pe perete.
- Vorbești aiurea vecine.
- Nu, vorbesc ca tine. Nu tu zici că Dumnezeu nu există și că luna, soarele și lumea s-au făcut pe ele singure?
-Și ce este cu asta?
- Păi la fel cum soarele, luna și lumea s-au făcut singure la fel și acest covor s-a făcut singur.

Se spune că dintr-o dată necredinciosul s-a rușinat și a pus capul în pământ.

- Asta să îți fie o învățătură de minte, a spus vecinul credincios.

Se se spune că din acea zi necredinciosul nu a mai spus că nu există Dumnezeu și a început și el să creadă în Dumnezeu.

[62] George Florovsky, *Creație și răscumpărare* (Belmont, 1976).

Că sunt mai mulți care studiază universul și planetele din el nu este nici o îndoială. Ceea ce este mai trist este că sunt mai mulți care nu vor să creadă că universul a fost creat de Dumnezeu Tatăl.[63]

O altă dimenisune a vieții intelectuale este academia. Ce este prin urmare o academie? O definție simplă este că academia este o instituție de învățătmânt superior. Se spune că prima academie a fost înființată la Atena de vechii filosofi antici. Ceea ce este este bine să știm și la fel de bine ceea ce trebuie să avem în vedere este că academia este fără doar și poate o instituție care speră că studieze sistematic lumea cunoașterii. Aceasta fiindcă dincolo de toate academia este un loc în care trebuie să știm că academicianul este una care este interesat nu numai de cunoașterea de sine ci la fel de bine și de modalitatea sau mai bine spus de metoda prin care cunoașterea ajunge să fie exprimată. Este bine să știm că savantul ajunge să cunoască mai multe lucruri prin tot felul de studii și la fel de bine el trebuie să ajungă să împărtășească aceste cunoașteri ale sale. Ei bine este destul de greu să prezinți cunoștințe științifice dacă nu ai o pregătire în prealabil pentru aceasta. Academia este cea care vine să creeze o metodă prin care cunoașterea să ajungă să fie făcută public. Iată prin urmare că academia este una care are o funcție cât se poate de clară și de specifică. Academicianul prin urmare este un om nu numai al investigației științifice ci la fel de bine el mai este și un om al metodei științifice. Academia este prin urmare un lucru care ajunge să fie un fel de comunitate a savanțiilor. Că sunt mai mulți savanți este bine să știm că ei trebuie să aibă o comunitate în care la un anumit nivel să ajungă să își împărtășească aspirațiile comune. Este adevărat că nu numai savanții sunt cei care ajung să fie parte dintr-o academie. Dintr-o academie mai pot să fie parte și filosofi, sociologi sau oameni de cultură. Aceasta dacă ei voiesc să ajungă la o mai mare eficacitate a procesului cuoanșterii.[64]

Prin urmare în mod logic se ridică întrebarea: care este diferența dintre un savant și un academician? Adevărul este că până la un anumit nivel noțiunea de savant este sinonimă cu cea de academician dar există mai multe lucruri care îl separă pe academician de savant:

- academiciantul este un om care are o metodă de cunoaștere;
- savantul este superior în cunoaștere academicianului;
- academicianul este angajat în popularizarea marilor adevăruri științifice în timp ce savantul nu este;
- acamedicanul simte nevoia de a forma o comunitate care să ridică standaredele cunoașterii în societatea din care face parte;
- savantul cu greu poate să își facă pe înțelesul omului de rând lucrurile pe care le studiază în timp ce savantul o poate face cu mai mare ușurință.

Este prin urmare evident că atât savantul cât și academicianul sunt vârfuri ale cunoașterii. Ei trebuie să știe că trebuie să lucreze în spre propășirea omului și în spre a face o lume mai bună. Realitatea este că atât academicienii cât și savanții ajung la un grad avansat de cunoaștințe teoretice dar care de cele mai multe ori nu au nici un fel de aplicabilitate practică. Atât savantul cât și academicanul trebuie să știe că omul simplu care nu are mari aptitudini științifice vrea să vadă lucruri practice de la ei.[65]

Din cele mai vechi timpuri s-a putut vedea că sunt mai mulți oameni care vor să exceleze în cunoaștere și că vor să facă cunoașterea să fie un lucru care să ajunte umanitatea și pe oamenii simplii. Ei bine acești oameni sunt unii care au ajuns să se grupeze în ceea ce cunoaștem azi ca academii. Mai toate marile țări ale lumii au câte o academie. Ei bine aceste academii sunt superioare universităților. De ce sunt superioare universităților? Aceasta fiindcă în academie nu poți să intrii fără să fi absolventul unei universități în timp ce în universitate poți să intrii fără să fi academician. Academia este prin urmare un lucru bine definit care fără doar și poate este menit celor care vor să se perfecționeze și mai mult în lumea cunoașterii. Creștinismul ortodox este conștient că sunt mulți care voiesc să se avânte pe drumul cunoașterii dar la fel de bine el mai este conștient și de faptul că cunoașterea

---

[63] Constantinos Papaiannis, *Istoria sfântă a Vechiului Testament. Facerea* (București, 2017).

[64] John Douglas Turner, Kevin Corrigan, *Platon Parmedides and its heritage. History and interpretation from from Old Academy to later platonism and gnosticism* (Society fo Biblical Literature, 2010).

[65] După cum se poate observa în zilele noastre sunt mai mulți care sunt de părere că stadiul ideal dintre cunoașterea teoretică și cunoașterea practică este ca între ele să fie un ecihlibru. Ce să înțelegem din acest echlibru? Din acest echilibru trebuie să înțelegem că trebuie că nu trebuie să avensăm atât de mult în cunoșaterea teoretică încât ea să nu aibă nici un fel de aplicabilitate practică. Prin urmare cunoașterea teoretică trebuie să ofere rezultate practice. Iată de ce în cele din urmă este bine să știm că balanța dintre teoretic și practic este una esențială în viața intelectuală. Mai mulți mari savanți sunt cât se poate de versați în cunoașterea teoretică fără ca ea să nu aibă nici un fel de aplicabilitate praxtică. Ei bine trebuie să știm că trebuie să evităm această discrepanță. Aceasta fiindcă Dumnezeu Tatăl a lăsat cunoașterea pentru ca să fie de folos umanității. Iată cum în cele din urmă este bine să știm că în sens științific cunoașterea practică sau mai bine spus cunoașterea care are un precedem în practică este în cele din urmă spuerioară celei pur teoretice.

academică trebuie să fie una care să meargă în paralel cu cunoaşterea lui Dumnezeu Tatăl. Prin urmare trebuie să ajungem să cunoaştem nu numai în plan ştiinţific ci la fel de bine şi în plan religios sau mai bine spus în planul relaţiei noastre cu Dumnezeu Tatăl. Trebuie să păstrăm această legătură cu realitatea religioasă a vieţii noastre. Spre mare noastră tristeţe putem să vedem că sunt mai mulţi mari academicieni care vorbesc de la tribuna marilor academii împotriva lui Dumnezeu Tatăl. De ce? Fiindcă ceea ce studiază ei ştiinţific se pare că nu se potriveşte cu cunoaşterea lui Dumnezeu Tatăl. Mai recent m i-a fost dat să văd un mare academician american care deşi avea mai multe doctorate ştiinţifice era ateu şi mai mult făcea pledoarie pentru ateism în marile academii ale lumii. Aceasta fiindcă spunea el că în nici un fel cunoaşterea ştiinţifică nu poate să fie compatibilă cu credinţa în Dumnezeu Tatăl. Este trist dar este o realitate şi trebuie să fim conştienţi de ea. Iată prin urmare că academia poate să îl ducă pe om departe de Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă realitatea este că cunoaşterea ştiinţifică poate să îngâmfe sau mai bine să îl facă pe om să creadă că el nu mai are nevoie de Dumnezeu Tatăl şi de credinţa în El. În acest sens este bine să ştim că pentru un academician ateu în cele din urmă toate ştiinţa lui nu valorează nimic. Iată ce spunea în acest sens gânditorul creştin Petre Ţuţea: "nivelul meu intelectual, chiar dacă sunt savant, nu depășește nivelul unui popă obscur din Bărăgan. Pentru că preotul ăla, în ritualul lui din biserica aia din lemn sau piatră, stă de vorbă cu absolutul."[66]

Un alt domeniu în care se manifestă intelectul omului sunt invenţiile. Ce sunt invenţiile credem că ştie toată lumea. Invenţia este un produs al ingeniozităţii minţii umane care este menită să ajute omului în viaţa lui. Aşa se face că invețiile sunt unele care fără doar şi poate că au ajutat viaţa omului şi au făcut-o mai uşoară. Dintre cele mai mari inveţii ale lumii amintim:

1. Inveţia avionului de către Wright Brothers (fraţii Wright) care în anul 1903 au făcut primul zbor cu avionul.
2. Invenţia becului de către Thomas Edison.
3. Descoperirea electricităţii de către Benjamin Franklin.
4. Invenţia motorului cu abur de către James Watt.
5. Invenţia telescopului de către Galileo Galilei.
6. Invenţia telefonului de către Alexander Bell.
7. Inveţia avionului supersonic de către Traian Vuia.
8. Inveţia stiloului de către Petrache Poenaru.
9. Invenţia insulinei de către Nicolae Paulescu.
10. Descoperirea energiei nucleare de către Albert Einstein.

Acestea sunt numai câteva dintre cele mai importante invenţii ale lumii. Este cu adevărat greu să fie un inventator fiindcă în cele din urmă invenţia este un fapt care de ce să nu spunem că ţine mai mult de şansă. Totuşi este bine să fim conştienţi de puterea invenţiilor şi de rolul mare pe care ele îl joacă în viaţa omului. Aceasta fiindcă omul a devenit mai bogat prin invenţiile lui.[67]

A face invenţii este cu adevărat greu. Aceasta fiindcă profesia de inventator este una riscantă. Poţi să reuşeşti să faci o invenţie sau la fel de bine este posibil să nu ai nici o şansă şi toată viaţa să nu descoperi nimic. Totuşi, aceasta nu înseamnă că lumea noastră nu are nevoie de inventatori. Inventatorii sunt unii care sunt chemaţi de Dumnezeu Tatăl să îşi folosească mintea pentru a ajunge să adapteze elementele naturii la necesităţile şi nevoile omului. După cum am putut vedea mai ales în secolul al XX-lea putem să vedem că mai multe invenţii au schimbat radical lumea în care trăim. Aceste invenţii au fost fără doar şi poate unele care au dus umanitatea înainte. La o privire de ansamblu invenţiile sunt unele care se leagă de dorinţa de progres a omului. Omul este o fiindcă care la un anumit nivel se află într-o stare de progres continuu. Prin ingeniozitatea inventatorilor am ajuns să trăim mai bine în această lume care aparent uneori ne este ostilă. Iată de ce am ales să vorbim în această carte despre inventatori fiindcă adevărul este că sunt puţini cei care vorbesc despre ei. După cum am putut vedea

---

[66] Petre Ţuţea, *322 de vorbe memorabile ale lui Petre Ţuţea* (Bucureşti, 2008).

[67] În această carte nu am vorbit de toate invenţiile din lume care la fel de bine că sunt extrem de importante. Lumea a inventat multe alte lucruri care sunt la fel de bine folositoare pentru viaţa omului: televizorul, radioul, internetul, sateliţii, automobilul etc. Ceea ce este evident este că trebuie multă muncă mai înainte de a face o invenţie. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că nici o invenţie nu a fost pur şi simplu produsul hazardului. Devine evident că sunt anumite persoane care au o construcţie intelectuală ce este menită pentru invenţii. Ei bine trebuie să cunoaştem care ne spun capacităţile noastre şi în acest mod în cele din urmă să le punem în slujba inveţiilor. Este adevărat că în istoria umană invenţiile au apărut rar. Aceasta fiindcă este cu adevărat greu să faci nişte invenţii facile care să fie spre folosul tuturor. Sunt multe inveţii care sunt realizate numai teoreric fiindcă în realitate sunt mult prea costisitoare şi cer mult prea mult timp şi bani pentru a putea să fie pune în aplicare. Oricum spiritul uman este destul de dornic să descopere lucruri noi.

gama invețiilor este destul de mare. Este mare fiindcă lumea fizică este încă un mister. Toate legile lumii fizice ce a fost lăsate de Dumnezeu Tatăl încă mai așteaptă să fie descifrate de oameni și încă mai așteaptă să fie deslușite. Deși în zilele noastre folosim mai multe invenții adevărul este că puțini dintre noi știm care au fost inventatorii care le-au realizat. Aceasta fiindcă trebuie să știm că invenția este un fapt care de multe ori este pierdută în lumea anonimatului. Un astfel de exemplu este automobilul pe curent electric care este o invențiile mai recentă. Avem mai multe motive să credem că pe viitor automobilul electric va lua locul automobilului pe carburanți. Aceasta fiindcă el se pare că este mult mai ecologic. După cum pute vedea sunt invenții care au ajuns să se înlocuiască pe altele și la fel de bine să se devanseze una pe alta. Din aceasta evident că se poate vedea dorința de progres a omului și dorința de autodepășire. Cu toții voim să fim mai buni în ceea ce facem. Așa se face că de multe ori invențiile se completează una pe alta. Unii ar putea să se întrebe ce legătură să fie între invenții și Dumnezeu Tatăl? Legătura este că Dumnezeu Tatăl ne-a dat mintea pentru ca noi să o folosim și să inventăm lucruri care să fie spre folosul nostru. Aceste rânduri au fost scrise și pentru a îl face pe cititor conștient de faptul de a omagia pe inventatori pentru munca lor. Aceasta fiindcă fără doar și poate ei au nevoie de sprijinul nostru.[68]

Un alt domeniuni în care la fel de bine trebuie să știm că omul ajunge să se folosească de mintea lui este flosofia. Știm că filosofia a apărut în antichitate. Cei mai cunoscuți sunt marii filosofi ai Greciei antice: Socrate, Platon și Aristotel. Totuși dacă este să fim cât se poate de corecți cu istoria filosofiei vom vedea că a mai fost un mare filosof al antichității care nu este de cele mai multe ori pus pe lista filosofilor greci antici. Este vorba de Sfântul prooroc și rege Solomon. Iată prin urmare că este bine să știm că filosofii sunt unii care sunt cât se poate de ancorați în idea de înțelepciune. Totuși adevărul este că sunt mai multe filosofii care sunt străine de credința în Dumnezeu Tatăl. Cum este posibil una ca asta? Este posibil fiindcă omul de mai multe ori consideră că este posibil și la fel de bine necesar să trăiască fără de Dumnezeu. Așa se face că în lumea noastră au apărut mai multe filosofii atee și nihiliste care neagă existența lui Dumnezeu și nici nu vor să aibă vreo legătură cu El. Adevărul este că trebuie să știm că Dumnezeu Tatăl se bucură de faptul că noi voim să devenim înțelepți. Aceasta fiindcă trebuie să știm că înțelepciunea este o virtute creștin ortodoxă. Iată prin urmare că este bine să știm că avem toate motivele să cultivăm înțelepciunea. Lumea de azi este o lume care este orientată în spre o filosofie pragmatică. Prin filosofie pragmatică înțelegem că oamenii vor rezultate imediate din filosofie. Totuși, deși sunt mai mulți filosofi în zilele noastre adevărul este că sunt mulți care sunt cât se poate de deficitari în a lega căutarea înțelepciunii de existența lui Dumnezeu Tatăl. Pentru teologia creștin ortodox este cât se poate de clar: Dumnezeu Tatăl este sursa înțelepciunii. Nu poate să existe înțelepciune dincolo de Dumnezeu Tatăl.[69]

Vrea Dumnezeu Tatăl ca noi să fim înțelepți? Fără doar și poate că da. Dumnezeu Tatăl vrea ca noi să fim persoane ale înțelepciunii fiindcă în acest mod în cele din urmă avem numai de câștigat. Avem de câștigat foarte mult în viața noastră. Aceasta fiindcă dacă vom studia filosofia fără doar și poate că vom ajunge la o înțelegere superioară a exsitenței. În lumea noastră de azi există un fel de filosofie scolastică ce ne face să considerăm că numai ceea ce este ține de teorie este în cele din urmă filosofie. Să fie lucrurile chiar așa? Adevărul este că filosofia nu este numai teorie. Deși se consideră în zilele noastre că nu se poate face filosofie fără lectura marilor cărți de flosofie a lui Platon, Aristotel, Kant, Hegel sau Noica în cele din urmă trebuie să știm că filosofia este întotdeauna practică. Aceasta fiindcă odată ce ai ajuns să cunoști adevărurile teoretice ale filosofiei în cele din urmă le vei pune și în practică. Fiindcă am menționat pe Sfântul prooroc și rege Solomon știm din viața lui cum s-a manifestat înțelepciunea pratic. Știm că Solomon a fost un rege care nu i-a cerut lui Dumnezeu bani și averi ci înțelepciune. Așa se face că la Solomon au venit două femei care ambele pretindeau că sunt mama unui bebeluș. După mai multe încercări știm că Solomon a spus unui soldat să taie copilul în două și să dea o jumate unei mame și alte celeilalte. Când a văzut că pruncul urmează să moară adevărata mamă a spus că cedează copilul ei celeilalte în timp ce cealaltă a fost de acord ca copilul să fie trăiat în două. Avem aici de a face cu o

[68] Richard Wood, *Mari invenții* (București, 2008).

[69] Sub influența umanismului occidental adevărul este că omul de azi tinde să vadă înțelepciunea umană ca un produs pur uman. Aceasta fiindcă este bine să știm că sunt mulți filsofi care nu cred în Dumnezeu. Dar la fel de bine există și extrema opusă în care filosofii ajung să considere că filosofia este adevărata teologice. În acest sens este adevărat că filosofia poate să fie împărțită în două categorii esențiale: 1. filosofie teistă (filosofie care recunoaște existența lui Dumnezeu) și 2. filosofie atee (filosofie care neagă existența lui Dumnezeu). Trebuie să știm că omul este liber să opreze în această lume spre ce filosofie vrea. Aceasta fiindcă trebuie să știm că Dumnezeu Tatăl respectă libertatea omului. Totuși, trebuie să știm că filosofie atee nu este o filosofie în adevăratul sens al cuvântului. Ea este mai multe un fel de pseudofilosofie fiindcă ea nu recunoaște elementul cel mai important din sârguințele filosofice: existența lui Dumnezeu. Prin urmare avem toate motivele să fim cât se poate de deschiși spre filosofie și spre ceea ce este ea.

dovadă a înțelepciunii lui Solomon. Din aceasta putem vedea că filosoful este un om care știe că acționeze în situațiile cele mai dificile și să ajungă să facă lucrurile drepte. În sens creștin ortodox trebuie să fie cu toții filosofi? Adevărul este că cu toții trebuie să fie iubitori de înțelepciune dar în cele din urmă realitatea este că sunt unii care sunt mai predispuși spre filosofie. Așa se face că în zilele noastre sunt mai multe școli de filosofie. Aceste școli de filosofie sunt unele care ne fac să fim cât se poate de efectivi în viața de zi cu zi. Trebuie să știm că filosofia nu este ceva separat de viața de zi cu zi. Avem nevoie de înțelepciune în viața de zi cu zi. Faptul că ajungem să studiem filosofie este fără doar și poate un lucru pe placul lui Dumnezeu Tatăl. Iată prin urmare că este bine să fim ancorați în filosofie și în ceea ce ține de ea. Devenim filosofi prin iubirea pe care o avem față de Dumnezeu Tatăl. Cum se poate ca să devenim filosofi iubindu-L pe Dumnezeu Tatăl? Facem acest lucru prin faptul că iubira noastră de Dumnezeu Tatăl este o dovadă de înțelepciune. Aceasta fiindcă trebuie să ne gândim la faptul că sunt mulți care îl urăsc pe Dumnezeu Tatăl. Dacă este să ne gândim la cazul diavolilor credem că avem o imagine cât se poate de clară în acest sens. Iată prin urmare că iubira de Dumnezeu Tatăl este o adevărată înțelepciune.[70]

Un alt domeniu în care omul a excelat în viața sa intelectuală este matematica. Cu amatematica adevărul este că ne întâlnim din primele zile de școală. Putem vedea că unii excelează în matematică în timp ce alți sunt mai deficitari în ceea ce privește matematica. Totuși, este bine să știm că matematica fiind o știință a numerelor este fără doar și poate o știință fascinantă. Vom vedea că numerele sunt ele care stau la baza lumii noastre și a unversului. Deși unii găsesc matematia grea adevărul este că ea este o disciplină a minții. Care este unul dintre cele mai mari merite ale matematicii? Adevărul este că matematica este una care ne face să gândim cât se poate de exact. Că trăim într-o lume care de multe ori se complace în realtivism și în compromis nu este nici o îndoială. Totuși, ceea ce putem vedea este că matematica este una care ne ajută și la fel de bine ne face să fim mai efectivi în procesul gândirii noastre. Matematica este o știință ce a fost lăsată de Dumnezeu Tatăl pentru binele nostru. De fapt toate științele au fost lăsate de Dumnezeu Tatăl pentru binele nostru. Mateamtica este o știință care ne desciplinează modul de a gândii și de a vedea lumea din jurul nostru. S-a putut vedea că marea majoritate a matematicienilor sunt oameni de credință. Aceasta fiindcă pe cale logică matematica este una care ne duce la exietența lui Dumnezeu și a vieții cu El. Matematica este o știință care are ample ramificații în: fizică, astronomie, cibernetică, informatică sau geodezie. De fapt pentru a face calcule în nevoie noastre de zi cu zi de cele mai multe ori recurgem la matematică. Începând cu Thales din Milet și Pitagora din Samos adevărul este că matematiceanul a ajuns să fie o imagine cât se poate de familiară a lumii noastre. Sunt unii care vor să vadă mai mult în matematică. Așa se face să din mateamtică s-au născut mai multe științe oculte cum este numerologia. Numerologia este o știință ocultă care consideră că numerele au cu sine unele puteri ascunse care sunt capabile să îl facă pe numerolog să aibă mari puteri.[71]

Adevărul este că pentru cei mai mulți dintre noi matematica nu a rămas decât știința care a trebuit să o studiem ca adolescenți și copii. Totuși, trebuie să știm că sunt mai multe implicații religioase ale matematicii. Aceasta fiindcă după cum am spus matematica este un fapt care ne face să vedem lumea ca fiind una care este guvernată de anumite legi. Dacă este că calculăm distanța de la pământ la soare sau de la lună la pământ avem nevoie de matematică. Dacă este să calculăm circumferința pământului sau la fel de bine dacă este să calculăm suprafața pământului în cele din urmă putem să vedem că avem nevoie de matematică. Mateamtica este un fapt care la un anumit nivel ne este vitală vieții noastre. După cum am spus nu trebuie să vedem în matematică mai mult decât este ea dar ceea ce trebuie să ținem cont este că matematica este un fapt care ne face să înțelegem mai bine pe Dumnezeu Tatăl. Nu fiindcă dogmele religiei ar fi matematice ci mai mult prin faptul că putem vedea că Dumnezeu Tatăl a lăsat mai multe legi matematice care să fie la baza creației Sale. Matematicenii sunt prin urmare o lume aparte. Sunt persoane care simt o chemare spre matematică și doresc să studeize cât mai mult numerele și să să afunde în tainele lor. Este cu adevărat destul de trist dacă matematiceanul nu ajunge să Îl vadă

---

70 Claudio Moreschini, *Storia de la filosofia pratristica* (Morcelliana, 2005).

71 Că sunt și mulți mateamticeni atei nu este nici o îndoială. Nu este nici o îndoială fiindcă trebuie să știm că numerele de multe ori nu îl duc pe om la Dumnezeu. Cum este posibil una ca asta? Adevărul este că sunt mulți care trăiesc opac sau mai bine spus văd opac numerele. Ei nu văd decât un fel de numere mateamtice sterile. Cum putem să ajungem la Dumnezeu Tatăl prin matematică? Putem să ajungem la Dumnezeu Tatăl prin matematică prin faptul că vedem un fel de perfecțiune a lumii care nu poate să fie explicată decât matematic. Așa se fac e că în cele din urmă ajungem să trăim matematic realitatea și la fel de bine ajungem să fim cât se poate de preciși în a vedea care sunt forumele matematice pe care Dumnezeu Tatăl le-a lăsat la temeia acestei lumi. Iată prin urmare că și prin matematică în cele din urmă se poate ajunge la Dumnezeu Tatăl. Matematicenii sunt unii care pot să vadă faptul că Dumnezeu Tatăl poate să fie înțeles și explicat și matematic. Aceasta fiindcă El este creatorul matematicii. Ar f cea mai mare greșală să credem că matematic este produsul hazardului și a întâmplării. Aceasta fiindcă în nici un fel nu este.

pe Dumnezeu Tatăl dincolo de matematica lui. Aceasta fiindcă după cum am spus mateamtica este o știință care a fost lăsată tot de Dumnezeu Tatăl pentru a îi fi de ajutor și de folos. Este evident că trebuie să fim mult mai spirituali și să vedem ceea ce am putea spune ca un fel de spiritualitate a științelor. În această spiritualitate generică se poate să vedem și sensul mateamticii și a ceea ce ține de ea.[72]

Se spune că un om necredincios vorbea o dată cu o mulțime de oameni:

- Cine este acest Dumnezeu despre care tot vorbiți voi?

- Dumnezeu? Este Tatăl nostru, au răspuns oamenii. Ț

- Prostii. Nu există nici un Dumnezeu.

- Cum să nu existe Dumnezeu.

- Dumnezeu este numai o născocire a oamenilor puternici.

- De ce?

- Oamenii puternici au fost cei care au voit să îi spună pe cei slabi și așa că au creat această poveste cu existența lui Dumnezeu.

- Greșești foarte mult.

- Nu greșesc deloc.

- Ba da. Ești un necredincios.

- Evident că sunt. Eu nu am nevoie de Dumnezeu.

Mai apoi necredinciosul a ieșit noaptea pe malul abrupt al mării. Acolo el a început să strige din toți plămânii:

- Dumnezeule Tu nu exiști! Tu nu ești!

- Te-am auzit, s-a auzit un glas din cer.

- Cine ești Cel care îmi vorbești?

- Sunt Dumnezeu.

- Dat Tu nu exiști, a strigat necredinciosul.

- Uite nu trebuie să urlii fiindcă te aud, i-a răspuns Dumnezeu Tatăl.

Dintr-o dată a ieșit luna de după nori care a luminat totul cu lumina ei rece și strălucitoare. Omul s-a uitat în stânga și în dreapta dar nu a văzut nimic.

- Vezi Tu nu exiști, a strigat din nou necerdinciosul.

- Fiul Meu nu trebuie să zbieri fiindcă te aud.

- Dacă mă auzi arată-Te mie.

Nu s-a văzut nimic.

- Vezi dacă existai Te arătai mie.

Din nou nici un răspuns.

- Cum vrei să cred în Tine dacă nu te pot vedea?

Dintr-o dată o rafală de vânt a aruncat omul de pe stâncă pe pitrele de jos de pe malul mării. Necredinciosul s-a ridicat imediat de jos. Era viu și nevătămat.

- Vai mărire lui Dumnezeu că sunt teafăr.

Din nou a putut să audă vocea cu care vorbise mai înante:

- Vezi, ai ajuns să recunoști că Eu exist?

- Cum să ajung să recunosc că exiști?

- Nu mi-ai rostit tu numele când te-ai ridicat de jos?

- Ba da.

- Deci vezi Eu exist.

- Doamne vreau să îți mulțumesc că m-ai salvat și nu m-ai lăsat să mă frâng.

- Pentru nimic fiul Meu.

- Pot să te chem Tatăl meu?

- Da. Eu chiar sunt Tatăl tău.

Se spune că de atunci necredionciosul nu a mai pus la îndoială credința în Dumnezeu Tatăl.

Avem aici o întâmplare care evident că ni se potrivește la toți dintre noi. Aceasta fiindcă realitatea este că cu toții avem mai multe momente în care ne îndoim de existența lui Dumnezeu Tatăl. Deși de mai multe ori ajungem să recunoaștem existența lui Dumnezeu ne îndoim că El este cu adevărat Tatăl nostru.[73]

---

[72] Paul Hoffman, *The man who loved only numbers. The story of Paul Erdos and the search for mathematical truth* (Hachette books, 1998).

[73] Ioannis Romanides, *Dogmatica patristică ortodoxă* (Editura Ecclesiast, 2010).

Devine evident că în fiecare dinre noi se dă o luptă dintre credință și necredință și la un anumit nivel ține de noi să ajungem să depășim această dispută lăuntrică. Acesta a fost și motivul pentru care am spus întâmplarea de mai sus. Devine evident că trebuie să depășim necredința din noi fiindcă mai ales cei care studiază mai multe științe sunt mult mai dispuși să treacă prin momente de necredință. Ceea ce trebuie să știm este că din punct de vedere creștin ortodox necredința este un păcăt. Este un păcat fiindcă ea ne face să nu Îl mai vedem pe Dumnezeu Tatăl nostru ca fiind Unul care ne poartă de grijă și care este alături de noi. Este bine să fim cât se poate de ancorați în credința în Dumnezeu și să ne dăm seama că ea este una care ne face să fim mult mai atenți cu problemele care vin din religie. Omul de știință este un om care nu se află numai în investigație științifică ci la fel de bine și în învestigație față de existența lui Dumnezeu Tatăl. Dumnezeu Tatăl ne-a lăsat mai multe indicii să ne spună că ne iubește: El ne hrănește, ne dă oxigen pentru ca să putem să respirăm, ne oferă materiale din care să ne facem haine, pe oferă pământul pentru ca să facem materiale de construcție să trăim mai bine și mai frumos în casele noastre etc. Este adevărat că după teologii creștin ortodocși Dumnezeu nu a făcut o lume perfectă dar a făcut o lume perfectibilă. Menirea noastră a oamenilor și la fel de bine și a oamenilor de știință este de a face o lume mai bună și mai frumoasă. Știința este un fapt care nu numai că ne ajută să înțelegem mai bine lumea noastră ci la fel de bine ne face să facem o lume mai bună.[74]

O altă știință care este proprie lumii de azi este economia. Sunt mai mulți economiști care sunt puși să își folosească mintea pentru ca în cele din urmă să ajungă să facă o lume mai bună și mai bogată. Aceasta fiindcă după cum am spus este bine să știm că economia este un fapt care ne face să fim cât se poate de angajați în a oferii mai multe oamenilor. Fără de economia adevărul este că eșafodul nostru național și social s-ar prăbușii. Așa se face că este bine să știm că economia este un factor fundamental și extrem de important în viața noastră de zi cu zi. Economiștii sunt cei care sunt chemați să se implice în cele trei ramuri principale ale economiei:

3. Industrie,
4. Comerț,
5. Agricultură.

Lumea de azi nu ar putea exista fără de aceste trei ramuri ale economei. Iată prin urmare că este bine să știm că avem nevoie de economie. Avem nevoie de economie și trebuie să fim convinști că sunt mai multe implicații religioase ale economiei. Economistul este unul care este chemat să nu fie lacom ci la fel de bine să fie unul care să fie cât se poate de ancorat în realitățile țării sale. Adevărul este că în materie de economie sunt mai multe probleme în zilele noastre. Aceste probleme sunt unele care la drept vorbind sunt unele care apar din faptul că sunt mai mulți care vor să monopolizeze economia lumii mondiale și să fie numai ei cei care stăpânesc resursele planetei. Este bine să știm că economiștii sunt oameni care fără doar și poate că trebuie să aibă și ei frica lui Dumnezeu Tatăl fiindcă numai în acest mod în cele din urmă vom ajunge să lucreze la binele societății din care fac parte. Este evident că și pe economiști Dumnezeu Tatăl îi cheamă la Sine. Dumnezeu Tatăl are un plan cu toate etniile și neamurile care există. Economiștii sunt cei care se ocupă cu gestionarea bunurilor pentru ca popoarele lumii să nu sufere de foame și de sărăcie.[75]

O ultimă categorie pe care am ales să o includem în acest capitol despre intelectuali este fără doar și poate cea a istoricilor. Este adevărat că sunt mult mai multe categorii de intelectuali pe care nu le-am inclus în această carte fiindcă spațiul unei cărți este în cele din urmă unul limitat și nu nelimitat. Prin urmare este bine să știm că istoricii și arheologii sunt unii care au și ei o menire importantă de la Dumnezeu Tatăl în această lume. De ce spunem acest fapt? Spunem că istoricii și arheologii sunt importanți fiindcă ei sunt meniță să studieze trecutul umanității. Nu există în această lume un popor sau o națiune care să nu aibă o istorie. Istoria poate să fie una micro sau macro. Istoria micro este istoria noastră perosonală sau de familie și la fel de bine există istorie națională sau la fel de bine mai există și istorie internațională sau main bine spus istoria lumii. Fără doar și poate că istoricii sunt cei care sunt meniți să studieze trectul pentru a ne face conștienți și solidari cu cei care au trăit

---

[74] Amon Funkenstein, *Teologia și imaginația științifică* (București, 1998).

[75] Trăim într-o lume care este din ce în ce mai cuprinsă de ceea ce cunoaștem ca războiul economic. Sunt mai multe modalități de a distruge o anumită țară. Prima metodă și poate cea mai primitivă este războiul armat. Mai apoi o armă mult mai subtilă de a distruge o țară este de a îi falimenta economia. Dacă ajungi să falimentezi economia unei anumite țări în cele din urmă se poate că toată acea țară să fie distrusă pentru totdeuna. Iată de ce este bine să știm că trebuie să fim mult mai deschiși spre care sunt implicațiile economiei pe termen lung. Economiștii creștin ortodocși trebuie să știe care este etica economică. Trebuie să știe că Dumnezeu Tatăl este unul care face să răsară soarele lui peste toate popoarele: ortodoxe și neortodoxe și prin urmare este bine să știm că toate popoarele au drept la viață. Iată de ce economistul are mari reponsabilități în lumea noastră. Va putea să își ducă la îndeplinire obligațiile lui economice mult mai ușor dacă are credință în Dumnezeu Tatăl.

mai înainte de noi. Ei sunt cei care la fel ca noi au avut mai multe aspirații și mai multe dorințe la fel ca noi. Unele dintre dorințele și aspirațiile lor adevărul este că sunt identice cu ale noastre. Iată de ce în cele din urmă este bine să știm că trebuie să știm să ne prețuim istoria. Aceasta fiindcă multe lucruri pe care noi le moștenim sunt de fapt lucruri pentru care cei mai înainte de noi ai luptat pentru ele. Dacă vom studia istoria cu ochii duhovnicești vom vedea că Dumnezeu Tatăl și-a făcut simțită prezența nevăzut în mod constant în lumea noastră. Este evident că trebuie să fim mult mai sensibili la prezența lui Dumnezeu Tatăl în istoria umană. Această fiindcă este acest Dumnezeu Tatăl care tolerează mai multe popoare necreștine care îi întors spatele. Iată prin urmare un mare adevăr creștin ortodox pe care istorii din zilele noastru nu prea vor să știe de el. Este evident că trebuie să știm că Dumnezeu Tatăl are un plan cu istoria umană. Ceea ce s-a putut vedea este că atunci când oamenii s-au depărtat de Dumnezeu Tatăl haosul și anarhia au ajuns să domina istoria umană. Iată de ce este de o importanță vitală ca omul de azi să fie conștient de prezența lui Dumnezeu Tatăl.[76]

CAPITOLUL 4

DUMNEZEU TATĂL PE ÎNȚELESUL ARTIȘTILOR ȘI A IUBITORILOR DE FRUMOS

O categorie pe care am ales să o includem îna această carte este cea a artiștilor. Din cele mai vechi timpuri ale lumii au fost unii care au iubit frumosul în cele din urmă și-au dedicat viața slujirii frumosului. După cum vom vedea sunt mai mulți care iubesc frumosul însă nu toți sunt capabili să creeze frumosul. Că noi oamenii suntem diferiți prin naștere fără doar și poate că nu este nici o îndoială. Unii dintre noi ne naștem cu o sensibilitate mai mare față de frumos și devenim artiști. Artistul este un *preot al frumosului*. Așa se face că sunt mai mulți care se dedică cu sine trup și suflet frumosului. Ca să fim mai succinți am ales să vorbim în această carte de următorii artiști (care sunt cei mai cunoscuți):

1. Actorii,
2. Pictorii,
3. Muzicenii,
4. Sculptorii
5. Scriitorii.
6. Arhitecții.

Ce sunt actorii credem că știe mai toată lumea. Actorii sunt cei pe care îi vedem fie la teatru sau fie la cinematograf sau la televizor. Cu toții avem unii actori pe care îi simpatizăm sau chiar îi iubim. Ceea ce mai puțini dintre noi luăm în considerare este că actorii sunt și ei artiști care sunt oameni ce s-au pus pe sine în slujba frumosului. Este adevărat că cinematograful și televiziunea i-au schimbat mult pe actori. Aceasta fiindcă actorii au ajuns să fie mediatizați și de multe ori sunt un fel de modele culturale pe care le promovază mai multe mari țări ale lumii.[77]

Este actorul unul care este chemat să aibă credință în Dumnezeu Tatăl? Fără doar și poate că da și actorii fie că sunt celebrii sau nu trebuie să aibă credință în Dumnezeu Tatăl și să caute ca prin arta lor să ajungă să exprime marile adevăruri ale credinței creștine sau dacă se poate a credinței creștin ortodoxe. Iată prin urmare că actorul și actoria care sunt atât de influente în lumea noastră sunt și ele lucruri care pot să facă mult bine lumii din jur prin faptul că ajung să:

-cultive un sens al frumosului în privitori;

-că sunt unele care îndeamnă la credință și la moralitate;

- că oferă modele sau eroi pe care cei tineri să îi poată urmai;

- că sunt unele care sunt satirice cu unele patimi și păcate ale societății din jur;

- că trebuie să fie repere pentru noi în momentele de confuzie.

---

[76] Ioan Rămureanu, *Istoria Bisericească Universală. Manual pentru semninariile teologice* (București, 1992).

[77] Modul în care actorii au ajuns să fie priviți în istoria lumii. De exemplul la vremea Sfântului Ciprian al Cartaginei prin secolul al III-la se considera că a fi actor este un lucru vulgar. De cele mai multe ori actorii din antichitate erau persoane care promovau de pe scenele lor comportmentul imoral care era specific lumii păgâne. Iată de ce este bine să știm că trebuie să avem o viziune obiectivă asupra actorilor. Pe actori vrem nu vrem nu îi putem evita fiindcă ei sunt cei pe care îi vedem pe micul și pe marele ecran și mai nou pe internet. Actorii sunt de fapt oamenii care sunt puși să aducă divertismentul la noi dar de multe ori ei sunt mult mai mult decât atât. În lumea noastră de multe ori actorii sunt cei care au ajuns să ne modeleze viziunile religioase. Se cunosc în acest sens mai multe filme în care diferiți actori au jucat rolul lui Iisus. Mai toți marii sfinți au un film care să le spună viața. Iată prin urmare că actoria are și unele valențe religioase. Are valențe religioase fiindcă cinematrografia de mai multe ori s-a inspirat din teme religioase.

După cum am spus actorii au de multe ori mai multă putere decât un președinte sau un șef de stat. Aceasta fiindcă este bine să știm că actoria este una care poate să influențeze pe oameni. La fel de bine este bine să știm că actoria poate să degenereze și să devină o anti artă. Vom enunța aici numai două cazuri de acest fel:

- producțiile pornografice și erotice;
- producțiile horror (filmele de groază).

Aceste producții sunt fără doar și poate unele care sunt cât se poate de nocive și la fel de bine sunt unele care sunt fără doar și poate lipsite de efectivitate. Aceasta fiindcă ele nu sunt unele care au ajuns să eșueze de la chemarea lor inițială: a ceea ce a slujii frumosul. Sunt mai multe producții care se inspiră din teme oculte. Ocultismul este de multe ori promovat în producțiile cinematorgrafice. Iată de ce este bine să știm că cu toți actorii și cei care lucrează în lumea filmului sunt persoane care sunt dedicate lui Dumnezeu Tatăl. Se poate vedea o mare diferență dintre un actor care are frica lui Dumnezeu și un actor care este necredincios și ateu. Aceasta fiindcă în cele din urmă oricât ar vrea un actor sau un regizor ateu să camufleze necredința lui în cele din urmă publicul își va de aseama de care este adevărata lui culoare. Prin urmare actorii trebuie să nu uite că prin arta lor trebuie să Îl slujească pe Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă și arta fimului poate să fie o modalitate de slujire a lui Dumnezeu Tatăl.[78]

Pictorii sunt o altă categorie de artiști care au ajuns să exprime și ei frumosul. Trebuie să știm că pictorul este unul care este chemat să imortalizeze în picturile lui frumosul extern și intern al lumii. Cum se poate să vorbim de frumosul interen și de frumosul extrem al lumii? Frumosul extern al lumii este fără doar și poate cel care ține mai multe de frumusețea pe care Dumnezeu Tatăl a pus-o în lumea din jurul nostru. Dacă este să privim la lumea din jurul nostru vom vedea că ea este frumoasă. Sunt mai mulți pictori care pictează natură vie sau natură moartă și unele dintre tablourile lor ajung să se vândă cu milioane de euro și de dolari. Iată prin urmare că este bine să știm că frumosul este unul extern în ceea ce privește faptul că ajungem să vedem frumusețea naturii. Frumosul intern din pictură este viziunea pe care fiecare pictor o lasă să se întrevadă în creațiile sale. Sunt din ce în ce mai multe voci care contestă că natura după cum a fost a creată de Dumnezeu Tatăl este cu adevărat frumoasă. Aceasta fiindcă omul de azi tinde să devină un fel de mașină industrială și la fel de bine un fel de robot care este mult mai atras de frumusețea artificială. Această concepție că natura după cum este ea creată de Dumnezeu Tatăl nu are nici o frumusețe fiindcă adevărata frumusețe este una artificială (hale industriale, roboți, mașini, construcții pur umane etc) este evident cp concepție eronată. Așa se face că sub auspiciile unei astfel de concepții în cele din urmă natura umană ajunge să se deprecieze și să devină poluată. Dacă omul nu mai știe să prețuiească frumusețea naturii în cele din urmă el ajunge să considere că nu trebuie să protejeze natura ci la fel de bine poate să o polueze.[79]

Dintre cei mai cunoscuți pictori ai lumii amintim aici pe: Leonardo Davinci, Paul Cezanne, Degas, Caravaggio, Rafael, Donatelo, Michelangelo, Van Gogh, Rembrandt, Grigorescu, Luchian și mulți alții. Ei bine acești pictori sunt cei care au creat prin talentul lor capodopere ale picturii care vor fi cunoscute de toate generațiile de după ei. Este bine să știm că talentul de a picta nu îl are toată lumea. Nu îl are toată lumea fiindcă el este un dar pe care omul îl primește de la Dumnezeu Tatăl. Este bine în acest sens ca pictorii să știe că talentul lor nu este unul pe care ei singuri și l-au creat. El este unul care vine de la Dumnezeu Tatăl. Iată prin urmare că este bine să fim cât se poate de atenți cu pictorii care de cele mai multe ori sunt sufletele sensibile și nobile. După cum am spus darul picturii este unul pe care Dumnezeu Tatăl îl conferă la naștere unora dintre noi. Putem să vedem că dacă nu avem acest dar al picturii putem face câte eforturi vrem că în cele din urmă nu vom reușii să facem capodopere. Este adevărat că pictorii au primit un dar de la Dumnezeu pe care cei mai mulți dintre noi nu îl au dar la fel de bine ei trebuie să perfeționeze acest dar. Așa se face că sunt mai mulți pictori care sunt cât se poate de dorinici să se perfecționeze în picturile lor. Pictura este și ea o modalitate de a îl slăvii pe Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă dacă este să privim interiorul bisericilor creștin ortodoxe vom vedea că ele sunt pline de icoane. Sunt mai multe opinii care susțin că de fapt iconarul este și el pun pictor ca restul pictorilor.

---

[78] Andrei Juraev, *Filmul: restartare prin teologie* (Alba Iulia, 2006).

[79] Conceția creștin ortodox este cât se poate de clară în acest sens: a polua natura este un păcat împotriva lui Dumnezeu Tatăl. De ce? Fiindcă natura este un lucru care a fost creat de Dumnezeu Tatăl și omul este pus în această lume să protejeze această natură. Când de anost sună aceste vorbe în zilele noastre când sunt din ce în ce mai mulți care nu vor să țină deloc la natură și nici nu vor să se îngrijească de ea. Ei bine trebuie să știm că pictorii au un domeniu vast în natură pentru a ne face mai sensibli la frumusețea ei. Picturile ne pot prezenta într-o cu totul altă lumină natura în care trăim. Adevărul este că sunt din ce în ce mai puțini cei care sunt cât se poate de atrași de furmusețea naturii. Din moment ce nu prețuiești ceva este puțin probabil că vei ajunge să protejazi acel lucru. Iată de ce este bine să știm că trebuie să portejăm natura și să și căutăm să o apărăm de cei care vor să o distrugă.

Adevărul este că există o mare desosebire dintre iconar și pictorul obișnuit. Aceasta fiindcă iconarul este un pictor care se dedică pe sine slujirii lui Dumnezeu Tatăl. După cum ne spune erminiile creștin ortodoxe este cât se poate de adevărat că iconarul este un mic preot în biserică. Aceasta fiincă el își folosește tot talentul lui pentru a Îl picta pe Dumnezeu Tatăl, pe Sfânta Treime, pe sfinți, pe Sfânta Maria Maica Domnului și pe sfinții îngeri. Iată de ce este bine să știm că în timp ce pictorul poate să picteze și lucruri mai mult sau mai puțin profane ei bine iconarul este unul care se dedică pe sine slujirii lui Dumnezeu Tatăl. Tradiția creștin ortodoxă este cât se poate de plină de modalități prin care se ajunge la slujirea lui Dumnezeu Tatăl. Dacă este să ne gândim că în pictură sunt mai multe curente negative cum este renascentismul sau pictura de nuduri în cele din urmă putem să ne dăm seama că există totuși o diferență considerabilă dintre iconar și artist. Sunt mulți mare pictori care au creat opere mai mult sau mai puțin reprobabile. Unii spuneau că pictorul spaniol Pablo Picasso de multe ori nu putea să explice ce a voit să exprime în picturile lui. Iată prin urmare că iconografia este fără doar și poate partea din pictură care îl apropie într-un mod concret și direct pe iconar de Dumnezeu Tatăl.[80]

Muzica și muziceni sunt două lucruri care voim sau nu voim să acceptăm sunt lucruri care în ultimii au au devenit cât se poate de importante în viața noastră. Cu toții avem un anumit gen de muzică pe care îl apreciem și la fel de bine sunt mai multe preferinețele în ceea ce privește muzica. Muzica este lăsată de Dumnezeu Tatăl ca să ne fie un fel de balsam pentru suflet. Muzica ne poate întrista și la fel de bine ne poate îmbucuraa. Aceasta fiindcă muziceni sunt unii care dacă stăpânesc arta muzicii pot să le conveargă ce sentimente vor ascultătorilor. Ceea ce mai mulți psihologici au observat este că de multe ori muzica poate să fie și un instrument de propagandă politică. Se știe în acest sens de faptul că mai înainte de declanașarea celui de al doilea război mondial naziștii au creat un gen de muzică tipică ce era ascultat în toată Germania. Acest gen de muzică era repezentat mai ales marșurile războinice în care ascultătorilor le era implementată direct sau indirent idea că rasa germană este rasa care trebuie să conducă lumea. Iată prin urmare că muzica este un lucru ce nu poate să fie chiar atât de ușor trecută cu vederea. La fel de bine în fosta Uniune Sovietică erau ascultată un anumit gen de muzică ce era menit să creeze în ascultători o stare de spirit în care ei să devină adepții comunismului și a ideologiei sovietice. Muzica este un puternic instrument de propagandă și în zilele noastre. La nivel internațional sunt promovate vedete și uneori superstaturi care să susțină idealurile capitaliste sau cele democratice. La fel ca în cazul pictorilor se poate vedea că muzica este un dar. Sunt mai mulți mari compozitori care se nasc cu un dar spre muzică. Poate unul dintre cele mai cunoscute cazuri este cel al compozitorului austriac Wolfgang Amadeus Mozart care se știe că a ajuns să compună de pe la vârsta de patru ani. Ceea ce se poate vedea este că mai toate popoarele lumii au un anumit compozitor național. Fie că vorbim de Bethoween, Bach, Handel, Vivaldi, Verdi, Enescu, Brahms sau Coreli ei bine muzicenii sunt unii care sunt aclamați pentru talentul lor pe toate meridianele lumii.[81]

După cum știm fără să ne dăm sema muzica poate să ne influențeze emoțiile și de ce să nu spunem că uneori și modul de a gândii. Aceasta fiindcă muzica are un puternic element psihologic. În acest sens dacă ascultăm o muzică tristă chiar dacă nu avem nici un motiv să fim triști în cele din urmă dispoziția noastră sufletească se schimbă și devenim și noi triști. La fel de bine dacă ascultăm o muzică veselă chiar dacă nu avem motive să fim veseli în cele din urmă ajungem să fim și noi veseli. Prin urmare este adevărat că muzica ajunge să ne motiveze. Sunt mai mulți oameni care au nevoie de motivație. Ei ajung să se folosească de muzică. Au fost făcute mai multe experimente care au putut să ne demonstreze că chiar plantele ajung să crească mai repede pe un fond cu muzică clasică. La fel de bine și animalele sunt cât se poate de sensibile la muzică uneori. Prin urmare este bine să știm că muzica este un element cât se poate de important în viața noastră. Totuși trebuie să știm că există mari diferențe în muzică. Vom enunța aici două muzici care am putea spune că sunt la poli opuși:

1. Muzica rock (mai ales rock heavy metal)

---

[80] Jean Claude Larchet, *Iconarul și artistul* (București, 2012).

[81] Ceea ce este probleamtic în ceea ce privește muzica este că ea de multe ori este schimbătoare. De multe ori muzica se schimbă la fel ca moda. Ceea ce a fost la modă în Evul Mediu nu mai este la modă în zilele noastre. Se știu de mai multe genuri de muzică ce nu sunt populare în ziele noastre: muzica renascentistă, muzica barocă, charleston, swing, jazz și multe altele. Iată că muzica este un fapt care ajunge să se modifice după dispozițiile din zilele noastre. Faptul că muzica se schimbă este un fapt care de multe or îi dezamăgește pe muziceni. Aceasta fiindcă de multe ori gloria care vine din muzică nu ține mult și la fel de bine se schimbă extrem de repede. Ce este de făcut într-o asemenea situație? Aceasta fiindcă mai ales în muzica ușoară se poate vedea că sunt vedete și superstaruri care se sting de multe ori la fel de repede cum s-au aprins. Trebuie să știm că orice muzician trebuie să fie și el ancorat în credința în Dumnezeu Tatăl și să nu crează de la muzică mai mult decât îi poate oferii ea. Aceasta fiindcă sunt unii muziceni care vor ca pentru tot restul zilelor să fie dorați de fanii lor. Dacă acești muziceni sunt ancorați în credința în Dumnezeu Tatăl ei vor putea să treacă mult mai ușor peste momentele dificile din muzică.

2. Muzica bisericească.

Specialiștii în materie au putut vedea că aceste muzici sunt diamental opuse sau mai bine spus că între ele există o diferență ca de la cer la pământ. În timp ce muzica rock ne produce un sentiment de neliniște, de nemulțumire și uneori chiar de rebeliune, ei bine muzica bisericească este la polul opus. Muzica bisericească este o muzică ce ne aduce un sentiment de pace, de împăcare cu sine, ne liniște și uneori de gingășie și de duioșie. Este evident că muzicile diferă. În nici un fel muzica rock nu este compatibilă cu credința în Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă Dumnezeu Tatăl a inspirat mai multe melodii bisericești. Iată prin urmare că deși este aceiași muzică în cele din urmă ea este atât de diferită că una ne poate produce mai multă stăpri demonice în timp ce altele ne pot produce stări îngerești.[82]

Se spune că în trecut a fost o vreme în care animalele și plantele putea vorbii. Așa se face că la tulpina unui trandafir a venit un melc.

- Bună ziua melcule, a spus trandafirul.
- Tu trandafirul îmi dai mie bună ziua?
- Da. Ce este greșit în aceasta?
- Este foarte greșit.
- De ce?
- Findcă între noi este o diferență foarte mare.
- Ce diferență să fie?
- Păi tu nu vezi ce neputincios ești trandafire?
- De ce să fiu nepunticios?
- Păi tu nu vezi că de tine nu se poate spijinii nimeni.
- Și ce dacă?
- Păi așa de nepuncios ești că dacă omul nu ți-ar pune un țăruș te-ai prăbușii la pământ.
- Și cu ce ești tu diferit de mine?
- Păi uită-te la mine cât se superior sunt.
- De ce ești superior?
- Nu am picioare dar mă pot sui până pe cel mai înalt copac dacă vreau.
- Și pentru aceasta tu te consideri superior?
- Evident. Mă plimb pe unde vreau și unde vreau. Nu am nevoie de nimeni și nimic. Când vreau să mă culc am propria mea casă. Tu ce ai? Nimic.
- Eu cred că te înșeli.
- Nu mă înșel. Voi trandafirii nu sunteți buni de nimic.
- Vrei să îți spun la ce suntem buni noi trandafirii?
- La ce? I-a spune că m-ai făcut curios.
- Eu melcule nu am timp să mă gândesc la mine.
- De ce?
- Când am înflorit o fetiță a venit și mi-a luat florile ca să le ducă la mama ei.
- Și la ce alteceva mai ești tu bun?
- Un băiețel mi-a rupt florile pentru ca să le ducă să le pună pe momâmtul bunicii sale.
- Hmm...nu știam de astea.
- Alte flori mi-au fost rupte pentru a fi duse la un bolnav ca să îi mai însenineze puțin ziua și suferința.
- Mă uimești trandafirule.
- Nu sunt eu trandafirul care îmiresmez aerul și parfumez grădinile?
- Ba da. Asta așa este.
- Nu din lemnul meu se face mobilă scumpă?
- Așa este.
- Vezi că până și tu recunoști că eu sunt de folos celor din jur.

Se spune că melcul a plecat cu capul plecat fiindcă l-a judecat grești pe trandafir.[83]

Pilda de mai sus este una care se aplică artiștilor care de ce să nu spunem că de multe ori sunt judecați greșit. Artiștii nu prea produc mult în sens economic și mai ales industrial. Totuși ei sunt unii care sunt cât se poate de

---

[82] Vasile Grăjdean, *Teologia cântării liturgice în Biserica Ortodoxă* (Sibiu, 2000).

[83] *Flori în calea tineretului,* (Editura Sfântul Mina, Iași, 2008) p. 40.

folos pentru noi și la fel de bine trebuie să știm că sunt și unii oameni care voiesc să se dedice pe sine frumosului.[84]

Mai nou știm că literatura este considerată de unii o artă. Știm că în lumea noastră sunt mai mulți scriitori și mai mulți prozatori. Fie că vorbim de scriitori de romane istorice, romane de dragoste, romane polițiste, romane de spionaj și suspans, romane științifico-fantastice, romane acțiune și multe altele în cele din urmă este foarte adevărat că literatura este o artă ce ne face să fim cât se poate de atenți de o altă dimensiune a frumosului: este frumosul care ne este comunicat prin cuvântul scris. Așa se face că literatura este una care trebuie să știm că face apel foarte mult la imaginația noastră. Când citim un roman adevărul este că ajungem să ne folosim imaginația. Ne folosim imaginația fiindcă numai prin intermediul ei în cele din urmă ajungem să conceptualizăm ceea ce citim. Marii scriitori ai lumii au fost cei care prin cărțile lor ne-au oferit momente unice. Fie că vorbim de Cei trei mușchetari ai lui Alexandre Dumas, de Don Quijote ale lui Cervantes, de Divina Comedie a lui Dante, de Ferma animalelor a lui George Orwell, de Micul Prinț al lui Antoine de Saint Exupery, de Luceafărul lui Emiescu, de Numele trandafirului a lui Umberto Eco și de multe altele în cele din urmă trebuie să știm că de multe ori suntem învăluți de lumiile pe care le crează marii scriitori și poeți ai lumii. În aceste rânduri am ales să vorbim despre scriitori și despre poeți ca fiind ambii din aceiași categorie. Iată prin urmare că este bine să știm că scriitorul este unul care și el este chemat să fie fiul lui Dumnezeu. Aceasta fiindcă prin credință în Domnul Iisus Hristos în cele din urmă cu toții suntem chemați să fim fii lui Dumenzeu.[85]

Literatura este fără doar și poate o lume fascinată care poate să fie influențată de mai multe lucruri și de mai multe ori teme filosofice, sociale, antropologice, teologice sau științifice. Mai recent literatura a ajuns să fie un fel de instrument de propularizare a marilor adevăruri religioase ale unor secte sau a unor religii altele decât cele creștine. Este adevărat că la nivel mondial se poate simții un fel de lipsă a unei literaturi care să exprime mai bine modul în care omul ajunge să trăiască legătura lui cu Dumnezeu Tatăl. Avem cu toții nevoie să fim încurajați să trăim intimitatea iubirii lui Dumnezeu Tată. Fără doar și poate că literatura poate să realizeze acest fapt. Trebuie să fim cât se poate de clar pentru noi că trebuie să fim mult mai atenți la temele care sunt vehiculate în literatură. Aceasta fiindcă la fel de bine ca muzica și literatura poate să fie la fel de bine un fel de instrument al propagandei politice. De ce să nu spune că mai multe regime politice din lume au ajuns să ceară scriitorilor să creeze opere artistice care să fie în funcție de idologia politică a celor care s-au aflat la conducere. Este evident că literatura politizată este o literatură de proastă calitate. Aceasta fiindcă nu acesta este sensul literaturii în cele din urmă. Literatura este una care este chemată să ofere răspuns la marile dileme și la marile probleme existențiale cu care ne confruntăm. Dacă este să ne uităm în jurul nostru vom vedea că ne confruntăm cu mai multe mari probleme și dileme. Literații au menirea de a gândii și a oferii în cărțile lor anumte explicații la problemele cu care ne confruntăm. La fel de bine se poate spune că literatura este una care ține foarte mult de divertisment. O carte bună de multe ori este una care ne oferă un timp de calitate. Ne oferă un timp de calitate fiindcă este bine să știm că ea este una care ne face să fim destinși și să fim mult mai optimiști. Că sunt și multe cărți care exprimă drama și uneori tragedia vieții omului nu este nici o îndoială.[86]

Este evident că Dumnezeu Tatăl lasă libertate scriitorilor să își exprime ideile lor dar ceea ce trebuie să avem în vedere este faptul că nu tot toate romanele sunt bune. Sunt mai multe romane care de fapt nu fac decât să popularizeze ateimsul și uneori demonismul. Vom da aici numai un exemplu. Este vorba de autorul existențialist francez Albert Camus. Camus are în special două romane pe care trebuie să spunem că nu putem să le considerăm decât nocive: Ciuma și Străinul (un al treia ar fi Greața). Camus a scris mai multe romane dar acestea două sunt cele mai cunsoscute. Care este mesajul lui Camus în aceste două cărți? Că Dumnezeu nu există și că în sine viața este absurdă. Prin urmare putem să vedem că sunt și scriitori care sunt certați cu Dumnezeu Tatăl și nu vor să știe de El. Ba mai mult decât atât: ei Îl ponogresc pe Dumnezeu Tatăl prin scrierile lor. Mai recent a fost inițiată o modă nefastă a romanelor cu vârcolaci, cu vampiri, zombi sau chiar cu demoni. Aceasta

---

[84] Andra Panduru, *Frumosul: istoria unui concept* (Editura Paideia, 2016).

[85] Sergiu Ciocârlan, *Literatura în lumina ortodoxiei* (Editura Coresi, 2017).

[86] Ceea ce este bine să știm este că este bine să nu creăm o literatură a deprimării și a depresiei. Aceasta fiindcă oricum există mult prea multă deprimare și tragedie în lumea noastră. Sunt și uniii scriitori care sunt maeștrii ai tragediei și a dramei. Dacă este să amintim aici cazul romanului 1984 a lui George Orwell, credem că avem aici o imagine cât se poate de clară și de evidentă. În 1984 Orwell ne pune în față tragedia unei societăți totalitare în care iubirea dintre bărbat și femeie erb interzisă și în care un așa numit Frate Mai Mare tiraniza o țară. În cele din urmă fiindcă s-a răzvrătit împotriva regimului protagosnistul romanului 1984 este împușcat în cap. Deși romanul lui Orwell s-a bucurat de mare succes în cele din urmă povestea pe care ne-o pune în față este una tristă. Este tristă fiindcă în nici un fel nu are un mesaj pozitiv ci doar vrea să exprime cu lux de amănunte tragedia unei vieți într-o societate totalitară. Ei bine, realitatea este că la orele de istorie din școlaă am putut să învățăm de mai mulți tirani și dictatori.

fiindcă trebuie să știm că există literatură și anti-literatură. Sunt mai mulți scriitori bolnavi care consideră că a exploata grotescul și demonicul în cele din urmă este un lucru bun și firesc. Puterea cărților și a cuvântului scris este una destul de mare. Este mare fiincă cuvântul după cum știm a existat din veșnincie. Să ne aducem aminte de Sfântul Ioan teologul că El l-a denumit pe Iisus ca fiind Cuvântul lui Dumnezeu. Aceste cuvânt lui Dumnezeu este unul care se manifestă prin literatură dar el trebuie să rămână în Duhul lui Dumnezeu Tatăl. Ceea ce este mai trist este că sunt mai mulți oameni care sunt fascinați de literatură dar nu sunt conștienți că aceată fascinație este una care vine de la Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă trebuie să știm că Dumnezeu Tatăl ne poate chema la sine și prin literatură. Aici trebuie însă să existe un efort dublu: un efort din partea autorului și un efort din partea cititorului. Trebuie ca scriitorii și poeții de azi să facă un efort pentru ca să scrie opere care să fie în duhul lui Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă numai așa în cele din urmă ei sunt cei care slujesc cu adevărat lui Dumnezeu Tatăl. Este trist să știm că oamenii nu vor să știe că literatura a ieșit de la Dumnezeu Tatăl. Iată prin urmare că avem toate motivele să trăim în spiritul literaturii și să știm că acest spirit trebuie să fie unul constructiv și nu unul distructiv. Este evident că trebuie să fim mult mai receptivi la duhul în care a ajuns să fie scrisă o anumită operă literară. Literatura când are un mesaj pozitiv în cele din urmă trebuie să știm că fără să vrea ne duce în spre Dumnezeu Tatăl. Este și aceasta o metodă mai inedită să ajungem la Dumnezeu Tatăl fiindcă în acest mod în cele din urmă este adevărat că sunt mai multe căi prin care ajungem la Dumnezeu Tatăl.[87]

Deși este un fapt contestat de mai multă lume arhitectura este și ea o artă. Este cu adevătat o artă să ajungi să proiectezi și să conferi un design locuințelor și clădirilor care urmează să fie făcute. Prin urmare este adevărat că trebuie să recunoaștem că în lumea noastră arhitectul are o misiune extrem de importantă. Dacă nu ar fi arhitecții fără doar și poate că viața noastră socială ar avea foarte mult de suferit. Aceasta fiindcă probabil că cu toții am ajunge să locuim în imbolile precare. Încă din antichitate arhitecții și-au făcut simțită prezența în lumea noastră. În acest sens se vorbește în manualele de istorie de cele 7 minuni ale lumii antice. Aceste minuni ale lumii antice au fost fără doar și poate unele care au implicat cu sine munca la mai mulți arhitecții. Vom enumera aici care sunt cele 7 minuni ale lumii antice pentru a reâmprospăta cititorului memoria.

1. Piramida lui Keops,
2. Statuia lui Zeus din Olimpia,
3. Mausoleul de la Halicarnas,
4. Grădinile suspendate din Babilon,
5. Colosul din Rodos,
6. Farul din Alexandria,
7. Templul zeiței Artemis din Efes.

Iată prin urmare niște adificii antice care ne vorbesc despre faptul că arhitecții au fost încă din cele mai vechi timpuri ale antichității unii care au muncit și care au fost efectivi în lucrările lor pentru binele semenilor.[88]

Am vorbit în rândurile de mai sus despre cei care muncesc sau mai bine spus despre persoanele care slujesc cele 7 arte. Este adevărat că am evitat o clasă specială de artiști care sunt fotografii. Aceasta fiindcă am considerat că este bine să îi punem pe forografi alături de pictori. Ceea ce este important să știm este că fără doar și poate artele și cei care le slujesc fac un lucru bun care este pe placul lui Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă ei sunt unii care s-au pus pe sine în slujba frumosului și a frumuseții. Artiștii sunt persoane sensibile care sunt convinși că nu pierd nimic dacă se vor dedica pe sine slujirii frumosului. Artistul de multe ori este unul are o puternică funcție socială. Aceasta fiindcă el este unul care are menirea de a îți face pe semenii lui din aceiași societate cu el mult mai receptivi la frumos și la ceea ce este frumosul. Realitatea este că de cele mai multe ori noi oamenii obișnuiți suntem mult prea prinși în rutina vieții de zi cu zi ca să mai remarcăm frumosul de lângă noi. Ei bine nu acesta este și cazul artiștilor. Artiștii sunt unii care văd frumosul și care ajunge la concluzia că nu este nimic greșit cu a își dedica viața ta frumosului. Este adevărat că în arte frumosul a primit mai multe sensuri

---

[87] Constantin Coman, *Erminia duhului* (București, 2002).

[88] Prin urmare devine evident că dacă nu am avea arhitecții tot edicifiul nostru social al avea de suferit. Aceasta fiincă clădirile și locuințele bine făcute sunt fără doar și poate premizele unei civilizații prospere. Iată de ce este bine să știm că avem nevoie de arhitecți. La fel de bine pe lângă arhitecți mai știm că sunt și muncitorii în construcții. Ceea ce arhiecții proiectează muncitorii sunt cei care pun în aplicare. Nu se poate să separăm aceste două bresle de muncă: arhitecții și muncitorii în construcții. Aceasta fiindcă este evident că aceste două bresle se presupun una pe cealaltă. La fel de bine a venit momentul să afirmăm aici un mare adevăr creștin ortodox. Sunt mai mulți muncitori creștin ortodocși și nu numai care au și ei nevoie de Dumnezeu Tatăl. Este posibil ca Dumnezeu Tatăl să fie Dumnezeul Tatăl și al muncitorilor. Aceasta fiindcă nu trebuie în nici un fel să îi marginalizăm pe muncitori. Lumea de azi tinde să meargă în spre o societate în care numai aristrocrații și plutocrații au drepturi. Ei bine, creștinismul ortodox oferă și el la rândul lui dreptul muncitorilor de a Îl chema pe Dumnezeu ca Tatăl nostru.

și semnificații: frumosul estetic, frumosul ideologic, frumosul social, frumosul natrural etc. Dincolo de toate aceste manifestări ale frumosului trebuie să vedem chemarea lui Dumnezeu Tatăl. Este adevărat că în sens transcedent Dumnzeu Tatăl îi cheamă la Sine pe artiști și îi face să fie cât se poate de interesați de originea frumosului. Frumosul nu poate decât să vine de la Dumnezeu Tatăl. Iată de ce în cele din urmă artistul trebuie să fie prin excelență o persoană a credinței. Trebuie să fie o persoană a credinței fiindcă în acest mod în cele din urmă își face împlinită vocația lui. Un artist care nu este convins că Dumnezeu Tatăl este autor al frumuseții lumii sau a frumuseții din jur în cele din urmă este la fel cu un copil care susțin că jucăriile pe care el are s-au făcut singure și nu le-a făcut nimeni. Este eronată o astfel de judecată. Trebuie să știm că exisă o lume a artiștilor și artiștii trebuie să fie conștienți de menirea lor: acea de a îi face pe semenii lor conștienți de care sunt categoriile prin care se manifestă frumosul. Artistul este un fiu al lui Dumnezeu dar El fără doar și poate că trăiește această stare de a fi fiul lui Dumnezeu Tatăl într-un mod propriu. Este un mod care ține mai multe de descoperirea frumosului. Artistul poate la fel de bine să descopere că și Dumnezeu Tatăl este un iubitor al frumosului și nu numai că El este un iubitor al frumosului dar la fel de bine El este și un creator al frumosului. Iată de ce sunt mai multe lucruri pe care dacă le va analiza artistul va putea să vadă că îl leagă de Dumnezeu Tatăl.[89]

Prin urmare am ajung la un punct destul de generic în ceea ce privește frumosul: iubitorii de frumos. Realitatea este că orice om este un iubitor de frumos. Aceasta fiindcă în mod instinctiv omul ajunge să nu îi placă urâtul și să aprecieze frumosul. Că suntem iubitori de furmos nu este nici o îndoială, dar de unde să provină această iubire de frumos pe care o simțim cât se poate de natural în viața noastră? Dacă vom sta și ne vom face o introspecție intelectuală vom vom vedea că iubirea noastră de furmos este un lucru care este sădit în noi de Dumnezeu Tatăl. Cum este posibil una ca asta? Aceasta fiindcă Dumnezeu Tatăl este măsura iubirii de frumos. Frumosul a fost pentru prima dată generat în lumea noastră de Dumnezeu Tatăl. Iată de ce în cele din urmă funcția noastră pshilogică de a fi iubitori de frumos este un lucru care vine de la El. Este evident că trebuie să știm că iubirea de frumos are mai multe implicații morale. Aceasta fiindcă este bine să știm că binele și frumosul sunt lucruri care se presupun moral una pe alta. Filosoul german Imanuel Kant a fost cât se poate de explicit în acest sens: "frumosul este simbolul lucrului moral." În acest sens este bine să știm că se poate spune că atunci când facem un lucru bun în cele din urmă facem un lucru frumos. Iată de ce la un anumit nivel este bine să știm că există un fel de legătură inexorabilă dintre frumos și bine. De fapt una dintre cele mai mari colecții de scrieri mistice și duhovnicești ale ortodoxiei se numește Filocalia (iubirea de frumos în limba greacă).[90] Fără de nici o îndoială că există o legătură dintre binele moral și frumos. De ce este așa? Este așa fiindcă este bine să știm că există o legătură dintre moralitate și frumos. La un anumit nivel este moral să facem ceea ce este frumos.[91]

Este adevărat că frumosul are o dimensiune subiectivă și la fel de bine el mai are o dimensiune obiectivă. Acest lucru a fost cât se poate de bine spus de filosoful David Hume: "frumosul există în mintea care observă lucrurile, iar fiecare minte observă o frumusețe diferită." Este adevărat că se poate vorbii de un fel de joc psihologic dintre obiectiv și subiectiv în ceea ce privește frumusețea dar ceea ce este esențial pentru noi este să știm că frumusețea este un fapt care ne face să fim deschiși în spre realitățile lumii de dincolo. Când suntem deschiși spre realitățile lumii de dincolo fără doar și poate că ajungem la sursa finală a binelui și frumosului din lumea noastră care în mod logic putem să ne dăm seama că este Dumnezeu Tată. Teologii creștin ortodocși sunt unii care vorbesc de mai multe lucruri prin care Dumnezeu Tatăl ne cheamă la Sine. Unul dintre ele este fără doar și poate frumosul. Putem să ajunge la Dumnezeu Tatăl prin frumos fiindcă în acest mod în cele din urmă vom devenii mult mai sensibili la lucrurile duhovnicești. Din relatările sfinților și ale misticilor creștin ortoocși putem să ne dăm seama că frumosul este un fapt care ne face să fim deschși spre sensul final al

---

[89] Paul Evdokimov, *Arta icoanei: o teologie a furmuseții* (București, 2014 reeditare).

[90] Dumitru Stăniloae (trad), *Filocalia 1-12.*

[91] Este bine să știm că frumosul este un lucru care poate să fie categorisit ca fiind și de natură morală: a ajuta pe cei mai nevoiași putem spune la fel de bine că este un lucru bun dar la fel de bine putem să spunem că este și un lucru frumos. Aceasta fiindcă după cum spune Kant nu se poate să nu fie nici un fel de legătură dintre bine și frumos. Binele și frumosul sunt două lucruri care se presupun unul pe altul. Iată prin urmare că este bine să știm sensul și expresia finală a frumosului. Frumosul este un lucru care ține de moralitate. Aceasta fiindcă în sens moral omul trebuie să caute frumosul și să evite urâtul. În sens moral lucrurile sunt cât se poate de clar definite: în timp ce Dumnezeu Tatăl este frumosul, diavolul este urâtul. Aceasta nu numai din punct de vedere moral ci la fel de bine și din punct de vedere estetic. În timp e Dumnezeu este lumină și lumină nesfrâșită, ei bine diavolul este întuneric și tenebre depline. Iată de ce când ne gândim la Dumnezeu Tatăl este logic să ne gândim la Cel care este frumosul deplin sau mai bine spus frumosul absolut. Devine prin urmare evident că trebuie să fim capabili să facem această distincție în plan moral: furmosul este atât moral cât și estetic.

existenței. Cu toții voim să vedem care este sensul final al existenței. Realitatea că sensul final al existenței nu este un bine sau un frumos impersonal ci în creștinismul ortodox este un bine și un frumos personal. Acest bine și frumos personal este Dumnezeu Tatăl. În sens creștin ortodox nu se poate să nu gândim persoana lui Dumnezeu Tatăl ca fiind una separată de bine și de frumos. Iată prin urmare că este bine să nu confundăm lucrurile. Sunt din ce în ce mai multe mentalități seculare care susțin că în frumosul este un lucru de sine existent sau mai bine spus de sine stătător și el nu are nici o legătură cu Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă spun ei că în momentul în care suntem iubitori de frumos nu neapărat suntem iubitori de Dumenzeu Tatăl. Realitatea este că o astfel de gândire este eronată. Aceasta fiindcă frumosul din lumea noastră trebuie să aibe o origine. Tot ceea ce există în lumea noastră în cele din urmă are o origine. Goethe spunea că: "frumosul este mai mult decât binele fiindcă el cuprinde binele." Este adevărat că la sunt mai multe opinii în ceea ce privește aria de cuprindere a frumosului dar ceea ce este bine să știm în cele din urmă este faptul că frumosul este un lucru cât se poate de profund și de amplu care fără doar și poate că trebuie să ne lege de existența lui Dumnezeu Tatăl.[92]

Realitatea este că în lumea noastră sunt multe concepții depsre frumos. Ceea ce trebuie să știm este că frumosul are menirea nu numai de a ne sensibiliza ci la fel de bine și de a ne spiritualiae. Are vreun efect această spiritualizare a omului în sensul legăturii cu Dumnezeu Tatăl? Adevărul este că este bine să ne spiritualizăm. Aceasta fiindcă după cum știm Dumnezeu Tatăl este o existență de ordin spiritual. Iată de ce este bine să fim cât se poate de sensibili cu frumosul. De ce? Fiindcă frumosul este unul care ne face să ajungem la realitateta ultimă a existenței. Nu se poate să nu fi meditat cel puțin odată în viața noastră la frumos. Când am făcut aceasta am putut să vedem că originea frumosului este una tainică sau mai bine spus este un mare mister. Este un mare mister fiindcă frumousl nu poate în nici un fel să fie produsul hazardului sau al întâmplării. Frumosul presupune întotdeauna o rațiune creatoare. Ei bine acea rațiune creatoare de frumos este Dumnezeu Tatăl. Fără doar și poate că avem toate șansele să ajungem la Dumnezeu Tatăl prin frumos și la fel de bine să cunoaștem o parte importantă din infinita personalitate a lui Dumnezeu Tatăl. Octavian Goga spunea că: "nimeni nu are dreptul să fure frumosul din sufletul nostru." Aceasta fiindcă este bine să știm că sufletul este stâns legat de noțiunea de frumos. Când vorbim despre suflet nu se poate să nu vorbim și de frumos. De mai multe ori auzim expresia: "are un suflet frumos." Prin aceasta înțelegem nu faptul că sufletul este estetic fiindcă adevărul este că nu îl putem vedea, ci mai mult faptul că sufletul când este ancorat în bine și în virtute este un suflet frumos. Iată prin urmare că avem aici o triadă de elemente:

1. Binele,
2. Vitutea
3. Frumosul.

Această triadă este cu adevărat una care am putea spune că definește personalitatea lui Dumnezeu Tatăl. Sunt mulți teologi creștin ortodocși care voiesc să facă un portret al lui Dumnezeu Tatăl ignorând acestă triadă de calități pe care am expus-o mai sus.[93]

Fiindcă trăim într-o lume materialistă este adevărat că în cele din urmă sunt din ce în ce mai mulți care sunt tentați să considere că frumosul este o trăsutură numai fizică. Putem să admirăm finețea corpului unei femei sau putem să admirăm structura corpului unui bărbat dar în cele din urmă cum să putem admira frumusețea lui Dumnezeu Tatăl pe care nu Îl vedem cu ochii liberi? Se mai poate vorbii de frumusețe în cazul lui Dumnezeu Tatăl? Fără doar și poate că dacă. Scriitorul francez Victor Hugo spunea la un moment dat că: "frumusețea fizică este imcompletă dacă nu este animată de frumusețea spirituală." După cum am spus lumea din jurul nostru este opacă la implicațiile spirituale ale frumosului. Sunt mulți care când se uită la călugării creștin ortodocși nu văd decât niște bătrâni bărboși îmbrăcați în negru. Realitatea este că acești călugări sunt cu adevărat frumoși. Sunt furmoși fiindcă veșmintele negre și barba lor sunt o reflecției a frumuseții lor sufletești sau mai bine spus a

---

92 Imanuel Kant, *Observații asupra sentimentului de frumos și sublim* (Editura All, 2008).

93 Deși Dumnezeu Tatăl este o ființă infinită este bine să știm că El totuși poate să fie înțeles rațional de om. În acest sens în ceea ce Îl privește pe Dumnezeu Tatăl, tot ceea ce este rațional este frumos. Raționalitatea este un lucru frumos dar ea este și mai frumoasă atunci când stă în legătură cu Dumnezeu Tatăl. Nu voim să complicăm aici lucrurile ci mai mult să stabilit care sunt parametrii în care putem ajunge să Îl gândim pe Dumnezeu Tatăl. Trebuie să știm că avem dreptul să Îl conceptualizăm pe Dumnezeu Tatăl dar trebuie să facem acest lucru plecând de la realitate și nu de la impresiile noastre subiective. Teologia creștin ortodoxă arată că nu se poate în nici un fel să nu gândim la Dumnezeu Tatăl decât în termenii frumosului. Este evident că noțiunea de Dumnezeu Tatăl se leagă de frumos. Ce este mai frumos decât faptul ca omul, asemenea fiului risipitor, să se regăsească în brațele iubirii infinite a lui Dumnezeu Tatăl? Fără doar și poate că avem aici de a face cu unul dintre cele mai emoționante capitole din teologia creștin ortodoxă: momentul în care omul este acceptat ca fiul lui Dumnezeu și momentul în care Dumnezeu Tatîl îăși deschide brațele Sale iubitoare față de Dumnezeu Tatăl.

frumuseții lor spirituale. Acesta este și motivul pentru care în limba greacă călugăr înseamnă bătrân frumos. Este evident că ortodoxia este o școală a frumuseții duhovnicești sau mai bine spus a frumuseții spirituale. Este bine să știm că deși Dumnezeu Tatăl este autorul la toată frumusețea fizică din lumea noastră în cele din urmă El este transcendent acestei frumuseți și ajunge să fie dincolo de ea. Frumusețea după cum am spus este o cale spre Dumnezeu Tatăl dar la fel de bine pentru cei înțelepți ea mai este și o cale în spre înduhovnicire. Trebuie să facem acest exercițiu al înduhovnicirii prin frumusețe. Iată cum am putea spune că frumusețea devine o cale în spre înduhovnicire care este modul în care există Dumnezeu Tatăl. Scriitorul român Marin Preda spunea că: "nu am știi cât de frumos este cerul dacă nu ar avea nori pe el." În acest sens, frumosul spiritual este frumosul care ajunge să umple golurile pe care le lasă lumea frumuseții fizice. Numai prin frumosul spiritual al lui Dumnezeu Tatăl în cele din urmă ajungem să avem o imagine completă a frumosului.[94]

Cuviosul Ioan Maximovici este o persoană controversată în lumea ortodoxă. Aceasta fiindcă el a slujit într-o jurisdicție necanonică în America (Biserica Rusă din Afara Rusiei). Totuși sunt mai multe fapte minunate care sunt atribuite cuviosului Ioan Maximovici. Se spune că la el a venit odată o femeie care este îmbrăcată în haine simple și care plângea.

- De ce plângeți? A întrebat-o cuviosul.
- Fiindcă nu mai știu ce să mă fac.
- Înțeleg că aveți un mare necaz.
- Ce necaz?
- Este vorba de sora mea din Rusia părinte.
- Ce s-a întâmplat cu ea?
- A trecut rprintr-o depresie psihică.
- Înțeleg. Continuă.
- A înnebunit părinte.

Femeia a izbugnit în hohote de plâns.

- Nu știu ce să mă fac părinte. Cum mi s-a putut întâmpla una ca aceasta?

Cuviosul Ioan Maximovici nu a mai spus nimic ci numai a făcut semnul crucii peste ea. Femeia a început să cârtească. Ea s-a dus la alți preoți și le-a spus:

- Cum se poate să țineți în biserică un om ca părintele Maximovici?
- De ce?
- Fiindcă este un om fără inimă.
- Noi știm că este un om duhovnicesc.
- Nu este.
- Dar de ce spui aceasta?
- I-am spus un mare necaz de-al meu și lui nici nu i-a păsat

Clericii nu au mai spus nimic. A trecut cam la o lună și în timp ce slujea cuviosul Ioan Maximovici în biserică a putut să o vadă pe femeia de care am vorbit că a intrat în biserică cu o scrisoarea de la sora ei Barbara din Rusia. În scrisoare scria:

- Să nu îți mai faci probleme, m-am vindecat.

Femeia a venit la biserică pentru a îi mulțumii lui Dumnezeu Tatăl pentru vindecarea surorii ei. Se spune că episcopul Ioan Maximovici tămâia prin biserică când femeia a început să se gândească:

- Vezi prin rugăciunile tale sora mea s-a făcut bine.

Pe când trecea pe lângă ea și cădea episcopul Ioan Maximovici se spune că i-a spus:

- Ei mărit să fie Domnul. Soara ta Barbara s-a făcut bine.

Mai apoi episcopul și-a continuat cădirea. Femeia a simțit că intră în pământ de rușine. Ea și-a dat seama că nu îi spusese părintelui numele sorei sale și totuși acesta îl știa.[95]

Este evident că pentru cei care nu cred în Dumnezeu Tatăl, întâmplarea de mai sus nu este decât o simplă coincidență. Este o simplă coincidență fiindcă ea nu poate în nici un fel să certifice că rugăciunile cuviosului Ioan Maximovici au fost unele care au lucrat și că eventual sora Barbara a femeii de mai sus s-a vindecat din motive naturale.[96]

---

[94] Mihai Diaconescu, *Prelegeri de estetica ortodoxiei vol. 1 și 2* (Iași, 2012 reeditare).

[95] Danion Vasile, *Mângâiere pentru cei bolnavi* (Galați, 2004).

[96] Fiziceanul Albert Einstein spunea la un moment dat că: "coincidența este modul prin care Dumnezeu Tatăl rămâne anonim." aceasta fiindcă este bine să știm că una dintre trăsăturile lui Dumnezeu Tatăl este smerenia. Avem un Tatăl al nostru smerit care nu se

Prin urmare din cele afirmate de mai sus putem să vedem că există două dimensiuni ale frumosului: materială și spirituală. Nici una dintre aceste două dimensiuni nu este străină de existența lui Dumnezeu Tatăl. Ceea ce ne spune teologii creștin ortodocși este că în ceea ce privește frumusețea lui Dumnezeu Tatăl trebuie să procedăm gradual: să plecăm de la frumusețea lumii fizice pentru ca în cele din urmă să ajungem al frumusețea lumii duhovnicești sau a lumii spirituale. Devine cât se poate de adevărat că trebuie să fim mult mai spiritual. Aceasta fiindcă după cum am spus numai în acest fel în cele din urmă ajungem la o înțelegere profundă a spiritualității frumosului. După cum putem să ne dăm seama frumosul este o realitate profundă ce trebuie să ne ridice de la contemplația acestei lumi la contemplația lumii de dincolo. Poeta italiană Alda Merini spunea că: "frumosul este furmos numai când îți ridică inima la înălțimea gândurilor." Din aceasta nu trebuie să înțelegem că frumosul este un concept pur rațional ci mai mult că el este un concept care ne face să fim mai îmbunătățiți sufletește. Sufeltul ajunge să se îmbogățească nu prin urât ci prin frumos. Iată de ce în cele din urmă trebuie să știm care este sensul frumosului în raport cu Dumnezeu Tatăl. Dacă este să oferim o definiție comprehensivă a lui Dumnezeu Tatăl vom putea vedea că toată frumusețea acestei lumi ne spune ceva despre spiritualitatea lui Dumnezeu Tatăl.[97]

După cum am putut vedea se poate vedea o anumită interschimbabilitate de sensuri morale între frumos și bine și urât și rău. Spunem de multe ori că păcatul este urât: este urâtă homosexualitatea, este urâtă pedofilia, este urâtă violența, este urâtă minciuna. Totuși, nu vorbim aici despre lucruri fizice. Aceasta fiindcă dacă de exemplu vedem o pictură cu un mostru evident că vom spune că este urât. Ceea ce am voit să evidențiem prin aceste rânduri este faptul că urâtul la fel ca furmosul are mai multe conotații morale. Aceste conotații morale sunt unele care ne spun că în cele din urmă frumosul și urâtul nu sunt numai niște calități estetice. Ele sunt mult mai profunde decât atât. De ce? Fiindcă după cum am spus Dumnezeu Tatăl a lăsat frumosul în această lume pentru ca prin intermeidul lui să ajungem să Îl cunoaștem pe El, Tatăl nostru. Vedem că frumosul se leagă de statutul ontologic al lui Dumnezeu Tatăl față de noi oamenii fii Săi. Că sunt mai multe lucruri care nu se prea leagă în acest sens în lumea noastră în ceea ce privește frumosul nu este nici o îndoială. Aceasta este însă numai în aparență. De exmeplu nu am putea știi ce este căldura dacă nu am știi ce este frigul. Nu am știi ce este lumina dacă nu am ști ce este întunericul. Nu am știi ce este binele dacă nu am știi ce este răul. Aceste lucruri au fost cele care l-au făcut pe filosoful antic Heraclit că concluzioneze că: "frumusețea este armonia contarilor." Se ridică aici întrebarea: pot lucruri contrare să se armonieze unul cu altul? Adevărul este că este posibil ca lucrurile contrare să se armonieze unul cu altul. Dacă este să ne gândim că într-un tablou un pictor poate să folosească albul dar la fel de bine și negrul în cele din urmă vom vedea că filosoful Heraclit avea dreptate. Frumusețea de multe ori este armonie a contrarilor. La fel de bine și în Dumnezeu Tatăl sunt mai multe contrarii care se armonizează: Dumnezeu Tatăl este bunătatea, dar la fel de bine El pedepsește răul și păcatul. Dumnezeu Tatăl este veșnic, dar El prin Domnul Iisus Hristos a devenit temporal sau mai bine spus a ajuns să fie circumscris de temporalitate. Dumnezeu Tatăl este iubitor dar aceasta nu înseamnă că El iubește răul. Iată prin urmare că sunt mai multe contrarii care se armonizează în Dumnezeu Tatăl și care ne fac imaginea unei frumuseți absolute sau a unei frumuseți supreme.[98]

Când vorbim despre frumusețe pentru noi creștinii ortodocși lucrurile sunt cât se poate de clare: frumusețea vine de la Dumnezeu. Frumusețea nu este produsul evoluției sau al hazardului ci ea este o realitate care ne leagă de Tatăl nostru din cer. Poeta din Chile Gabriela Mistral spunea un lucru de care trebuie să ținem cont: "frumusețea este umbra lui Dumnezeu asupra universului." Este un mare adevăr în această afirmație. Sunt unii care credem dincolo de frumusețea acestei lumi nu mai poate exista nimic mai frumos. Să fie lucrurile chiar așa? Adevărul este că frumusețea lumii noastre este numai o umbră a frumuseții lui Dumnezeu Tatăl. Aceasta

laudă cu minunile și cu faptele Sale. El ne lasă pe noi să deducem lucrările și faptele Sale. Iată de ce este bine să știm că dacă voim să avem un exemplu de smerenie întotdeauna Îl avem pe Dumnezeu Tatăl. De la El cel mai bine putem să învățăm smerenia.

[97] Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în liturghia ortodoxă* (București, 2004, reeditare).

[98] Gânditorul antic Plutarh spunea un lucru de care trebuie să ținem cont: "în oamenii furmoși este frumoasă și toamna." Ce voia să spună Plutarh prin aceasta? El voia să spună că realitatea este că sunt mai multe lucruri urâte în viața noastră. Așa se face că la nivel moral adevărul este că se dă o luptă între frumos și urât. Totuși, este omul care este chemat să lupte cu urâtul. Când furmosul și binele ajung să învingă deplin în inima unui om el nu mai este problematizat de răul din jurul lui. De ce? Fiindcă ajunge să îl ignore sau mai bine spus să îl facă să nu mai fie unul definitoriu. Iată cum după cum spunea Plutarh în oamenii frumoși și toamna este frumoasă. În sens literal toamna nu este un anotimp frumos fiindcă toamna mor toate plantele. Totuși, dacă omul are frumusețe în inima lui el știe că și toamna este frumoasă fiindcă din ea se va naște în cele din urmă vara. Iată că dacă suntem deplin convinși de aceasta în cele din urmă victoia frumsoului asupra urâtului va avea loc. Asta dacă facem un exercițiu de a știi să admirăm frumusețea. Deși frumusețea lipsește uneori din lumea noastră, trebuie să învățăm să aven răbdarea să aștemtăm până va revenii din nou.

fiindcă este bine să știm că Dumnezeu Tatăl este mult mai frumos decât toată frumusețea acestei lumi adunată la un loc. Frumusețea acestei lumi este numai un indiciu depsre frumusețea finală care este Dumnezeu Tatăl. Fără doar și poate că se poate vorbii despre o frumusețe finală. Această frumusețe finală vom ajunge să o vedem numai în lumea de apoi sau în lumea ce va venii. Iată cum este adevărat că după cum ne spunea poata din Chile furmusețea lumii acesteia este numai o umbră a frumuseții lui Dumnezeu Tatăl. Noul Testament a făcut acest lucru cât se poate de clar. Când Iisus s-a schimbat la față pe Muntele Tabor trei dintre apostolii Lui au putut să Îl vadă într-o lumină mult mai puternică decât soarele. Aceasta fiindcă Iisus a fost fiul lui Dumnezeu născut din veșnicie și prin urmare El este unul care este în înseși frumusețea lui Dumnezeu Tatăl. Teologul anglican Henry Ward Beecher spunea la un moment dat că: “frumusețea este însemnul lui Dumnezeu peste creație.” Ce să înțelegem din această afirmație? Înțelegem că este bine să știm că în timp ce pentru alte religiii frumusețea este un lucru care duce la o noțiune vagă de Dumnezeu, (care poate să fie Brahman, Ahuramazda, Buddha, Mohamed sau Confucius) ei bine pe noi creștinii ortodoși frumusețea ne duce la Dumnezeu Tatăl. Cum poate să fie Dumnezeu și Dumnezeu și Tatăl nostru al tututor este un lucru care ține de totputernicia lui Dumnezeu. Fiindcă la Dumnezeu Tatăl nimic nu este cu neputință este posibil ca El să fie Tatăl al toate miliardele de oameni din lume și din istorie. Acest lucru este un motiv în plun să înțelegem cu adevărat care este frumusețea lui Dumnezeu Tatăl.[99]

CAPITOLUL 5

DUMNEZEU TATĂL PE ÎNȚELESUL CELOR SĂRACI ȘI TRUDIȚI

Sărăcia este o problemă veche de când lumea. În toate epocile istoriei adevărul este că vedem săraci sau la fel de bine de confruntăm cu sărăcia. Ce este de făcut cu sărăcia? Mai multe mari minți ale lumii au încercat să rezolve problema sărăciei și nu a reușit. Pentru unii adevărul este că lumea se împarte în două categorii:

- oameni bogați
- oameni săraci.

Totuși, în sens creștin ortodox se ridică următoarea întrebare sau mai bine spus următoarea problemă majoră: poți să fi fiul lui Dumnezeu și în același timă să fi un om sărac? Cum poți să fi fiul lui Dumnezeu Tatăl și la fel de bine să suferi de sărăcie? Nu este aceasta o contradiție în termeni? Că sărăcia este o problemă gravă nu este nici o îndoială. Sunt regiuni ale lumii în care oamenii trăiesc în stadă sau pe câmp fiindcă nu au elementara sumă pentru a fi capabili să își ridice un acoperiș deasupra capului. Este cu adevărat crunt să te naști sărac. Aceasta fiindcă sunt unele societăți în lumea noastră în care dacă te-ai născut sărac în cele din urmă vei rămâne sărac toată viața.[100]

Că trăim într-o lume în care cei bogați se află în conflict cu cei săraci nu este nici o îndoială. Mai multe statistici ne arată că aproximativ numai 1% din populația lumii este bogată. Restul dintre noi suntem pătura de mijloc sau la fel de bine pătura săracă. Este cu adevărat trist să vedem sărăcie în jurul nostru și de multe ori parcă ne confurntăm în cazul ei cu un element irațional. Totuși, întrebarea de la care am plecat este una cât se poate de legitimă: cum putem să spunem noi că suntem fii lui Dumnezeu Tatăl când noi trăim în sărăcie și în lipsuri? Mai este Dumnezeu Tatăl unul care am putea să Îl numi Tatăl nostru dacă El nu ne oferă bogăție? Că cu toții dorim să fim bogați nu este nici o îndoială. Sunt mai mulți care sunt dipuși chiar să ucidă pentru bogăție și bani. Aceasta fiindcă după cum este structurată lumea noastră este foarte adevărat că sărăcia și bogăția este una care se leagă de bani. Banii sunt cei care ne fac bogații. Că pentru unii sensul vieții sunt banii. Este destul să mergem la Las Vegas sau la Monaco și să vedem că unii își riscă pentru bani tot ceea ce au. Să fie banii și bogățiile sensul final al vieții noastre? Deși sunt multe voci puternice în lumea noastră care afirmă acest fapt, în

---

[99] Radu Teodorescu, *Dumnezeu: religie și teologie* (Cugir, 2009).

[100] Dacă în lumea noastră de secol al XXI-lea se poate vedea un fel de ameliorare a stării de sărăcie ei bine în antichitate sărăcia era și mai cruntă decât este ea în zilele noastre. Aceasta fiindcă în antichitate exista sclavia. Deși este greu de acceptat pentru noi cei de azi sclavul în antichitate nu valora mai mult decât un animal. Aceasta fiindcă se considera că oamenii trebuie să se împartă în sclavi și în stăpâni. A rămas celebru dialogul dintre doi stăpâni de sclavi din antichitate care discutau de sclavii lor. Unul se plângea că fiindcă l-a lăsat pe sclavul său să doarmă afară iarna în cele din urmă sclavul s-a îmbolnăvit și a murit. Celălalt stăpân de sclavi după ce a ascultat cu atenție relatarea a întrebat ce va face acum în această situație? Cu zâmbetul pe buze crudul stăpân de sclavi i-a răspuns: a, nu este nici o problemă, o să cumpăr un alt sclav. Vedem prin urmare cât de mult valora viața unui sclav în antichitate. Scalvii erau unii care dacă era uciși în bătaie sau în altă formă de ucidere nu se considera în antichitate că este o crimă. Am putea spune că sclavia a fost apogeul sărăciei.

cele din urmă este bine să știm că banii și averile nu sunt sensul final al vieții noastre. Deși pentru unii este mai greu de acceptat sensul vieții noastre este Dumnezeu Tatăl. Ceea ce susțin sfinții părinți ai creștinismului ortodox este că indiferent dacă Dumnezeu Tatăl ne oferă sau nu bani și bogății în viața noastră în cele din urmă este bine să fim crendicioși Lui. Cum putem să fim credincioși lui Dumnezeu când noi suferim din pricina sărăciei? Nu este aceasta o absurditate? Dacă este să ne raportăm la Iisus Hristos fiul lui Dumnezeu întrupat, vom vedea că sărăcia nu este o piatră de poticnire în calea noastre spre Dumnezeu Tatăl. Știm că în Nazaret ca tâmplar Iisus (alături de tătăl Său adoptiv Sfântul și dreptul Iosif) a fost sărac. Ar putea să fie mai mulți care să spună că Iisus a putut să fi sărac pe pământ dar El ca fiul lui Dumnezeu Tatăl avea toate cerurile și toți îngerii ca slujitorii Lui. Nu i-a spus Iisus Sfântului Petru în Grădina Ghețimani când acesta i-a tăiat urechea soldatului Malhus că să pună sabia în teacă fiindcă toți cei care ridică sabia de sabie vor pierii și de faptul că El ar fi putut să cheme legiuni de îngeri din cer care să Îl apere pentru ca să nu fie prins și răstignit? Iată prin urmare care este sensul sărăciei lui Iisus: Iisus s-a făcut pe Sine sărac pentru ca să fie o pildă pentru toți cei săraci și oropsiți din această lume. De fapt dacă este să vedem care este mesajul pe care Iisus îl are în Noul Testament vom vedea că El de obicei a fost de partea celor săraci și în mare i-a condamnat pe bogați. De ce? Fiindcă mai toți bogații sunt lacomi.[101]

Realitatea este că există posibilitatea ca unii să fie lăsați de Dumnezeu Tatăl să fie săraci fiindcă dacă ei ar fi bogați mântuirea lor ar fi periclitată. Cum să le fie mântuirea priclitată? Trebuie să știm că mai toți sfinții părinți și Biblia ne spun că lacomii nu vor intra în împărăția lui Dumnezeu (în rai). De ce? Fiindcă lăcomia este un păcat. Este în sens creștin ortodox preferabil să fii un om sărac și credincios decât să fie bogat și lacom. Lăcămia este una care la origini are elemente satanice în ea (elemente demonice). Care sunt elementele satanice ale lăcomiei? Lăcomia provine în sens satanic din dorința de mărire și de slavă pe care diavolul a avut-o care la dus la dorința de a Îl detrona pe Dumnezeu Tatăl și a îi lua locul. Deși Biblia și sfinții părinți ne spun că diavolul a căzut din cauza mândriei, fondul psihologic al acestei căderi iremediabile a fost lăcomia. Este dorința de a avea cât mai mult, este dorința de a fi nelimitat, dorința de a fi veșnic fără de veșnicia lui Dumnezeu, dorința de a nu mai avea nici un egal. Că sunt mai multe persoane slabe care nu mai pot să fie salvate de lăcomie nu este de îndoială. Dumnezeu Tatăl știe mai bine decât noi ce este bine pentru noi. Iată de ce dacă suntem săraci trebuie să știm că poate aceasta a fost voia lui Dumnezeu Tatăl pentru noi. Deși este mai greu de acceptat și uneori chiar dureros trebuie să trăim cu convingerea că Dumnezeu Tatăl știe mult mai bine ceea ce este bine pentru noi. De ce? Fiindcă El este Cel care ne-a creat, ne-a născut. Scriitorul român Dumitru Popoescu spunea foarte bine: "posedăm facultatea de a uita, de a ne adapta la sărăcie şi mizerie, la zero, la propria anulare. În uitare ne îngropăm tot ceea ce e mai frumos şi bun, propria fiinţă, şi asta cu mult înainte de a-şi înfige groparii cazmaua în pământul cimitirului."[102]

Că lăcomia este un lucru care este caracteristică celor bogați nu este nici în îndoială. Să ne aducem aminte de bogatul din pilda cu săracul Lazăr. Bogatul trăia în porfiră și vison (două elemente de lux ale lumii antice) în timp ce săracul nu avea nici un acoperiș deasupra capului că era bătut de vânt și de ploi la poarta bogatului. Acest lucru a durat mai mult timp. Au murit și bogatul și săracul și bogatul s-a dus în iad și săracul Lazăr s-a dus în rai. Vedem aici cât de categoric este Iisus cu bogații nemilostivi. Aceasta fiindcă ei sunt persoane care se îngrijesc numai pe sine și nu vor să țină cont de cei săraci. Este adevărat că sunt și săraci închipuți. Sunt unii care atât sunt de leneși că preferă să cerșească decât să muncească. Aici nu vom vorbii despre ei ci mai mult despre sărăcie raportat la lăcomia bogățiilor. Că bogații nu vor să știe de cei săraci nu este nici o îndoială. Dacă ar fi așa fără doar și poate că ar fi mult mai mulți care nu ar mai trăi în sărăcie. Iată ce ne spunea în acest sens Sfântul Ioan Gură de Aur: "Hristos ne-a arătat încă mai limpede că după masă nu somn, nici împreunare trupească nu trebuie să urmeze, ci rugăciuni şi citire a Sfintelor Scripturi. Să ne deprindem a mânca numai atât cât să trăim, nu până-ce ne crapă pântecele şi ne îngreuiem: că nu am fost făcuţi şi nu trăim ca să mâncăm şi ca să bem, ci mâncăm ca să trăim"[103] Dacă este să ne uităm la sfinții creștin ortodcși vom vedea că mai cu toții au preferat un mod de viață auster și un mod de viață care să fie cât se poate de lipsit de interese materiale. Averile în zilele noastre sunt adevărate puncte de diseniune și de dezbinare. Aceasta fiindcă este bine să știm că averile sunt cele care ne fac de multe ori să ne pierdem sufletul. Ne fac să ne pierdem sufletul fiindcă ajungem să ne supra-evaluăm. Sunt unii pentru care dumnezeu lor este pântecele și alții pentru care dumnezeul lor este banul. Că sfinții părințăi vorbesc de un diavol la banilor nu este nici o mirare. Iisus chiar s-a referit la acest diavol al

---

[101] David S. Landes, *The wealth and poverty of nations: why some are so rich and some so poor?* (W. W. Norton & Company, 1999).

[102] Dumitru Popescu, *Cenușa din orininc* (Editura Eminescu, 1988).

[103] Sfântul Ioan Gura de Aur, *Omilii la parabola despre săracul Lazăr și bogatul nemilostiv*, (Ediția 1, Editura Sophia, București, 2002), p. 30.

banilor pe nume Mamona. În nici un fel nu ne-am propus să facem aici o apologie a sărăciei. Ceea ce ne-am propus să facem aici este să oferim o viziune duhovnicească asupra sărăciei. După cum am spus este posibil ca Dumnezeu Tatăl ca unul care cunoaște firea fiilor Săi să îi lase pe unii să trăiască în sărăcie fiindcă de multe ori sărăcia poate să fie o lecție. Este o lecție pe care trebuie să o învățăm și să ținem cont de ea. Sărăcia prin urmare are mai multe valențe deși noi tindem să o vedem numai în sens social. Vedem că suferim când îi vedem pe cei bogați că umblă în mașini de lux, că au case cu mai multe etaje și piscină, că nu duc lispă de nimic, că se îmbracă cu hainele cele mai scumpe, că își trimit copii la cele mai bune școli etc. Toate aceste lucruri evident că nu pot să ne lase pe noi niște "sărăntoci" fără de nici un fel de reacție. Mai mult, sunt mai mulți bogătași și multimilionari ostantitiv se laudă cu averile lor la televizor și prin mijloacele mas media pentru a atrage cât mai multă invidie asupra lor. Este adevărat că cei care nu sunt tari în credință sunt cât se poate de influențați de aceste lucruri și adevărul este că suferă. Cum pot să treacă ei peste această suferință vom încerca să oferim în această carte un răspuns și mai ales în rândurile care vor urma.[104]

Cititorul ar putea să creadă că ceea ce facem în aceste rânduri este că îndemnăm pe cât mai mulți la sărăcie și să demonstrăm că bogăția este un lucru rău. Adevărul este că nu este un lucru rău să fi bogat dar este cu adevărat un lucru rău să fi bogat și să nu fi și credincios. Dacă este să ne uităm la bisericile noastre creștin ortodox vom vedea că în mare parte ele sunt pline de oameni săraci. Cum se face că sunt puțini bogați care găsesc timp să frecventeze regulat biserica? Adevărul este că cei mai mulți bogați odată ce au ajuns la bogăție uită de Dumnezeu Tatăl. Uită de Dumnezeu Tatăl fiindcă trebuie să știm că Dumnezeu Tatăl respectră libertatea omului de a nu voi să fi în legătură sau mai bine spus în contact cu El. Este trist că sunt puțini bogați care frecventează bisericile noastre fiindcă ei consideră că nu se merită să treacă pragul bisericii care este o instituție pentru cei defavorizați. Să fie Biserica o instituție numai a celor săraci? Adevărul este că nu. Realitatea este că de mântuire au nevoie atât bogații cât și săracii. În fața mântuirii nici bogăția nu valoarează ceva și nici sărăcia nu valorează ceva. Deși este mai greu de acceptat pentru mai mulți adevărul este că la mântuire au șanse mult mai mult săracii decât bogații. Aceasta fiindcă atunci când omul este sărac el este unul care ajunge să se gândească la Dumnezeu Tatăl. Este adevărat că această regulă nu este valabilă pentru toți. Sunt și săraci care am putea spune că se acresc în sufletele lor și nu mai vor să știe de Dumnezeu Tatăl. Cum poți să mai crezi în Dumnezeu Tatăl când tu trăiești la limita subzistenței? Cum poți să mai fi unul care crede în Dumnezeu Tatăl când ai o vață plină de lipsuri în timp ce alții se lăfăie în lux? Este adevărat că sărăcia te aduce la limita subzistenței dar ea nu este un lucru ce nu poate să nu fie depășit prin supraviețuire. Ceea ce ne spun psihologii din zilele noastre că orice om se naște cu două atuuri mari:

- capacitatea de a se adapta,
- voința de a supraviețui.[105]

Prin urmare cu toții ajungem să supraviețuim sărăciei și în acest mod în cele din urmă să o depășim. Că bogăția și sărăcia sunt antagonice nu este nici o îndoială. Nu este nici o îndoială fiindcă trebuie să știm că prin bogăție în cele din urmă ajungem să fim prinși de ispita lăcomiei. După cum am spus nu se poate să nu ajungem la lăcomie când suntem bogați. Sunt extrem de puține cazurile de persoane care au depășit lăcomia prin viața lor în bogății. Aceasta fiindcă bogăția este una care îl schimbă pe om. În Statele Unite ale Americii se știu de mai multe cazuri de persoane care au fost sărace și cu mari efoturi au ajuns de s-au ridicat din sărăcie. Ei bine când au ajuns la bogăție au uitat total de cei cu care au trăit în sărăcie și uneori chiar și de famila lor săracă. Dacă este să ne gândim că mai mulți împărați și regi au ajuns să își ucidă membrii familiei și rudele fiindcă le considerau posibili rivali la tron și la bogăție credem că imaginea este cât se poate de completă. Poate cel mai cunoscut caz este cel al împăratului roman Nero care se știe că a dat oridin să fie ucise mai multe rude de-ale sale fiindcă i s-a părut că ele ar putea să fie mai capabile decât el și să îi i-a tronul și averile. La fel de bine în Anglia medievală regele tiran Richard al III-lea a dat ordin să fie uciși mai mulți dintre membrii familei sale pentru a nu ajunge să își piardă tronul în favoarea lor. Ceea ce este bine să precizăm este că avem în cazul lui Nero și a lui Richard al III-lea două cazuri de oameni extrem de bogați care nu duceau lipsă de nimic. Totuși, ei au ajuns să își ucidă din cauza bogăției propria lor familie. Iată ce spunea Sfântul Ioan Casian în acest sens: "cantitatea mâncării tocește ascuțimea minții și, îngreunând și duhul odată cu trupul, ațâță focul primejdios al patimilor. Un pântec îmbuibat cu tot felul de alimente naște semințele desfrâului și mintea înăbușită de greutatea mâncărurilor nu mai poate

[104] Vasilios Bacoianis, *Creștinul ortodox în fața crizei economice* (Editura Tabor, 2011).
[105] Radu Teodorescu, *Supraviețuirea duhovnicească în necazuri și încercări* (Cugir, 2018).

păstra cârma dreptei chibzuințe."[106] Este evident că în plan moral și duhovnicesc bogăția aduce cu sine mai multe riscuri. Aceasta nu însemană că bogații nu pot să fie și ei pe placul lui Dumnezeu Tatăl. Ei pot să o facă dar este evident un lucru mai greu. Este un lucru mai greu fiindcă trebuie să știm că bogăția este una care are tendința de a îl ține pe bogat ocupat numai cu treburile acestei lumi. În cele din urmă noi suntem chemați să trăim în această dar trebuie să fim orientați în spre Dumnezeu Tatăl. Bogații nu vor să se încreadă în înțelepciunea lui Dumnezeu Tatăl care uneori poate să ducă și la momente de sărăcie în viața noastră. Iată de ce viziunea despre lume a bogaților este una limitată și de cele mai multe ori îngustă.[107]

Se spune că era un ținut îndepărtat peste care a dat o mare foamete. Lumea nu mai știa ce să facă. Pavel era și el un băiețel din această regiune care a ajuns să sufere de foame. S-a dus printr-un sat să ceară de mâncare aceasta fiindcă el provenea dintr-o familie mai săracă. A ajuns la casa unui agricultor avut. În ogradă a putut să îl vadă pe fiul acestuia Gheorghiță cu o bucată mare de pâine moale în mână.

- Te salut, a început Pavel.

- Cine ești?

- Mă cheamă Pavel.

- Și ce vrei?

- Nu a vrea să frim prieteni?

- Eu să fiu prieten cu tine?

- Da. De ce nu?

- Nu, nu vreau să fiu prieten cu sărăntocii.

- Bine, nu vrei să fi prieten cu mie dar poate din milă m-ai putea ajuta.

- Cu ce să te ajut?

- Vezi, nu am mâncat nimic azi și este amiază, poate ai putea să îmi dai și mie o bucățică de pâine din bucata ta. Nu am mâncat azi nimic și este amiză.

- Hahaha. Auzi la el.

- Te rog foarte frumos.

- Nu am pâine de dat. Pleacă de aici până nu chem poliția.

Pavel nu a avut nimic de făcut decât să își continue drumul. A găsi de mâncare la o altă casă. Timpul a trecut. Gheorghiță, copilul cel îngâmfat și lacom, a fost trimis într-o zi să caute o capră care s-a pierdut în pustie. A umblat mult și nu a găsit nimic. Soarele dogorea și lui Gheorghiță i s-a făcut sete. A căutat în stânga și în dreapta dar nici un izvor de apă. În cele din urmă a putut să vadă un băiat cu vitele la păscut. Bea apă dintr-un ulcior mare pe care îl avea cu el.

- Știu ce voi face, și-a spus Gheorghiță. Voi merge și îi voi cere lui apă.

Gheorghiță s-a apropiat de băiat care nu era altul decât Pavel.

- Te salut.

- Te salut, i-a răspuns Gheorghiță.

- Ce faci?

- Stau cu vacile la păscut.

- Aș avea o mare rugăminte la tine.

- Ce rugăminte?

În acest moment Pavel și-a dat seama că cel cu care vorbea era orgoliosul Gheorghiță.

- Nu mă poți ajuta și pe mine cu în pahar de apă.

- De ce?

- Fiindcă îmi este cumplit de sete și nu am găsit nici un izvor cu apă.

- Nu am apă de dat, pleacă de aici până nu chem poliția.

Pavel i-a dat exact răspunsul pe care i l-a dat Gheorghiță când cu ceva timp în urmă i-a cerut pâine.

- Stai, nu cumva ești acel cerșetor care mi-a cerut pâine acum ceva timp?

- Eu sunt.

- Vai te rog să mă ierți.

- Dar oare tu m-ai iertat pe mine?

- Nu. Știu că am fost rău.

---

106 Ala Rusnac, *Cugetări duhovnicești - din înțelepciunea sfinților*, vol. I, (Editura Epigraf, Chișinău, 2009), p. 117.

107 "Nu mâncarea, nici traiul bun asigură sănătatea, ci viața sfântă, viața lui Hristos." Cuvisoul Porfirie Kavoskalivistul, Revista Familia Ortodoxă, Nr. 12 (59)/2013, Editura Asociatia pentru Apararea Familiei si Copilului, 2013, p. 22.

- Uite ca să îți demonstrez că eu sunt mai bun ca tine și să eu urmez lui Iisus care a spus să nu răsplătești răului cu rău, îți voi da să bei apă.
- Nici nu știi cât de mult îți mulțumesc.
- Eu te ajut dar te ajut în numele lui Iisus.
- Îmi dau seama că am fost un nesimțit că nu te-am ajutat.
- Să nu mai vorbim despre asta.

Se spune că prin înțelepciunea lui Pavel, el și cu Gheorghiță au devenit buni prieteni care de atunci au început să se ajute unul cu altul.[108]

Întâmplarea de mai sus pare că este una care se adresează copiilor dar ea este una care poate să ne învețe și pe noi adulții un fapt fundamental: că a ne ajuta unii pe alții nu este un lucru imposibil. La fel de bine și faptul că această viață este schimbătoare. Nu știm niciodată cum din bogați ce suntem putem să ne pierdem averile și să nu mai știm cui să cerem ajutorul. Vedem că în întâmplarea de mai sus a avut loc o răsturnare de situație cât se poate de drastică: cel care avea nevoie de ajutor în cele din urmă a ajuns să ofere ajutorul lui. Pentru noi trebuie să fie o învățătură de minte. Nu știm niciodată ce ne rezervă viitorul și pentru aceasta trebuie să îi ajutăm când putem pe cei care sunt mai năpăstuiți decât noi. Aceasta fiindcă și noi s-ar putea la un moment dat să avem nevoie de ajutor. Că viața este plină de neprevăzut nu este nici o îndoială. Nu este nici o îndoială fiindcă viața este un fapt care ne face ca de multe ori să schimbăm poziția în care suntem.[109]

Un alt fapt pe care de cele mai multe ori sau mai bine spus în cele mai multe situații îl atrage cu sine bogăția este orgoliul sau slava deșartă. Ceea ce s-a putut vedea în psihologia bogățiilor este că ei nu pot să treacă de multe ori peste această ispită de a se lăuda cu averile și cu bogățiile lor. Adevărul este că rar vedem mari bogați și mari magnați care trăiesc în anomimat public. De ce? Fiindcă bogatul tinde să se plictisească în anominat. El îi poate vedea pe marii oameni de stat, pe președinții și regii lumii că se bucură de faimă și de celebritate și în acest mod ajung ca și ei să își dorească aceste lucruri. De ce nu poate să fie bogăția compatibilă cu smerenia sau în acest caz cu anominatul este cât se poate de înțeles și este cel mai bine exprimat de zicala polulară: prostul dacă nu-i fudul nu este prost destul. Mai mult, adevărul este că sunt și bogați care fac acte de caritate. Dar cum le fac? La fac în așa mod să știe mai toată lumea de ei. Mi-a fost dat să văd cazul unui mari milionar care avea mai multe zeci sau poate chiar sute de mi de milioane de euro și de dolari care făcea acte de caritate. Dar cum le făcea? De fiecare dată când le făcea chema mai multe televiziuni și mai mulți ziariști care să îl filmeze și să îl înregistreze pentru ca mai multă lume să știe de binefacerile lui. Cu adevărat ceea ne spunea Iisus că atunci când facem milostenie să nu știe stânga noastră ce face dreapta noastră nu era un lucru valabil în cazul acestor bogați. Iată cum prezentând toate aceste lucruri trebuie să știm că în cele din urmă statutul nostru de oameni săraci nu schimbă cu nimic adopția pe care Dumnezeu Tatăl a oferit-o umanității prin credința în Domnul Iisus Hristos.[110]

Prin urmare am încercat în aceste rânduri să prezentăm altă imagine decât cea obișnuită a sărăciei. Este cu adevărat greu să fi sărac. Sunt regiuni ale lumii care unii au ajuns la moartea din cauza foamei. Aceasta fiindcă este bine să știm că și sunt resurse pe aceste pământ pentru toți se poate vedea că pentru unii lăcomia este atât de mare că ajunge să devină definitorie și să nu mai țină cont de cei săraci. Știm că continentul cel mai sărac din lume este Africa. Statele africane de mai multe ori s-au plâns la mai multe forumuri internaționale că nu sunt ajutate să depășească foametea cu care se confruntă ele. Așa se face că mai multe convoaie internaționale au plecat spre țările Africii pentru a le ajuta. Când au ajuns în aceste țări convioaiele de cele mai multe ori au fost jefuite de proprii cetățeni și în acest fel în cele din urmă nu s-a pus capăt foametei. Iată prin urmare cum lucrurile se leagă: nu este că nu ar fi posiblități pentru ca țările din lumea a treia să scape de foamete și sărăcie dar aceste țări nu sunt capabile să trăiască cinstit și să depășească foametea și sărăcia. Să fie Dumnezeu Tatăl

---

[108] *În căutatea bucuriei* (București, 2009), p. 100. (autor necunoscut).

[109] Ioan Ică jr, *Cuvioasa Melania binefăcătoarea sau cum devin bogații sfinți* (Sibiu, 1998).

[110] Pentru cei care sunt învățați să gândească băgăția la superlativ și chiar să o idolatrizeze este bine să știm că este aproape imposibil de conceput ca un sărac să fie fiul lui Dumnezeu. În cele din urmă ce înseamnă bogăția după cum este privită ea în zilele noastre: cât mai mult materialism. Mai bine spus cât mai multă materie. Ori noi știm că Biblia și sfinții părinți ne spun că Dumnezeu Tatăl este duh sau că esența Lui nu este de natură materială. Dumnezeu Tatăl nu a creat o materie rea sau o lume materială rea, după cum credeau filosofii platonici și gnostici ci mai mult Dumnezeu Tatăl a creat o lume care să învețe să trăiască într-o stare de echilibru dintre materie și spirit. De acea omul este o ființă amfibie: suflet și trup. Iată prin urmare care este sensul materiei: să ne mențină puterile pentru a ne putea spiritualiza sau mai bine spus pentru ne deschide spre lumea spiritului. Bogații rar sunt persoane care sunt deschise spre lumea spirtiului fiindcă ei sunt oameni care au fost seduși de plăcerile acestei lumi și nu vor să știe nimic dincolo de ea. Dumnezeu cum am spus lumea este un lucru bun dar dincolo de ea există un lucru și mai bun: Dumnezeu Tatăl.

vinovat că mai multe dintre eforturile umanitate are organizațiilor internaționale au fost sabotate de chiar cetățenii africați care le-au cerut? Fără doar și poate că nu. Dumnezeu a lăsat posibilitatea de viață mai pe toate meridianele lumii: cu excepția deșerturilor și a Polului Nord și Polului Sud viața este posibilă în toate regiunile lumii. Că oamenii sunt răi și nu vor să se ajute unii pe alții nu este nici o îndoială. Am văzut din întâmplarea de mai sus cu Pavel și Gheorghiță că de multe ori nici copii nu vor să se ajute între ei. Ei bine dacă copii nu vor să se ajute între ei cum o vor face adulții? Fără doar și poate că sunt puține șanse ca adulții să se ajute pe ei între ei în siutații de sărăcie și foamete fiindcă egoismul și lăcomia de cele mai multe ori sunt multe prea mari. Lăcomia de bani știm că a fost prezentă și între apostoli. Nu a fost Iuda trădătorul cel care fura din banii pe care apostolii îi adunau pentru diferitele lor trebuințe? Noul Testment este cât se poate de clar: Iuda Iscarioteanul nu a fost numai iubitori de bani dar la fel de bine a fost și hoț. El fura din banii restului apostolilor. Iată prin urmare că este bine să știm că, trebuie să fim cât se poate de conștienți de răutatea umană. Sunt mai multe țări care din răutate ajung să se falimenteze una pe alta fiindcă se lăcomesc la bani și la averi. Este lumea în care trăim. La fel de bine dacă ajungem să privim sărăcia în lumina a ceea ce am spus mai sus vom vedea că în cele din urmă sărăcia nu este chiar atât de cruntă pe cum o văd unii. Oricum, ceea ce este esențial să reținem este că sărăcia nu este un impediment în fața faptului de a fi fii lui Dumnezeu Tatăl.[111]

Iată prin urmare că există o categorie de oameni care sunt cei pe care îi denumim oameni ai muncii. Fie că muncesc în industrie, comerț sau agricultură fără doar și poate că sunt mulți dintre semenii noștrii care pentru a își câștiga pâinea de zi cu zi trebuie să trudească sau mai bine spus să muncească. Truda este cu adevărat trăsătura oamenilor harnici. Sunt unii care ar fi de părere că în lumea noastră munca nu este deloc compatibilă cu noțiunea lui Dumnezeu ca Tatăl nostru după cum este ea folosită de creștinismul ortodox. Aceasta fiindcă este bine să știm că de multe ori sunt munci grele de făcut. Sunt muncitori care după o viață întreagă de muncă se simt cu adevărat trudiți și epuizați. Dacă Dumnezeu este Tatăl nostru de ce trebuie să ne trudim prin muncă în această lume? De ce nu face El în așa fel ca noi să nu mai avem nimic de muncit? Trebuie să fim foarte expliciți cu această afirmație. Dumnezeu Tatăl nu l-a creat pe om să se trudească după cum o face el acum, ci l-a creat pentru a trăi în frumusețea și bucuria raiului unde nu era nici o muncă mai grea de făcut. Toate acestea au fost făcute cu condiția ca omul să nu guste din pomul cunoștinței binelui și al răului, adică să nu ajungă să facă diferența dintre bine și rău. După cum ne spune Biblia la instigațiile diavolului însă prima pereche de oameni încalcă porunca lui Dumnezeu. Iată prin urmare că inevitabilul se produce: oamenii pierd raiul. Odată cu pierderea raiului apare și truda sau mai bine spus și munca grea pe care a trebuit să o facă omul. Iată prin urmare că nu a fost în planul lui Dumnezeu Tatăl ca omul să se trudească prin muncă după cum o face el în această lume. Sunt unii care sunt de părere că Dumnezeu Tatăl este nedrept sau mai bine zis cu greu putem să vorbim despre El ca fiind Tatăl nostru din moment ce El ne pdepsește. Adevărul este că mai toți părinții își pedepsesc copii atunci când sunt neascultători. Aceasta fiindcă este bine să știm că pedeapsa este o modalitate de a îi învăța pe copii ceea ce este disciplina și ascultarea.[112]

După cum am spus sunt mulți care se trudesc în muncă fiindcă sunt multe munci mai grele. Ei bine despre ei vom vorbii mai mult fiindcă ei sunt unii care de multe ori nu pot să reconcilieze idea de Dumnezeu Tatăl cu truda pe care trebuie să o depună. Totuși mai înainte de a purcede cu această problematică este bine să clarificăm ce este truda sau mai bine spus să ne readucem aminte ce este truda? Truda este efort fizic sau intelectual deosebit, muncă grea, istovitoare, oboseală și osteneală. Prin urmare trebuie să știm că munca poate să fie de două feluri (în principal):

1. muncă ușoară (care nu necesită nici un efort);
2. Muncă grea sau trudă.

Că sunt mulți în lumea noastră care trudesc nu este nici o îndoială. De fapt marile țări ale lumii și marile realizări ale lumii cu toate s-au făcut prin trudă. Iată de ce este bine să știm că truda este un fapt care a ajuns să

---

[111] Abhijit Banerjee, Esther Duflo, *Poor economic: a radical rethinking of the way to fight global poverty* (Public Affairs, 2012).

[112] Trebuie să știm că Dumnezeu Tatăl ne este superior fiindcă El este Tatăl nostru. În acest sens creștinismul ortodox este unul care din cele mai vechi timpuri ne-a învățat să punem voința lui Dumnezeu Tatăl mai presus de voința noastră. Acesta a fost și sensul cuvintelor din rugăciunea Tatăl nostru pe care a rostit-o Iisus: facă-se voia Ta precum în cer așa și pe pământ. Avem prin urmare datoria să ascultăm mai mult de voința lui Dumnezeu Tatăl decât de voința noastră. Că sunt mulți care nu țin la voința lui Dumnezeu Tatăl este un mare adevăr. Aceasta fiindcă unii cred că ei chiar sunt superiori în alegerile lor față de Dumnezeu Tatăl. Realitatea este cu totul alta. Dumnezeu Tatăl este Cel care ne vrea binele și El este Cel care știe mult mai bine ceea ce este potrivit pentru noi. Este posibil ca în această viață să trecem prin mai multe încercări și să credem că ceea ce voim noi este ceea ce ne poate salva. De multe ori putem să vedem că ceea ce am voit noi în nici un fel nu aduce o ameliorare a situației. Iată de ce este bine să ne încredem mai mult în voia lui Dumnezeu Tatăl decât în propria noastră voie.

ne definească sau mai bine spus să confere sens vieții. Scriitorul englez Wlliam Shakespeare spunea că: “munca pe care o îndeplinim cu plăcere ne vindecă de truda ei.” Ce poate să însemne această afirmație? Adică cum poate să fie o muncă grea făcută cu plăcere? Adevărul este că este posibil ca o anumită muncă grea ce trebuie să fie făcută cu trudă în cele din urmă să ajungă să fie făcută cu plăcere. Când? În special când omul știe că are de câștigat de pe urma ei și la fel de bine când are o motivație serioasă și puternică ce îl face să trudească. Trebuie să avem o motivație când trudim fiindcă dacă nu truda se tansformă într-un calvar. Când omul este motivat sau mai bine spus când cunoaște finalitatea trudei sale în cele din urmă truda devine una plăcută. Este cu adevărat greu să faci poduri peste râuri și fluvii dar bucuria este mare când știi că acele poduri vor ajunge să fie de folos compatrioților sau oamenilor. Iată cum sensul trudei în cele din urmă se schimbă. După cum am spus una este munca ușoară și alta este munca trudnică. Aceasta fiindcă truda este una fapt pe care orice muncitor vrea să îl evite. Deși pare mai greu de crezut, după cum am spus Dumnezeu Tatăl nu a intețional ca omul să se trudească în această lume. Lucrurile au luat o întorsătură după ce primii oameni au ascultat de diavol și au încălcat prounca lui Dumnezeu. De atunci omul în această lume se trudește. Se trudește fiindcă Dumnezeu Tatăl a voit ca noi să ne aducem aminte în toate generațiile de păcatul lui Adam și Eva.[113]

Truda este prin urmare una dintre trăsăturile muncii din zilele noastre. Ne trudim de multe ori dar adevărul este că Dumnezeu Tatăl nu ne lasă fără de satisfacții. De ce? Fiindcă truda în lumea noastră nu rămâne fără de consecințe. Este cu adevărat o mare trudă să ajungi să ridici de la pământ un popor sau o națiune. Aceasta fiindcă un asemenea lucru necesită o trudă comună. La fel de bine trebuie să știm că truda este una care îl fortifică pe om, îl face să fie mai matur și mai responsabil. Filosoful francez Michel de Montaigne spunea la un moment dat că: “nu există bun fără trudă.” Cu adevărat ajungem să înțelegem valoarea muncii numai când vedem rezultatele ei și numai când ne trudim. Prin firea lucrurilor omul fuge de trudă fiindcă el vrea să ducă o viață cât mai ușoară și să facă o muncă în care să nu depună nici un efort. Iată cum truda este un lucru privit și considerat cât se poate de rău în lumea noastră. Sunt mai mulți care își propun să nu facă nimic cu viața lor. Așa se face că ei sunt persoane care vegetează sau mai bine spus sunt persoane care nu vor să depună nici un minim de efort și nici un fel de trudă. Aceste persoane duc un mod de viață parazitar și chiar ajung să se deprecieze pe sine fiindcă ajung să trăiască din cerșit. Deși tema demnității este una care se leagă numai parțial de creștinismul ortodox, trebuie să știm că în fața trudei omul trebuie să țină la demnitatea lui. Nu se poate să ne înjosim cu tot felul de lucruri pentru a evita truda. Lucrurile sunt cum sunt în viața noastră și adevărul este că nu le putem schimba. Iată de ce este bine să mergem după legile lumii în care trăim. În această lume după cum am evidențiat în rândurile de mai sus pentru a reușii trebuie să ne trudim. Trebuie să ne trudim fiindcă în acest mod în cele din urmă vom reușii și vom ajunge să avem satisfacții. Care ar fi unele dintre aceste satisfacții? Să ne gândim la un muncitor care se trudește să facă automobile. Când de mulțumit va fi el când mașina pe care a făcut-o va ieșii pe ușile uzinei și va fi gata să fie cumpărată? Să ne gâdim la un muncitor care se trudește într-un mare șantier pentru făcut vapoare. Cât de fericit ca vi el când va vedea vaporul la care a trudit mai mult timp că va plutii pentru prima dată pe mare și este gata să fie încărcat? Să ne gândim la un muncitor care trudește pentru a face avioane. Când de fericit ca fi el când va vedea că avionul făcut de el sau mai bine spus avionul la care a muncit și el pentru prima dată își va lua zborul spre cerul albatru?[114]

Un proverb grecesc spune așa: “cel ce nu se teme de trudă este foarte puternic.” Aceasta fiindcă cu adevărat este destul de greu să accepți psihologic truda și sensul ei în viața ta. Sunt oameni care spun despre sine că sunt puternici dar când vine vorba de trudă sau mai bine spus de muncă ei sunt cât se poate de recalcitranți. Aceasta fiidncă în nici un fel nu vor să depună nici un fel de trudă. Omul care trudește este cu adevărat un om puternic. De ce? Fiindcă dacă este să folosim cuvinte mari, el este o persoană care și-a acceptat destinul. Cu toții trebuie să

---

[113] Ioannis Romanidis, *Păcatul strămoșesc* (București, 2017).

[114] După cum putem vedea din rândurile de mai sus, truda este un fapt care poate să aducă o mare satisfacție. Creștinismul ortodox și în cele din urmă viața concretă pe care o trăim nu este una care susține că omul trebue să fie în această lume un fel de Sisif. Adică el trebuie să facă o muncă absurdă (știm din mitul lui Sisif că el a fost în viață un om rău care a ajuns în iad unde munca lui era să ducă până în vârful unui munte o piatră grea. Când piatra ajungea în vârf de la sine se rostogolea din nou jos și Sisif trebuia să își reia munca). Prin urmare truda a fost lăsată de Dumnezeu Tatăl cu mari satisfacții. Ce satisfacție poate să fie în inima și în sufletul unui muncitor când după o viață de trudă el se pensionează? Este satisfacția care îi spune că nu a trăit de geaba sau mai bine spus că viața lui a avut sens. Unul dintre cele mai mari chinuri pe care îl pote avea un om este că viața lui nu are sens. A știi că viața ta nu are nici un sens poate să fie mai dureros decât orice durere fizică. Aceasta fiindcă este bine să știm că orice om vrea să știe că viața lui are sens, că nu trăiește în zadar. Ei bine de multe ori truda este cea care conferă sens vieții omului. Aceasta fiindcă ea îl face să își dea seama că la capătul tunelului întotdeauna este lumină.

ne acceptăm destinul sau mai bine spus să ajungem să ne mulțumim cu viața noastră și să ne dăm seama că dacă voim să facem lucruri de durată și lucruri trainice trebuie să ne trudim sau mai bine spus să depunem efort. Că Dumnezeu Tatăl a lăsat în această lume truda înseamnă că El este unul care îi prețuiește pe cei care se trudesc. De fapt morala creștin ortodoxă este cât se poate de clară și de explicită în acest sens: lenea este un viciu în timp ce hărnicia este o virtute. Dumnezeu Tatăl vrea ca noi să fim harnici. Fie că suntem pe câmp sau fie că suntem în hala unei mari uzini trebuie să ne facem datoria sau mai bine spus să dăm tot ceea ce este mai bun din noi. De ce? Fiindcă numai în acest mod:

- avem conștiința împăcată că am făcut tot ceea ce ținea de noi,
- că facem ceva care este pe placul lui Dumnezeu Tată.

După cum am spus deși truda nu a fost inițial proiectată de Dumnezeu Tatăl să existe în această lume, în cele din urmă este bine să știm că omul care se trudește face ceea ce este plăcut lui Dumnezeu Tatăl. Dumnezeu Tatăl ne-a făcut și ne-a lăsat în această lume ca ființe independente care să ajungem să ne câștigăm în mod cinstit pâinea cea de toate zilele. Că nu toți o fac, nu este nici o îndoială. Sunt mai mulți care preferă să trăiască din furt decât să muncească în mod cinstit.[115]

Că truda este un lucru care aduce mari satisfacții omului nu este nici o îndoială. Sunt din ce în ce mai mulți psihologi care sunt de părere că drumul spre succes se face întotdeauna cu trudă. Se face cu trudă fiindcă la un anumit nivel trebuie să știm că truda este autodepășire. Omul este o ființă care trebuie să se autodepășească. Trebuie să fim mai buni azi de cât am fost ieri și să fim mai buni mâine decât am fost azi. Iată de ce în cele din urmă trebuie să știm că truda nu este fără de sens. Aceasta nu înseamnă că trebuie să ne trudim întotdeuana când muncim. Dacă este să ne uităm la munca pe care o avem de făcut vom vedea că ea este una care ne va face să avem perioade de trudă și periode de liniște. Prin urmare iată că truda nu este un lucru continuu în viața noastră. Deși nu pare adevărat de cele mai multe ori ne vom amintii cu plăcere de momentele când ne-am trudit fiindcă știm că atunci am relizat ceva. Mai mulți elevi care au terminat școala au putut să remarce că le-a rămas vie în memorie mai târziu amintirea profesorilor severi care de la care nu au avut altă opțiune decât să învețe decât a profesorilor indulgenți pe care mai târziu i-au uitat la fel de bine cum au ajuns să îi cunoască. Dumnezeu Tatăl a lăsat truda în lumea noastră pentru a ne învăța că nu trebuie să trecem prin această viața fără de nici un fel de urmare sau mai bine spus fără de nici un fel de consecință. O viață în care nu am trudit de loc de multe ori este o viață anostă. Este o viață în care după cum spune un proverb: "am trecut ca vodă prin lobodă." Aceasta nu înseamnă că prin faptul că facem elogiul trudei ne apropiem de o viziune sadistă a existenței. În nici un fel. Truda nu este sadism ci este mai bine spus efortul de autodepășire. Voim să realizăm ceva cu viața noastră și pentru a face aceasta trebuie de multe ori să ne trudim. Este adevărat că nu orice muncă pe care o facem este o muncă a trudei. În nici un fel lucrurile nu sunt așa în viața noastră. De fapt truda apare numai în anumite momente ale vieții noastre. Trebuie să știm care sunt acele momente și să ajungem să ne dăm seama că truda nu este o realitate continuă a vieții noastre.[116]

Că trăim într-o lume în care relativismul moral și criza valorilor este în vogă nu este nici o îndoială. Această situație de fapt este una care ne face să nu mai apreciem pe oamenii care se trudesc. Sunt mai mulți care sunt de părere că numai fraierii sunt unii care depun trudă. Oamenii șmecheri și oamenii deștepți sunt unii care știu să se strecoare printre lucruri sau mai bine spus știu să îneșele pe alții și să ajungă în acest mod să ducă o viață liniștită. În din antichitate gânditorul latin Publilius Syrus spunea că: "după ce truda a croit drum, se întâmplă să urmeze lauda." Sensul acestei afirmații este că sunt și unii care știu să aprecieze truda. Este adevărat că oamenii care se trudesc la locurile lor de muncă sunt din ce în ce mai puțin apreciați. Sunt din ce în ce mai puțin apreciați fiindcă ei sunt luați de proști și de fraieri de cei mai mulți dintre contemporani noștrii. Ce poate mai mai anost și mai fără de interes pentru tânărul de azi decât părintele lui care zi de zi și an de an merge la fabrică pentru a câștiga bani pentru a îl ține în școală și a face om din el? Că societatea din zilele noastre nu apreciază truda sau

---

115 Radu Teodorescu, *Munca: faptă existențială după sfinții părinți ai creștinismului ortodox* (Cugir, 2019).

116 Poetul englez William Blake spunea la un moment dat că: "că pentru a crea o floricică este nevoie de secole de trudă." Ce să însemne acest lucru? Însemnă că de multe ori noi luăm lucrurile din viața noastră mult prea ușor. Suntem oameni care suntem nepăsători la truda altora dar cerem la toți cei din jur să aprecieze truda noastră. Aceasta fiindcă noi considerăm că numai truda noastră este una care are valoare și care merită să fie luată în calcul. Iată de ce este bine să știm că truda în cele din urmă este un lucru pe care tindem să nu îl vedem la alții. Nu știm dacă Dumnezeu Tatăl s-a trudit când a creat această lume pentru noi oamenii, dar ceea ce știm este că această lume a fost adusă la viață prin munca lui Dumnezeu Tatăl. Biblia este cât se poate de explicită în acest sens în cartea Facerii: Dumnezeu Tatăl a creat lumea și universul prin muncă. Iată de ce avem și noi datoria și obligația morală de a duce munca lui Dumnezeu Tatăl mai departe. Aceasta fiidncă este bine să știm că numai în acest fel în cele din urmă vom ajunge să ne realizăm pe noi ca persoane.

mai bine spus nu laudă truda o poate vedea mai toată lumea. Totuși, mai toți vor să se bucure de pe urma trudei. Șoferii vor să circule pe șosele bine asfaltate fără să fie conștienți de truda prin care s-au făcut acele șoșele; consumatorii vor să se bucure de produsele alimentare cele mai bune fără să se gândească la truda cu care au fost ele făcute; utilizatorii de computere și de internet vor să le folosescă de ele fără să de gândească la truda cu care au fot ele făcute. Evident că enumararea ar putea continua dar ne oprim aici. Este evident că truda tinde să fie în societatea noastră un subiect de periferie.[117]

Din viața Sfântului Nifon al Constanțianei se cunoaște un episod ce merită să îl enunțăm aici. Se spune că Sfântul Nifon se plimba cu un cunoscut de al lui prin piața unui oraș. Acolo au putut să vadă un lucru foarte frumos și foarte creștin. Mai mulți săraci mergeau după un om bogat și îi cereau milostenie. Bogatul părea că îi refuză dar când îi refuza în același timp le punea mai mulți bani îi mână.

- Bogatule ajută-mă că nu am ce să mănânc, spuneau săracii.

- Mergeți de aici și lăsați-mă în pace, le spunea bogatul în timp ce în mâna lor le punea mai mulți bani de aur.

Cunoscutul l-a întrebat pe Sfântul Nifon:

- Ați văzut părinte?

- Da. Am văzut.

- Și ce părere aveți?

- Foarte bună. Îl cunosc pe acest bogat. Bogatul este un om care nu vrea să se știe de milostenie pe care o face după cum se și spune în Noul Testament: să nu știe stânga ta ce face dreapta.

- Așa este. Nu am mai văzut un asemenea caz.

- Să știi că cine dă milostenie lui Hristos dă, a continuat Sfântul Nifon.

- Cum așa?

- Uite am să își povestesc un episod din viața mea.

- Vă ascult.

- Pe când avem vreo 12 ani m-am dus la o biserică cu hramul Sfântului Toma să mă rog. La predică am auzit pe preot spunând:

- Să știți că cine dă milostenie este ca și cum ar da în mâna lui Hristos.

- Eu am spus că o asemenea vorbă este o minciună.

- Dar de ce părinte Nifone?

- Fiindcă credeam că din moment ce Iisus este în ceruri de-a dreapta Tatălui cum poate să fie pe pământ că ca ia ce dăm la ceea ce dăm la săraci? Și atunci o minune.

- Ce minune părinte Nifone?

- Pe cum mergem după ce am ieșit de la biserică și mă gândeam la cele de mai sus, văd un sărac zdremțuros și deasupra lui chipul lui Hristos.

- Vai, L-ați văzut pe Hristos?

- Așa este. Aveam 12 ani. La acest sărac a venit un om care i-a dat o bucată de pâine. Când cel milostiv a întins mâna cu bucata de pâine a întins și Hristos mâna Sa din chipul care s-a arătat deasupra săracului.

- Și mai apoi ce s-a întâmplat?

- Hristos din icoană a luat pâinea, a mulțumit pentru ea și i-a dat-o săracului.

- Dar cel milostiv și săracul L-au văzut pe Hristos?

- Nu, pe Hristos l-am văzut numai eu.

- Ați avut o vedere cutremurătoare părinte Nifone.

- Mulțumesc lui Dumnezeu pentru ea. Dar de atunci știu un lucru.

- Ce lucru?

- Că Hristos este Cel care primeșe întâi orice milostenie pe care o facem celor săraci.

Se spune că prietenul Sfântului Nifon a rămas profund mișcat de vorbele sfântului care i-a spus că el Îl vede pe Hristos deasupra fecărui sărac ce primește milostenie.[118]

Sfântul Nifon a avut aici o vedenie de la Dumnezeu Tatăl prin care a putut să vadă Hristos este acolo unde se face milostenie cu cei săraci dar la fel de bine în sens mai larg se poate spune că vedenia lui se potrivește și cu contextul discuției noastre despre munca trudnică. De ce? Fiindcă trebuie să știm că Hristos și Dumnezeu Tatăl sunt unii care apreciază truda omului. Nu se poate ca Dumnezeu Tatăl să rămână indiferent la truda pe care o

---

117 Sfântul Paisie Aghioritul, *Cu durere și dragoste pentru omul contemporan* (București, 2003).

118 *Viața și învățăturile Sfântului Ierarh Nifon,* (Editura Mănăstirii Sihăstria, 2010), p. 79.

depunem în munca noastră. Aceasta fiindcă trebuie să știm că iubirea lui Dumnezeu Tatăl nu este una care preferă să stea la o distanță augustă față de om. Am putut vedea din întâmplarea de mai sus, că Hristos era Cel care media între săraci și cei milostivi. La fel de bine trebuie să știm că Hristos este prezent acolo unde oamenii se trudesc. Aceasta fiindcă Hristos nu este indiferent față de noi și El este alături de noi mai ales în momentele grele. Truda este un moment greu al vieții noastre. De multe ori sunt unii care copleșiți de trudă au ajuns să se îmbolnăvască la locul de muncă. Sunt unii care muncesc în condiții extrem de grele: în mine (adică sub pământ), la sonde petroliere, în construcții, în combinate sidelurgice etc. Este greu pentru unii să mai vadă chipul lui Dumnezeu Tatăl în aceste condiții de muncă. Totuși, după cum putem vedea Sfântul Nifon este cel care ne-a asigurat că Hristos și Dumenzeu Tatăl nu sunt departe de noi în aceste momente grele sau mai bine spus în momentele de trudă. Că truda este un lucru care se poate deprinde, nu este nici o îndoială. Nu este nici o îndoială fiindcă este bine să știm că truda este o realitate ce se învață. Învățăm să ne trudim fiindcă dacă ne-am trudii dintr-o dată în cele din urmă am fi zdrobiți total de trudă. Prin urmare azi ne trudim puțin și mâine puțin mai mult și poimâine puțin mai mult și tot așa până când în cele din urmă vom ajunge să nu mai avem nici o problemă cu truda.[119]

Este evident că prin trudă omul a ajuns să facă cele mai frumoase și mai remarcabile lucruri. Totuși în zilele noastre după cum am spus se poate vedea un fel de lipsă de interes a omului față de trudă. Aceasta fiindcă omul de azi speră să câștige cât mai mult cu cât mai puțină trudă. Ei bine trebuie să știm că acest lucru nu este posibil. Nu este posibil fiindcă este bine să știm că Dumnzeu Tatăl este Cel care a lăsat anumite legi în această lume pe care nu putem să le depășim după cum vrem noi. Nu putem să le depășim fiindcă este bine să știm că voia lui Dumnezeu Tatăl se va face în această lume într-un fel sau altul. Că sunt mulți în lumea noastră care se trudesc pentru binele comun și nu sunt deloc apreciați nu este nici o îndoială. Modelele sociale ale lumii de azi sunt de multe ori superficiale și în nici un fel nu sunt unele care au în centru persoane care se trudesc. Aceasta fiindcă după cum putem să ne dăm seama truda nu este un lucru la modă. Nu este la modă fiindcă nu are nimic atractiv în ea (cel puțin la prima vedere). Noi creștinii ortodocși trebuie să știm că ne trudim în această lume nu pentru a fi lăudați de cei din jurul nostru sau pentru a fi ovaționați de societatea din jur ci mai mult pentru a fi pe placul lui Dumnezeu Tatăl. Trebuie să facem în așa fel ca tot ceea ce facem în această viață să fie pe placul lui Dumnezeu Tatăl. Că sunt mai multe îndreptate de viață nu este nici o îndoială. Sunt unii care au ca model de viață vedete de cinema, alții care au ca model de viață mari sportivi sau alții care au ca model de viață mari intelectuali sau filosofi ai lumii. Ei bine sunt puțini cei care știu că pentru a ajunge la performanță este nevoie de trudă. După cum spunea cineva: niciodată banii nu vor cădea din cer dar ei pot să fie câștigați prin muncă. Am încercat să dovedim aici care este diferența dintre trudă și muncă. Există o diferență dintre trudă și muncă. Munca este un fapt care ține mai mult de o obișnuință a omului în timp ce truda este o muncă mai accentuată.[120]

Este adevărat că în primă instanță orice om se eschivează în fața trudei și vrea să o evite. În acest sens Thomas Edison spunea că: "nu există un expedient către care să nu se îndrepte un om ca să scape de truda adevărată a gândirii." Prin aceasta este bine să știm că truda este un fapt care devine plin de sens numai în raport cu ceea ce poate ea să realizeze. Aceasta fiindcă după cum putem să ne dăm seama nimeni nu vrea să se trudească în zadar. Pentru a nu ne trudii în zadar este bine să legăm truda noastră de moralitate. Trebuie să ne trudim la fel de bine și în viața morală. Există unele aspecte ale moralității cu care ne naștem și sunt alte aspecte cu care ajungem să ne obișnuim sau mai bine spus ajungem să le integrăm în viața noastră prin deprindere. Nu toți ne naștem oameni duhovnicești. De fapt viețile sfinților creștin ortodocși sunt pline de oameni care din păcătoși au devenit mari sfinți. Fie că vorbim de Sfânta Maria Magdalena sau de Sfânta Maria Egipteanca în cele din urmă se poate vedea că sfințenia este un lucru care se deprinde și la fel de bine la ea se ajunge numai cu multă trudă. Aceasta este ceea ce trebuie să ne motiveze și să ne facă să fim mult mai încrezători în rezultatele

---

119 Sfântul Nicodim Aghioritul, *Deprinderi duhovnicești* (Alba Iulia, 1995).

120 Truda a fost una care a fost și în atenția Sfântului prooroc și rege Solomon care a spus așa: "numai binecuvânatrea Domnului îmbogățește iar truda zadarnică nu aduce spor" (Pildele lui Solomom 10, 22). Ce să înțelegem din această afirmație? Înțelegem că sunt și trudă pe care omul poate să le facă dar care sunt zadarnice. Care să fie aceste trude? Sunt și trude care nu sunt binecuvântare de Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă trebuie să știm că nu orice trudă este în cele din urmă și una morală. Știm că există în zilele noastre o adevărată industrie a sexului și a pornografiei. Ea este fără doar și poate o trudă zadarnică. Este o trudă zadarnică fiindcă ea nu este una care este morală și dacă nu este morală nu poate să fie pe placul lui Dumnezeu. Truda care nu este pe placul lui Dumnezeu nu are binecuvântarea Lui și prin urmare este zadarnică. Sunt mai mulți care se trudesc în fabricile de tutun. Din nou și aici avem o trudă fără de binecuvântare. La fel de bine sunt rețele de traficați de droguri care se trudesc și ei dar în zadar fiindcă nu au binecuvântarea lui Dumnezeu Tatăl.

trudei. Truda este fără doar și poate un lucru care a caracterizat mai toate viețile sfinților. Se știe că Sfântul Macarie Egipteanul a fost văzut la un moment dat că ducea în spinare un sac mare de nisip prin deșert ziua în amiza mare când soarele era extrem de dogoritor. Întrebat de ce face aceasta sfântul a răspuns că îl chinuie pe cel care îl chinuie pe el, adică pe trupul lui (și pe diavoul din trupul lui care nu îi dădea pace). De multe ori trebuie să ne trudim să ajungem oameni duhovnicești. Aceasta este fără doar și poate o trudă care care binecuvântarea lui Dumnezeu Tatăl. Sfințenia în nici un fel nu vine dintr-o dată peste noi ci este nevoie de mai multă nevoință și de mai multă osteneală pe care trebuie să o facem. Truda este fără doar și poate un fapt care ste tipic sfințeniei. De ce? Fiindcă sfinții vor să fie cât mai aproape de Dumnezeu. Sfinții sunt cei care după cunm spunea cuvios atonit vorbesc numai ceea ce le dă Duhul Sfânt al lui Dumnezeu. Câți sfinți s-au trudit zi de zi pentru Dumnezeu Tatăl este greu de spus. Totuși ceea ce știm este că ei au fost mulți. Prin trudă în cele din urmă ajungem să ne înfrângem patimile care ne stăpânesc. Este bine să știm că mai nici o patimă nu pleacă de la noi dacă noi stăm și vegetăm. Trebuie să luăm parte activă împotriva patimilor și să știm că dacă persistăm împotriva lor în cele din urmă prin trudă duhovnicească le vom învinge.[121]

CAPITOLUL 6

DUMNEZEU TATĂL PE ÎNȚELESUL CELOR ÎMPĂTIMIȚI ȘI DEPENDENȚI DE PĂCAT

Întodeauna când vorbim despre păcat opiniile diferă. Diferă fiindcă sunt mai mulți care cred în mod greșit despre ce este păcatul. La fel de bine în contextul cărții de față este bine să adresăm problema păcatului din pespectiva relației pe care omul o are ca fiu al lui Dumnezeu Tatăl. Sunt mai mulți care sunt de părere că nu poate să fie nici un fel de legătură sau mai bine spus de conecție între Dumnezeu Tatăl și păcat. Aceasta fiindcă atâta vreme cât credem în Dumnezeu Tatăl totul ne este permis. Sunt mulți care este adevărat că privesc cât se poate de optimist legătura sau mai bine spus relația pe care omul ca fiu al lui Dumnezeu Tatăl o are cu El. Nu este nimic rău cu acest optimism însă ceea ce este bine să știm este că trebuie să facem o diferență între lucrurile care sunt conform voii lui Dumnezeu Tatăl și lucrurile care nu sunt după voia lui. În sens generic al moralei creștin ortodoxe încălcarea voinței lui Dumnezeu Tatăl se numește păcat. Aceasta fiindcă după cum am spus este bine să știm că Dumnezeu nu este numai Tatăl nostru ci la fel de bine este și Dumnezeul nostru. Fiindcă El este Dumnezeu și Tată concomient trebuie să știm că acesta nu implică că în sens moral totul ne este permis. Nu înseamnă că fiindcă noi suntem fii lui Dumnezeu Tatăl putem să fim homosexuali, lesbiene, pedofili, criminați și sadici. De ce? Fiindcă aceste lucruri nu sunt după voia lui Dumnezeu Tatăl.[122]

Biblia este cât se poate de explicită când spune că Dumnezeu Tatăl ne-a făcut după chipul și asemănarea Lui. Putem vedem că sunt mai multe lucruri care ne aseamănă cu Dumnezeu Tatăl. Unul dintre principalele lucruri care ne aseamănă cu Dumnezeu Tatăl este faptul că putem să facem distincția dintre ceea ce este rău și ceea ce este bine. Cu alte cuvinte orice om sănăros la minte știe că a face binele este un lucru bun și a face răul este un lucru rău. Mai poate să existe această distincție și în cazul în care ajungem să fim fii lui Dumnezeu Tatăl? Adevărul este că și dacă am ajuns să fim fii lui Dumnezeu Tatăl în cele din urmă această distincție funcționează în noi și nu numai că funcționează dar la fel de bine ea este și un imperativ care ne spune că trebuie să evităm răul și să urmăm binelui. Prin urmare de unde ne vine nouă noțiunea de bine? Noțiunea de bine ne vine de la Dumnezeu Tatăl. Biblia și sfinții părinți sunt cele care Îl identifică pe Dumnezeu Tatăll ca fiind un Dumnezeu al binelui și al iubirii. Tot ceea ce este bine și iubire în cele din urmă ne duce la Dumnezeu Tatăl. Răul ne duce în spre diavol și iad. Aceasta fiindcă deși a fost creat bun de Dumnezeu Tatăl diavolul s-a răzvrătit împotriva Lui și a ales să meargă pe o cale diametral opusă lui Dumnezeu Tatăl. Alegerea diavolului trebuie să știm că a fost făcută din proprie inițiativă. Dumnezeu Tatăl nu l-a coonstrâns în nici un fel pe diavol să aleagă răul și ura ca

[121] Varnava Iankos, *Biserica păcătoșilor* (Galați, 2016).

[122] Moralitatea este la fel de importantă pentru creștinul ortodox la fel de bine ca în cazul lui Dumnezeu și a lui Dumnezeu Tatăl nostru. Sunt mulți care sunt de părere că odată ce ai devenit fiul lui Dumnezeu fiindcă ai devenit creștin în cele din urmă nu mai contează nimic din moralitatea creștin ortodoxă. Ceea ce trebuie să știm este că statutul de fiu al lui Dumnezeu Tatăl nu exclude cu sine deloc statura de om moral sau mai bine spus persoană morală. Unii evident că ar găsii acest fapt cât se poate de defectos. Aceasta fiindcă este bine să știm că faptul de a fi fiul lui Dumnezeu Tatăl aduce cu sine și mai multe obligații sau mai bine spus reponsabilități. Să ne gândim la un copil orfan care este luat din orfelinat și în cele din urmă adoptat. Nu va trebui el să adopte regulile casei în care a fost adoptat și să lase în urmă regulile orfelinatului din care a făcut parte? Fără doar și poate că da. Dacă în cazul omului se poate vedea că există o schimbare în ceea ce îl privește pe orfan la fel de bine se poate spune că există o schimbare de comportament și de mentalitate și în ceea ce privește legătura noastră cu Dumnezeu Tatăl.

moduri de existență veșnică. Iată de ce în cele din urmă trebuie să știm că între Dumnezeu și diavol s-a creat un fel de linie de demarcație ontologică. Aceasta fiindcă una este binele și alta este răul. Iată prin urmare că este bine să știm că nu putem să fim fii lui Dumnezeu Tatăl și în același timp să fim oameni ai răului sau mai bine spus oameni ai păcatului. De ce? Fiindcă răul pur și simplu nu este conform naturii lui Dumnezeu Tatăl. Acest mare adevăr trebuie să fie conștientizat de cât mai mulți creștin ortodocși care adevărul este că de cele mai multe ori sunt cât se poate de confuzi în ceea ce privește existența lui Dumnezeu Tatăl și a modului în care se pot raporta la bine și la rău. Răul este o posibilitate pe care Dumnezeu Tatăl a refuzat-o din veșnicie. Aceasta fiindcă Dumnezeu Tatăl și-a dat seama că răul este o cale a distrugerii și în cele din urmă nu are nici un fel de finalitate. A fi fiul lui Dumnezeu Tatăl prin urmare este un lucru care implică cu sine a fi un slujitor al binelui. Suntem fii lui Dumnezeu Tatăl și pentru aceasta avem toate motivele să fim slujitori ai binelui. Aceasta fiindcă Tatăl nostru este un adept al binelui. Domnul Iisus Hristos în Noul Testament de mai multe ori i-a denumit ca fiii diavolului pe cei care fac răul. Aceasta fiindcă trebuie să știm că cei care fac răul ajung să slujească diavolului. Evident că nu este aici vorba de un fel de parternitate genetică a omului față de diavol ci mai mult de o parterninate în sensul faptelor comise.[123]

Prin urmare este adevărat că Dumnezeu ne cere ca noi fii Lui să fim oameni ai binelui după cum și El este un Dumnezeu al binelui și al iubirii. Că sunt mulți creștini și mai ales creștini ortodocși care sunt cât se poate de opaci în fața chemării lui Dumnezeu Tatăl de a fi persoane ale binelui, nu este nici o îndoială. Aceasta fiindcă aceste persoane de mule ori simt un fel de frică când văd de mai multe ori încleștarea dintre bine și rău în lumea noastră. Fie că vorbim de lupta dintre tiranie și libertate, dintre dreptate și nedreptate, dintre integritate și corupție, dintre cultură și incultură, dintre cunoaștere și ignoranță, ei bine adevărul este că unii nu vor să se angajeze nici de partea binelui și nici de partea răului în această luptă. Iată de ce este bine să știm că dacă Îl avem pe Dumnezeu Tatăl de partea noastră în cele din urmă vom reușii să învingem răul. De ce? Fiindcă Dumnezeu Tatăl este un Dumnezeu atotputernic și El este angajat deplin în slujirea binelui și a iubirii. La fel de bine noi trebuie să avem în Dumnezeu Tatăl un model de viață și de slujire a binelui. Aceasta fiindcă numai în acest mod în cele din urmă vom ajunge să fim vrednici fii ai lui Dumnezeu Tatăl. Unul dintre cele mai elementare lucruri pe care Îl poate face orice fiu al lui Dumnezeu Tatăl este să țină cât mai mult la moralitate. Ce este moralitatea credem că știe mai toată lumea. Moralitatea este un ansamblu de norme care rectifică modul în care trebuie să ne comportăm în societate, exprimând obligațiile pe care le avem uni față de alții, față de patria din care facem parte. Este evident că moralitatea este o slujire generică a binelui. Aceasta fiindcă a fi un om moral la un anumit nivel este la fel de identic cu a fi un om al binelui. Moralitatea este una care însemnă nu numai cunoașterea binelui ci la fel de bine și slujirea binelui. Nu trebuie să confundăm cunoașterea binelui cu slujirea binelui. Sunt mulți care știu ce înseamnă să fi un om moral dar nu fac nimic pentru a pune în aplicare moralitatea. Iată de ce în cele din urmă este bine să știm că omul moral este întotdeauna unul care se aseamănă lui Dumnezeu Tatăl. Aceasta nu înseamnă că este destul să fi om moral pentru a fi fiul lui Dumnezeu Tatăl. Pe lângă faptul de a fi moral pentru a fi fiul lui Dumnezeu mai este nevoie și de credință în Domnul Iisus Hristos.[124]

Am vorbit prin urmare prin urmare despre două lucruri în ceea ce privește raportarea noastră la Dumnezeu Tatăl:

1. Că trebuie să fim oameni ai binelui,
2. Că trebuie să fim oameni morali.

Aceasta să fie tot ceea ce este nevoie pentru a ajunge să fim fii lui Dumnezeu Tatăl? Dacă vom sta și vom analiza vom vedea că mai este nevoie de un lucru esențial. Este vorba de a conștientiza și a lupta contra păcatului. Ce este păcatul? Este o întrebare la care există mai multe răspunsuri dar aici ne vom oprii la ceea ce este sensul creștin ortodox al păcatului. Când vorbim în zilele noastre de păcat ne referim la faptul de a încălca poruncile bisericii sau mai bine spus de a ne abate de la o normă religioasă. Trebuie să știm că sensul noțiunii de păcat a fost unul care a fost în profunde schimbări în istoria lumii. De exemplu pentru evrei păcat însemna

---

[123] Radu Teodorescu, *Binele în religia comparată* (Cugir, 2013).

[124] Ceea ce trebuie să știm este că sunt mai multe religii care promovază moralitaea. De fapt mai toate religiile sunt unele care propovăduiesc moralitatea. Aceasta fiindcă moralitatea este un lucru tipic omului după cum a fost el creat în sens inițial. Totuși sunt mai mulți care resping credința în Dumnezeu Tatăl. O resping fiindcă ei nu cred că Iisus este fiul lui Dumnezeu Tatăl din veșnicie. Iată că este bine să știm că poți să fi om bine dar în acelați timp să nu fi fiul lui Dumnezeu Tată. Iisus a fost cât se poate de exact când a spus că: "nimeni nu poate venii la Tatăl decât prin Mine" (Ioan 14, 6). Prin urmare nu putem să ignorăm pe Iisus atunci când ajugem să fii fii lui Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă este bine să știm că Iisus este calea noastră spre Dumnezeu Tatăl. Totuși sunt și unii din mai multe religii care am putea spune că se apropie de Dumenzeu Tatăl fiidncă el sunt unii care trăiesc moral. Ei sunt pe calea cea bună dar la fel de bine ei trebuie să mai facă și efortul de a crede în Iisus și de a Îl accepta pe Iisus ca mânuitor al lor.

numai a încălca decalogul lui Moise. Ei bine pentru noi creștinii ortodocși de azi păcatul înseamnă a încălca poruncile lui Iisus. În timpul vieții Sale pe pământ Iisus a lăsat mai multe precepte și mai multe norme care au ajuns să fie unele definitorii pentru viața creștininului ortodox. Ce sunt aceste precepte și norme religioase pe care Iisus le-a pus în fața noastră? Ele sunt dorințele lui Dumnezeu Tatăl pentru noi. Cu toții știm de la tații noștrii biologici că sunt unele lucruri pe care ei le plac și alte lucruri pe care ei nu le plac. Iată de ce în cele din urmă viața creștină după cum a propovăduit-o Iisus este una care ne face plăcuți lui Dumnezeu Tatăl sau mai bine este modul de viață care ne face fii lui Dumnezeu. Dumnezeu Tatăl vine de la noi prin Iisus și este gata să ne facă fii Săi dar la fel de bine și noi trebuie să facem unele lucruri pentru a ne arăta recunoștința noastră față de El. Ei bine ne arătăm recunoștința față de Dumnezeu Tatăl prin faptul că ducem un mod de viață creștin ortodox. Sunt unele opinii care susțin că în cele din urmă dacă ducem o viață creștin ortodoxă viața de fiu al lui Dumnezeu Tatăl își piderde tot farmecul. De ce? Fiindcă viața creștin ortodoxă are mult prea multe interdicții. Dacă vom studia mai bine aceste interdicții ale vieții creștin ortodoxe vom vedea că toate acestea sunt spre binele nostru și nu spre răul nostru.[125]

Ceea ce voim să demonstrăm în aceste rânduri este că în cele din urmă păcatul este o manifestare a răului. De fapt răul are mai multe forme de a se manifesta dar la fel de bine sunt mai multe noțiuni prin care se poate spune că păcatul este mai greu de distins de rău. Care are fi aceste noțiuni confuze care sunt mai greu de făcut o separație?

1. Este tirania un lucru rău și la fel de bine și un păcat?
2. Este avortul crimă și la fel de bine și un păcat?
3. Este fumatul un păcat saunumai un lucru rău pentru sănătate?
4. Este dorința de putere politică nelimitată un lucru rău și și un păcat? Etc

Este evident că păcatul este fără doar și poate un lucru care se indetifică cu rău. Totuși sunt și mai multe lucruri care am putea spune că sunt păcate dar care iasă de sub sfera de influență a răului. Care sunt aceste lucruri?

1. Hula împotriva lui Dumnezeu Tatăl (este numai o vorbire despre o Persoană ce nu se vede).
2. Blasfemia (este un lucru care este fără implicații externe fiindcă cel care blasfemiază nu face rău nimănui. Putem da un exemplu de blasfemie? Da. Se spune că la un cunoscut spectacol de televiziune din America cineva a spus că el crede că Iisus este un "băiat bun" dar nu poate să nu recunoască că Iisus a fost homosexual.
3. Sacrilegiul. Putem da un exemplu de sacrilefiu? La o mare expoziția de artă un sculptor și-a prezentat "capodopera" lui pe care el o considera o operă de artă. Era vorba de un crucifix pus într-un vas plin cu urină.[126]

Prin urmare este bine să știm că iubirea e Dumnezeu Tatăl este un lucru care ajunge să ne facă să fim cât se poate de aproape de bine și virtute. Separația de Dumnezeu Tatăl în cele din urmă ne duce în spre păcat și spre patimă. Iată ce spunea cum 2000 de ani Sfântul Ioan Teologul: "nu iubiţi lumea, nici pe cele ce sunt în lume. Dacă cineva iubeşte lumea, iubirea Tatălui nu este'n el; pentru că tot ceea ce este în lume – pofta trupului şi pofta ochilor şi trufia vieţii – nu sunt de la Tatăl, ci din lume sunt. Şi lumea trece, şi pofta ei; dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac" (1 Ioan 2, 15-17). Din aceasta putem să vedem că Dumnezeu Tatăl este unul care ne iubește și prin urmare vrea să fim cu El.

Sunt mulți care sunt gata să renunțe la statutul de fiu al lui Dumnezeu fiindcă consideră că o astfel de viață este mult prea strictă și cu mult prea multe privațiuni. Sunt unii care de multe ori în viața lor ajung să simtă un fel de stare de rebeliune în fața la tot ceea ce înseamnă virtute și moralitate. Ei bine trebuie să știm că la un anumit nivel protopărinții noștri Adam și Eva în grădina Edenului și ei au simțit un fel de stare de rebeliune față de poruncile lui Dumnezeu. Care este diferența dintre noi și și ei? Este faptul că ei au fost instigați la această stare de rebeliune și respingere a voii lui Dumnezeu prin lucrarea diavolului, în timp ce de multe ori noi o simțim ca fiind ceva natural sau mai bine spus fără să fim instigați la rebeliune de diavol. Este evident că trebuie să fugim de păcat și să știm că el nu este conform naturii lui Dumnezeu Tatăl. De ce? Fiindcă în Dumnezeu

[125] Serafim Alexeiev, *Izbăvirea de păcate. Tâlcuire la rugăciunea Sfântului Efrem Sirul* (București, 2008).

[126] Sunt unii care consideră că în cele din urmă creștinismul ortodox este unul care nu face decât să complice lucrurile. De ce? Fiindcă în sens moral mai toată lumea știe care este diferența dintre bine și rău. Creștinismul ortodox mai vine și cu noțiunea de păcat. Iată de ce este bine să știm că păcatul nu este o complicație a relației dintre bine și rău ci mai mult o ridicare la nivelul vederii lui Dumnezeu Tatăl. Omul care nu crede în Dumnezeu știe că face un lucru rău, dar el nu este conștient că face și un păcat. Nu este conștient că face un păcat fiindcă după cum am spus păcatul este un fapt care ne leagă de Dumnezeu Tatăl. Păcatul prin urmare este un fapt care trebuie să știm că nu este propria lui Dumnezeu Tatăl și iată de ce și noi trebuie să luăm parte activă în ceea ce privește păcatul. Aceasta fiindcă este bine să luptăm cu păcatul. Iată de ce păcatul fiindcă nu este conform naturii lui Dumnezeu nu face decât să ne îndepărteze de Dumnezeu Tatăl. Cu cât păcătuim cu atât mai mult ne îndepărătăm de Dumnezeu Tatăl.

Tatăl există numai bine și iubire. Este posibil ca să tărim fără să păcătuim? Adevărul este că de la începuturile lumii nu a existat om fără de păcat dar ceea ce trebuie să știm este că Dumnezeu Tatăl a lăsat pocăința pentru om prin care în cele din urmă păcatele vor fi iertate. Iată ce spunea destul de inspirat părintele Arsenie Boca în secolul al XX-lea: "oamenii se roagă lui Dumnezeu să-i scape de necazuri, iar Dumnezeu se roagă de oameni să părăsească păcatul. Acum judecați, care și de cine să asculte întâi: Dumnezeu de oameni sau oamenii de Dumnezeu?"[127]

Se spune că odată Sfântul Ilie s-a dus la Dumnezeu Tatăl din cer și i-a spus:

- Doamne aș vrea să te rog o mare favoare.
- Ce pot face pentru tine?
- Aș vrea să mă slobozești să mă duc pe pământ.
- De ce?
- Fiindcă vreau să mai văd ce fac oamenii.
- Îți este dor de lume?
- Da Doamne.
- Bine poți să mergi.

Se spune că Sfântul Ilie s-a pogorât din cer pe pământ. A stat o perioadă mai lungă de timp după care s-a întors din nou în cer. Dumnezeu Tatăl l-a văzut pe Sfântul Ilie și l-a întrebat:

- Ei Ilie, cum este pe pământ?
- Este foarte bine Doamne.
- Este foarte bine?
- Da Doamne. Oamenii au de toate și sunt veseli și numai în petreceri o duc toată ziua.
- Dar Ilie, de Mine își mai aduc aminte?
- Nu Doamne.
- De ce?
- Fiindcă toată ziua petrec și sunt ocupați.

Se spune că Dumnezeu Tatăl s-a întristat când a auzit aceasta. Timpul a trecut și din nou Sfântul Ilie a venit din nou în fața lui Dumnezeu Tatăl.

- Doamne vreau să mă pogor și să merg din nou între oameni.
- Bine, Ilie poți să mergi.

Sfântul Ilie s-a pogorât pe pământ dar de data aceasta a stat mai puțin timp și la fel de bine când s-a întors Dumnzeu Tatăl a voit să știe cum a fost pe pământ.

- Ilie de ce nu ai zăbovit mai mult pe pământ?
- Doamne eu aș fi vrut să stau mai mult pe pământ dar nu am putut.
- De ce?
- Fiindcă am găsit pământul la mare strâmtorare, chinuit de jale și de pagubă multă fiindcă a dat ploaia și grindina și le-a făcut oamenilor mare pagubă. Zici că a fost iadul pe pământ....
- Bine Ilie dar de Mine oamenii își mai aduc aminte?
- Da Doamne.
- Cum? Fiindcă când ai fost prima dată pe pământ nimeni nu se gândea la Mine.
- Acum să știi că se gândesc la Tine Doamne. Toată ziua se roagă către Tine să îi zibăvești de ploi și de grindină.

Se spune că Dumnezeu Tatăl a plecat lăsându-L pe Sfântul Ilie să înțelagă care este sensul celor văzute.

Și care este sensul celor văzute de Sfântul Ilie? Sensul celor văzute de Sfântul Ilie este că atunci când omul nu duce lipsă de nimic este înclinat să uite de Dumnezeu Tatăl. În cele din urmă putem să vedem chiar și la adolescenții noștrii că dacă sunt îmbubați cu de toate sunt cât se poate de necuvioncioși cu părinții lor și sunt obraznici. Este bine să știm că trebuie să fim cât se poate de atenți cu Dumnezeu Tatăl fiindcă deși El este tatăl nostru nu se cade să Îl ignorăm. Iată de ce rugăciunea în genunchi în fața lui Dumnezeu Tatăl este un lucru cât se poate de clar și cât se poate eficent? De ce? Fiindcă ea ne amintește de faptul că trebuie să fim cu gândul al Tatăl nostru din cer și la fel de bine să ne aducem aminte de El.[128]

---

[127] Arsenie Boca, *Omul, zidire de mare preț,* (Editura Credința Strămoșească, 2002), p. 70.

[128] Sfântul Teofan Zăvorâtul spunea un lucru foarte adevărat: "păcătoșii todeauna sunt amețiți fiindcă diavolul îi învârte." Din aceasta trebuie să înțelegem că atunci când facem păcatul nu facem decât să îi dăm drepturi diavolului asupra noastră. Este foarte adevărat că

Un alt lucru de care din ce în ce mai puțini creștini ortodocși sunt conștienți este că Dumnezeu Tatăl este sfânt. Sunt mai multe atribute pe care Dumnezeu Tatăl le are: atotputernicie, atotștiință, veșnicie, imuabilitate, bunătate, iubire dar unul dintre cele mai importante atribute ale lui Dumnezeu Tatăl este sfințenia. Că sunt mai multe religii care au diferite concepții despre sfințenie nu este nici o îndoială. Sfințenia lui Dumnezeu Tatăl a fost una care a fost descoperită de Iisus. Iisus a fost singurul om din istoria lumii fără de nici un păcat. De ce? Fiindcă El nu a ales să slujească răul. Știm că în pustia Carantaniei diavolul L-a ispitit pe Iisus însă Iisus a trecut cu brio aceste ispite. Ce este prin urmare sfințenia lui Dumnezeu Tatăl? Sfințenia lui Dumnezeu Tatăl este un lucru care ne face să știm că Dumnezeu nu a comis și nici nu va comite niciodată răul și păcatul. Aceasta fiindcă păcatul este contrat naturii sau mai bine spus ontologiei lui Dumnezeu Tatăl. Dumnezeu Tatăl s-a demonstrat pe Sine ca fiind unul victorios împotriva păcatului. La fel de bine am putea spune că prin comuniune cu Dumnezeu Tatăl în cele din urmă victoria eternă a lui Dumnezeu Tatăl v-a putea să ne fie comunicată și nouă. De ce? Fiindcă de ce să nu spunem că și noi știm că păcatul este greșit, că este mai mult o înșelăciune. Dumnezeu Tatăl este dispus să ne ajute în lupta cu păcatul și pentru aceasta a lăsat prin Iisus tutror oamenilor taina spovedaniei. Prin spovedanie păcatele noastre se iartă și noi ajungem să ne îndreptăm spre o comuniune sporită cu Dumnezeu Tatăl.[129]

Ceea ce este adevărat și ceea ce poate să vadă mai toată lumea care studiază creștinismul ortodox este accentul mare pe care el îl pune împotriva păcatului și a tot ceea ce ține de păcat. De ce este aceasta? Din mai multe motive și din motive foarte bine întemeiate. Păcatul se poate spune că este o anti-ontologie. Ce este această anti-ontologie a păcatului? După cum știm Dumnezeu Tatăl se definește pe Sine ca fiind un Dumnezeu al binelui. Binele este prin urmare o caracteristică ontologică a lui Dumnezeu Tatăl fiindcă fiindcă dincolo de bine (deci de Dumnezeu Tatăl) numai răul și nimicul. Iată prin urmare că este bine să știm că în momentul în care facem, păcatul nu face decât să cădem într-un fel de gol ontologic. Aceasta fiindcă după cum am spus păcatul este un minus de ființă. Nu poate ca negativul și nimicul să fie ființă. Negativul și nimicul sunt numai o distrugere a ființei sau în cele din urmă o neantizare a ei. Este evident că prin păcat la un anumit nivel ajungem să fim într-un fel de stare de contradicție ontologică. De ce stare de contradicție ontologică vorbim? Vorbim de o stare de contradicție ontologică în sensul că ontologic noi suntem creați buni de Dumnezeu Tatăl dar prin păcat nu facem decât să ne ducem ființa la distrugere sau mai bine spus să o neantizăm. Aceasta fiindcă păcatul nefiind un lucru care ține de ontologia lui Dumnezeu Tatăl în cele din urmă ne face să cădăm de la ontologia Lui. Așa se face că ne îndreptăm spre pseudo-ontolgoia diavolului. Care este această pseudo-ontologie a diavolului? Iluzia și minciuna.[130]

Păcatul este ceea ce pe noi nu facem decât să ne despartă ontologic de Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă trebuie să știm că în cazul diavolului despărțirea de Dumnezeu Tatăl s-a făcut tot prin păcat. Diavolul a fost în așa măsură cuprins de mândrie că a crezut că el pur și simplu nu mai este o ființă creată de iubirea lui Dumnezeu Tatăl ci este chiar Dumnezeu Tatăl însuși. Când păcătuim de fapt noi nu facem decât să repetăm această nebunie pe care a făcut-o diavolul. Iată că trebuie să știm că ne vom elibera de păcat prin Iisus. Dumnezeu Tatăl a fost conștient că diavolul este cel care ajunge să îl instige pe om la păcat (după cum vom vedea în rândurile care vor urma) și prin urmare a voit să vină în ajutorul fiului Său cel pierdut: omul. Așa se face că Dumnezeu Tatăl l-a trimit în lume pe unicul Lui Fiu nu numai ca să ne înfiieze prin El ci și ca prin El să ne descopere o cale prin care să putem să biruim păcatul. Deși noi cei de azi nu prea suntem conștienți de gravitatea păcatului în cele din urmă este bine să fim mult mai conștienți de el. De ce? Fiindcă în acest mod în cele din urmă vom ajunge să eliminăm o mare povară din viața noastră: povara morală a păcatului. Iisus a venit în lume să ne demonstreze că se poate lupta împotriva păcatului. Aceasta fiindcă El a fost primul care a învins păcatul. Prin credință în Iisus și prin spovedanie în cele din urmă și noi vom reuși să ajungem să biruim păcatul. Este bine să știm că trebuie să avem o ierarhie a valorilor foarte bine delimitată. Nu ne separă de Dumnezeu

---

diavolul nu ne învârte în sens fizic (deși uneori o poate face) ci mai mult ne face să nu mai știm pe ce lume trăim și să nu mai știm să recunoaștem binele de rău, păcatul de virtute.

[129] În secolul XX părintele Arsenie Boca spunea foarte inspirat: "oare de ce vin oamenii așa de în silă la spovedit? - Fiindcă știu că li se cere lepădarea de păcate. Ori lor le plac păcatele mai mult decât înfrânarea de la ele." Arsenie Boca, *Omul, zidire de mare preț*, (Editura Credința Strămoșească, 2002), p. 73.

[130] Experința tradiției creștin ortodoxe arată că omul întotdeana când face păcatul nu vrea să recunoască faptul că la făcut și ajunge să își găsească tot felul de scuze. La fel de bine o altă tendință a omului este de a vedea păcatul semenului dar nu a vedea propriul tău păcat. Cuviosul sârb Nicolae Valmirovici spunea în acest sens următoarele: "despre trei lucruri nu te grăbi să vorbeşti: despre Dumnezeu, până ce nu-ţi întăreşti credinţa în El; despre păcatul altuia, până ce nu-l cunoşti pe al tău; şi despre ziua de mâine, până ce nu se luminează de ziuă." Sfântul Nicoale Velimirovici, *Gânduri despre bine și rău*, (Editura Predania, București, 2009), p. 15.

modul cum arătăm la chip sau cu ce ne îmbrăcăm ci ne separă de El păcatul. În timp ce prin păcat ne îndepărtăm de Dumnezeu Tatăl prin virtute în cele din urmă ajungem să ne apropriem de El. Sunt mai multe căi de ajunge la Dumnezeu Tatăl dar virtutea este una dintre cele mai efective. Sfântul Maxim Mărturistorul a fost cât se poate de concludent în acest sens: "nu întrebuința rău ideile, ca să nu fii silit să întrebuinţezi rău şi lucrurile. Căci de nu păcătuieşte cineva mai întâi cu mintea, nu va păcătui nici cu lucrul."[131] Este bine să știm că la fel cum păcatul este un lucru ce pleacă mai întâi din mintea omului sau mai bine spus din sufletul lui la fel de bine starea de fiu al lui Dumnezeu se simte în sufletul omului. Când suntem la biserică și ne rugăm avem conștiința că ne rugăm lui Dumnezeu Tatăl care ne ascultă. Că de multe ori El nu ne răspunde la rugăciunea noastre este dovada faptului că nu a fost de acord cu ceea ce am cerut în rugăciunea noastră. Sunt unii care s-ar aștepta să vorbească că Dumnzeu Tatăl la fel cum vorbim cu un om. Trebuie să știm că Dumnezeu Tatăl este și Dumnezeu nostru și Lui trebuie să i ne adresăm prin rugăciune. Rugăciunea este modul în care noi ajungem să vorbim cu sufletul cu Dumnezeu Tatăl. Devine evident că trebuie să ne folosim mintea pentru a putea să distingem dintre păcat și bine. Aceasta fiindcă de multe ori păcatul este mai greu de reperat. Iată ce ne spunea în acest sens părintele Nicolae Steinhardt: "Dumnezeu, printre altele, ne poruncește să fim inteligenți. Pentru cine este înzestrat cu darul înțelegerii, prostia – măcar de la un anume punct încolo – e păcat: păcat de slăbiciune și de lene, de nefolosire a talentului."[132]

Am vorbit prin urmare până acum de ce este păcatul dar nu am vorbit despre un lucru care este mai grav decât păcatul: este vorba despre patimi. Ce sunt patimile știe mai orice creștin ortodox. Patimile sunt cele care ajung să permanentizeze păcatul în om. Este una să spui o miunciună nevinovată la un moment al vieții tale și alta să devii un mincinos cronic. Sfinții părinți ai creștinismului ortodox sunt fermi convinși că patimile sunt cele care ne separă de iubirea lui Dumnezeu Tatăl. De ce? Fiindcă ele sunt unele care ne fac să urmăm răului și diavolilor. Mai toți sfinții părinți sunt de acord că în sens creștin ortodox există 7 păcate capitale care de fapt se transformă în patimi. Care sunt aceste 7 patimi?

1. Lăcomia pântecelui,
2. Desfrânarea,
3. Iubirea excesivă de bani și averi,
4. Mânia,
5. Invidia,
6. Lenea,
7. Mândria.

Ei bine aceste patimi sunt cele cu care mai toți dintre noi ne luptăm fiindcă ele sunt metode prin care dracii vor să ne scoată din iubirea pe care o avem față de Dumnezeu Tatăl și să ne facă să fim dependenți de plăcerile lumii din jur. Este bine să știm că dracii nu se bucură ca noi să fim în comuniune cu Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă după cum putem să ne dăm seama ei sunt unii care sunt dușmanii lui Dumnezeu Tatăl. Pentru aceasta dracii nu se vor da de la nimic înapoi ca să ajungă să ne facă și pe noi să fim străini de iubirea și de comuniunea cu Dumnezeu Tatăl.[133]

Că sunt mai mulți dintre noi care la un anumit moment al vieții noastre am ajuns să cădem într-o anumită patimă este un lucru cât se poate de probabil. Ceea ce trebuie să știm este că este omenește să cădem în patimi, este dumnezeiște să ne ridicăm din ele și este diavolește să persistăm în ele. Prin urmare este bine să știm că vom reușii să depășim patimile dacă vom sta și vom cere ajutorul lui Dumnezeu Tatăl. De ce este Dumnezeu Tatăl împotriva patimilor? A spus-o Iisus cât se poate de clar: că în această lume nu putem slujii la doi domni, adică nu putem să slujim și pe Dumnezeu și pe Mamona (demonul iubirii de bani). Patimile sunt unele care vin de la diavoli și prin urmare ele ne facă să facem voia lor. Iată de ce omul pătimaș nu este un om care trăiește în iubirea lui Dumnezeu Tatăl. Spiritualitatea creștin ortodoxă este cât se poate de clară în acest sens: orice om are de făcut o alegere finală în această viață: a fi cu Dumnezeu Tatăl sau a fii cu diavolii. În cele din urmă ține de fiecare dintre noi de partea cui voim să fim. Că sunt mulți care susțin că sunt cu Dumnezeu Tatăl dar care nu au

---

131 Filocalia, vol. 2, Filocalia, Scrierile Sfântului Maxim Mărturisitorul.

132 Nicolae Steinhardt, *Jurnalul fericirii,* (Editura Polirom, Iași, 2008), p. 63.

133 Iată ce spunea în acest sens părintele Arsenie Boca: "Nu în afară, în noi chiar, în fiecare, Iisus are mulţi potrivnici, care-I închid uşa, Îi întorc spatele, Îi sting lampa raţiunii sau I-o afumă cu patimile, Îi ridică piedici „practice în cale". " Arsenie Boca, *Despre durerile oamenilor,* vol. 1, (Editura Credința Strămoșească, 2012), p. 47. Din cele spuse mai sus putem să deducem că diavolii nu vor să ne despartă din afară de Dumnezeu Tatăl ci el mai mult voiesc să facă aceast lucru din interiorul nostru prin sugestiile păcătoase și patimile pe care le implementează în noi. Sfinții părinți sunt cât se poate de clar îna cest sens: patimile sunt unele care nu sunt pe voia lui Dumnezeu Tatăl și iată de ce trebuie să luptăm împotriva lor.

nici un fel de restricții în ceea ce privește patimile nu este nici o îndoială. Aceasta fiindcă ei sunt de părere că Dumnezeu Tatăl este un Dumnezeu iubitor și iertător și care nu are nici un fel de restricții în iubirea Lui. Deși Dumnezeu Tatăl este iubirea absolută este bine să știm că diavolii nu Îl iubesc. Din contră, diavoliii Îl urăsc de moarte pe Dumnezeu Tatăl. Pentru aceasta este bine să știm că nu putem să fim și cu diavolii și cu Dumnezeu Tată. Sfinții părinți sunt cât se poate de expliciți în acest sens: patimile sunt modul prin care diavolii ne atrag în spre ei și în spre iad. Este bine să știm că suntem pe placul lui Dumnezeu Tatăl dacă ajungem să ne luptăm cu patimile care sunt unele care după cum am spus nu sunt pe voia Lui. Iată ce spunea în acest sens Cuviosul Porfirie Kafsolalivitul: "când intră Hristos în inimă, patimile se mistuie. Nu mai poți nici să înjuri, nici să urăști, nici să te răzbuni, nici, nici ... Unde să se mai găsească urile, antipatiile, osândirile, egoismele, frământările, întristările?"[134]

De ce trebuie să ne luptăm prin urmare împotriva patimilor? Sunt în mare două motive:

1. Ca să nu urmăm diavolilor ce sunt cei care instigă patimile în noi,
2. Ca să fim asemenea lui Dumnezeu Tatăl.

Este bine să știm că în Dumnezeu Tatăl nu există nici un fel de patimă fiindcă după cum am spus El este sfânt. Este adevărat că nu toți creștinii ortodocși ajung la sfințenia lui Dumnezeu Tatăl dar totuși pot la un anumit nivel să se împărtășească de ea. În ceea ce privește originea patimilor, Sfântul Maxim Mărturisitorul ne spune că pe lângă instigațiile diavolilor patimile mai au o supapă (cauză) în om. Este vorba dedespre iubirea de sine (φιλαυτια). Când omul se iubește pe sine însuși el nu mai ține cont de cele din jurul lui și ajunge să se idolatrizeze pes ine însuși. Această iubire de sine este prin urmare una nocivă. Este nocivă fiindcă ne face să ne vedem numai pe noi înșine și să nu Îl mai vedem pe Dumnezeu Tatăl și pe semenii noștrii. Prin urmare în plan uman iubirea de sine este fără doar și poate motorul principal al patimilor. Când omul se iubește pe sine este evident că iubirea de Dumnezeu Tatăl cade pe locul doi sau dacă nu și mai jos. Ei bine acesta este momentul de care au nevoie demonii pentru a intra să își facă lucrarea. Demonii așteaptă orice moment în care omul nu mai ține de la Dumnezeu Tatăl pentru a îl mării și a îi conferi proporții hiperbolice. Ei sunt cei care aruncă mai multe gânduri spurcate în om și care îi spun că este cât se poate de normal și de firesc ca omul să se iubească mai întâi pe sine însuși și mai apoi pe Dumnezeu Tată. De ce fac aceasta demonii? Pentru ca în acest mod în cele din urmă să îl separe pe om deplin de Dumnezeu Tatăl. Unii ar putea să găsească patimile o dovadă mică a faptului că omul poate ajunge să fie dominat de ele. După cum ne spune Iisus nu putem avea doi domni, adică patimile și pe Dumnezeu Tatăl.[135]

Este evident că trebuie să fim cât se poate de atenți cu această dinamică negativă a patimilor. De ce? Fiindcă ele ajung de ne robesc. Cum ajung aceste patimi să ne robească?

1. Lacomul de mâncare nu mai are nici un gând în viața lui decât cum să mănânce mai mult,
2. Desfrânatul este dependent de sex și pervesiunea sexuală,
3. Avarul este dependent de bani și averi,
4. Invidiosul este muncit de gândul la ce au realizat și au făcut alții,
5. Leneșul ajunge să trăiască în mizerie fiindcă nu vrea să muncească deloc;
6. Mâniosul se mânie din orice motiv cât de neânsemnat,
7. Orgoliosul se vede pe sine mai bun decât toți și uneori chiar și decât Dumnezeu Tatăl.

Iată prin urmare că patimile sunt unele care încet dar sigur ajung să pună stăpânire peste noi și ne fac să fim sclavii lor. Scopul diavolilor care instigă în noi patimile este să ne facă sclavii lor. Aparent patimile oferă o anumită libertate. Sunt mulți care atunci când li se atrage atenția că fumatul dăunează sănătății răspund că: este viața lor și ei fac ce vor cu ea. Ei bine adevărul este că pătimașul trăiește numai cu iluzia libertății. Aceasta fiindcă diavolii ajung să fie unii care îi stăpânesc viața. Unii ar putea să se întrebe: cum poate Dumnezeu Tatăl să ne lase pe noi oamenii să fim stăpâniți de diavol? De ce nu intervine El ca să curme acest lucru? La aceasta răspundem cu ceea ne învață sfinții părinți ai creștinismului ortodox: Dumnezeu Tatăl este unul care ne respectă libertatea. După cum putem să ne dăm seama Dumnezeu Tatăl nu este Unul care ne ține la pieptul Lui cu forța.

---

134 *Ne vorbește părintele Porfiri*e, (Ediția 1, Editura Egumenița, Galați, 2003), p. 171.

135 "Când te apropii să te rogi, adu-ți aminte de patimile tale, de slăbiciunile tale, de ușurința cu care tu rătăcești și cazi, dar adu-ți aminte și de faptul că Hristos te poate sprijini." Andrei Andreicut, *Cuvintele Bătrânilor,* Ediția 1, (Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2004), p. 12. Hristos a fost trimis în această lume pentru motivul de ne putea la fel de bine să ne ajute să ne eliberăm de patimi. Că patimile au o anumită tehnică prin care ajung să ne prindă în cursa lor nu este nici o îndoială. Patimile de cele mai multe ori încep destul de nevinovat. Un pahar de alcool, o țigară în plus. Mai apoi vom vedea că vom devenii dependenți total de aceste lucruri care în primă instanță nu au fost decât niște plăceri devinovate.

Omul este liber să facă ceea ce vrea cu viața lui. La fel de bine Dumnezeu Tatăl nu poate să calce peste deciziile noastre. Că El suferă când vede că noi îi întoarcem spatele și mergem pe calea patimilor nu este nici o îndoială. Dar să ne aducem aminte de parabola fiului risipitor. Fiul rispitor îi cere tatălui său să îi dea partea de avere ce i se cuvine și mai apoi pleacă într-o țară departată unde o risipitește în patimi și pacate. Vedem aici că tatăl fiului risipitor îi respectă voința lui deși știe că ceea ce face el este un lucru rău. La fel de bine face și Dumnezeu Tatăl cu noi. Când noi nu mai vrem să fim în comuniune cu El, în cele din urmă este cât se poate de clar că El nu ne ține la Sine cu forța. Ceea ce mai putem să învățăm din pilda fiului risipitor este faptul că totuși, deși la un moment dat am căzut într-o patimă și i-am întors spatele lui Dumnezeu Tatăl în cele din urmă ne putem întoarce la El la fel ca fiul rispitor. Iată ce ne spune în acest sens Sfântul Chiril al Alexandriei: "așa să te împărtășești din Euharistie: crezând că ea alungă nu numai moartea, ci bolile din noi; căci, ajungând în noi, Hristos adoarme legea sălbatică din mădularele trupului, aprinde evlavia față de Dumnezeu și omoară patimile."[136]

Este prin urmare evident că prin viața în Dumnezeu Tatăl ajungem să trăim în cele din urmă adevărata libertate. Sunt mai multe concepțiile despre libertate pe care omul le are în zilele noastre dar ceea ce este cel mai improtant să știm este că adevărata libertate poate să vină numai din viața cu Dumnezeu Tată. Orice libertate care nu Îl include pe Dumnezeu Tatăl este în cele din urmă un surogat al libertății și nu este o libertate adevărată. Patrimile sunt cele care după cum am spus ne oferă o pseudo-libertate. Aceasta fiindcă ele sunt unele care fac din centrul persoanei noastre tot ceea ce este mai important în această lume. Patima este una care ne face să fim iraționali. Aceasta fiindcă după cum am spus în mod rațional omul trebuie să Îl iubească pe Dumnezeu Tatăl mai mult decât orice. Cine nu își iubește tatăl biologic din această lume? Fără doar și poate că cu toții facem aceasta. La fel de bine trebuie să știm că trebuie să Îl iubim și pe Dumnezeu Tatăl. Acesta este modul rațional pe care cu toții îl avem în ceea ce privește iubirea: să Îl iubim mai întâi de orice pe Dumnezeu Tată. Omul pătimaș este un om care la drept vorbind ajunge să nu mai iubească rațional și în el nu mai există o cale firească a iubirii. Aceasta fiindcă el nu mai ține cont decât de propria persoană, persoană pe care a ajuns să o idolatrizeze. Iată ce ne spune în acest sens Sfântul Grigorie de Nyssa: "deci aceia sunt fericiţi, cei care nu se lasă prinşi cu repeziciune în mişcările pătimaşe ale sufletului, ci se adună în ei înşişi prin raţiune, aceia care-şi slăbesc pornirile cu frâul raţiunii nu-şi lasă sufletul să fie purtat înspre neorânduială."[137] Este bine să știm că în sens creștin ortodox trebuie să avem o iubire rațională a lui Dumnezeu Tatăl. Numai în acest mod în cele din urmă vopm ajunge să fim cât se poate de aproape de Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă după cum putem să ne dăm seama nimic din ceea ce ține de iubirea lui Dumnezeu Tatăl nu este irațional.[138]

Devine evident că trebuie să fim mult mai atenți cu patimile. Aceasta fiindcă ele ne facă să fim conștienți că în viața de apoi nu avem numai prieteni, adică pe Dumnezeu Tatăl și pe sfinții îngeri ci la fel de bine avem și dușmani. Aceasta fiindcă diavolii nu sunt numai dușmanii lui Dumnezeu Tatăl ci la fel de bine sunt și dușmani noștrii. De ce sunt dușmanii noștrii diavolii? Fiindcă noi suntem creați de Dumnezeu Tatăl. Siplul fapt că suntem creați de Dumnezeu Tatăl este un motiv destul de bun pentru ca diavolii să ne disprețuiească și să dorească distrugerea noastră. Diavolii vor să fim cum sunt ei: ființe distruse și bune de nimic. Fiindcă știu că nimeni nu vrea să se autodistugă pe sine diavolii au fost nevoiți să inventeze patimile care sunt un fel de speculație a nevoilor primare ale omului: nevoia de mâncare, nevoie de bani, nevoia de comuniune etc. Iată cum ei prin viclenie au ajuns să întoarcă sensurile sănătoase ale lumii noastre și le-au preschimbat în lucruri care ne duc departe de Dumnezeu Tată. Sunt unii care ar fi de părere că nu se explică cum Dumnezeu Tatăl din moment ce este Tatăl nostru a ajuns la nivelul de a lăsa să fim ispitiți de diavoli? Poate un tată adevărat să ne lase să fim ispitiți de ființe ale infernului? Fără doar și poate că nu. Nu este logic și la prima vedere nici nu ține de logica bunului simț. Adevărul este că după cum am spus Dumnezeu Tatăl ne-a creat ca ființe cu libertate. Avem libertate să alegem în această lume ceea ce voim. De fapt dacă este să ne gândim mai bine opțiunile noastre sunt

---

[136] Ala Rusnac, *Cugetări duhovnicești - din înțelepciunea sfinților*, vol. I, (Editura Epigraf, Chișinău), 2009, p. 35.

[137] Sfântul Grigore de Nyssa, *Opt omilii la Fericiri*, Ediția 1, (Editura Anastasia, 1999), p. 29.

[138] Sunt mulți care cred că dacă Dumnezeu este Tatăl nostru în cele dinj urmă totul ne este permis. Realitatea este că trebuie să știm că nu tot ceea ce există în lumea noastră în cele din urmă ne este permis. De ce? Fiindcă dacă mergem pe această logică vom păși pe urmele diavolilor care și eu au crezut că totul le este permis chiar și a lua locul lui Dumnezeu Tatăl. Iată de ce trebuie să știm că după cum ne spune morala creștin ortodoxă, conștiința este glasul lui Dumnezeu în om. Prin urmare Dumnezeu Tatăl vorbește cu noi în mod nevăzut mai ales în cazul marilor alegeri pe care avem să le facem în această viață. De mai multe ori ajungem la dileme și probleme morale. Ei bine în aceste situații cel mai bine este să ne ascultăm conștiința care ne va spune ce trebuie să facem. În sens moral este bine să știm că conștiința este asemenea uneio busole care ne spune în ce direcție trebuie să mergem.

cât se poate de limitate: putem să alegem între bine și între rău. Patimile sunt un fel de rău subtil. Ele nu sunt un rău pe față cum este crima sau războiul. Aceasta fiindcă dacă ar fi așa nici un om nu ar mai fi adeptul lor. Totuși, ceea ce trebuie să știm este că la fel cum patimile sunt subtile la fel sunt și armele pe care Dumnezeu Tatăl le-a lăsat prin Domnul Iisus Hristos împotriva patimilor. Iată ce ne spunea părintele Arsenie Boca: "rugăciunea e respirația sufletului, iar postul e apa care stinge văpaia patimilor."[139]

Se spune că doi prieteni discutau despre viața lor.

- Nici nu știi ce mi s-a întâmplat, a început primul prieten.

- Ce ți s-a întâmplat?

- Tu știi că eu am muncă de făcut la servici?

- Da, al fel ca mine.

- Măi într- zi am început să o invidiez pe soția mea.

- De ce?

- Pentru munca ușoară pe care o are.

- Și ce ai făcut în acest sens?

- Am început să mă rog lui Dumnezeu ca pentru o zi să mă facă pe mine soția mea și ea să ia locul meu să vadă ce muncă grea am eu de făcut.

- Și ce s-a întâmplat?

- Să știi că Dumnezeu mi-a ascultat rugăciunea.

- Chiar? Cum?

- A doua zi m-am trezit în pielea soției mele.

- Nu se poate! Extraordinar!

- Dar stai să vezi ce a urmat...

- Ce a urmat?

- M-am trezit, am făcut micul dejun pentru toată familia, am trezit copiii, le-am pregătit hainele, le-am servit micul dejun, le-am făcut pachetele pentru școală, i-am dus la școală, am venit de la școală repede, am adunat toate hainele și le-am spus la spălat, am mers la bancă, am mers după cumpărături și l-am adus acasă, apoi am mers să plătesc impozitul. Revenit acasă a trebuit să curăț pisica și să îi fac o baie câinelui nostru. S-a făcut deja ora 13.

- Mult, multe lucruri ai avut de făcut.

- Așa este. Dar stai că nu am terminat. Apoi am făcut patul, am aspirat casa, am șters praful și am spălat bucătăria. Apoi repede a trebuit să merg la școală să aduc copiii. Am pregătit laptele și biscuiții pentru copii după care a trebuit să stau cu ei să își facă temele. Mai apoi a trebuit să pus masa de călcat și cu foarte greu am mai prins ceva de la televizor.

- Măi dar este greu să fi femeie și mamă.

- Stai că nu am terminat.

- Continuă, te ascult.

- La oare 16,30 a trebuit să curăț și să pregătesc legumele pentru salată, am gătit carnea de porc pentru cină. După cină am spălat din nou bucătăria, am adunat hainele și le-am făcut baie copiilor și i-am pregătit pentru culcare. La ora 9 eram total epuizat.

- Și ce a urmat?

A doua zi m-am trezit din somn și am început să mă rog lui Dumnezeu: Doamne fă-mă te rog din nou bărbat că este mai bine așa.

- Și ți-a ascultat Dumnezeu rugăciunea?

- Să știi că da. M-am trezit din nou eu însumi.

- Văd că ai avut o lecție de învățat din toate acestea.

- Așa este. Mi-am dat seama că nu are rost să o invidiez pe soția mea.

Povestea de mai sus este una care ce ni se potrivește și nouă creștinilor ortodocși. Suntem unii care credem că este ușor să fi în locul lui Dumnezeu Tată. Aceasta fiindcă El duce o viață cum nimeni nu s-ar putea gândii. Ei bine este cât se poate de adevărat că lucurile nu sunt chiar așa. Dumnezeu Tatăl are de condus o lume întreagă și aceasta fără doar și poate implică cu sine multă responsabilitate.[140]

---

[139] Ala Rusnac, *Cugetări duhovnicești - din înțelepciunea Părinților contemporani*, vol. II, (Editura Epigraf, Chișinău, 2011), p. 135.

[140] Louis Bouyer, *Le Pere invisible: aproches du la myster de la divinite* (Paris, 1976).

Este evident prin urmare că nu trebuie nici prin cap să ne treacă faptul că a fi Dumnezeu Tatăl este un lucru în cele din urmă ușor. Aceasta fiindcă Dumnezeu Tatăl are cu fiecare dintre noi un plan sau mai bine spus o providență. Trebuie să fim cât se poate de atenți cu sensul și expresia de a fi Dumnezeu Tatăl fiindcă de cele mai multe ori asemenea soțului din pilda de mai sus care credem că să fi soție este mult mai ușor în cele din urmă vom vedea că lucrurile nu stau cum credem noi. Aceasta fiindcă Dumnezeu Tatăl este unul care ne i-a extrem de serios pe noi oamenii fii Săi. Că noi de cele mai multe ori nu Îl luăm în serios pe Dumnezeu Tatăl nu este nici o îndoială. Faptul că ajungem atât de ușor de cele mai multe ori să devenim victime ale patimilor și păcatelor ne spune nu numai că suntemn slabi în credință ci la fel de bine și faptul că nu prea ne gâdim cu seriozitate la Dumnezeu Tatăl. Este bine să fim cât se poate de atenți cu Dumnezeu Tatăl fiindcă după cum am spus Dumnezeu Tatăl are iubire față de noi. De multe ori atunci când noi pășim pe calea întunecată a patimilor ca un Tată iubitor El ne așteaptă să ne întoarcem la Sine. Este trist că unii pășesc pe calea patimilor și nu mai vor să știe nimic despre Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă ei au fost câștigați de diavol și nu vor să mai știe nimic despre binele și iubirea care emană din ființa lui Dumnezeu Tatăl.[141]

Devine evident că este bine să fim mult mai atenți cu patimile și să știm că ele sunt unele care potențial ajung să ne depărteze de Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă este bine să știm că în această lume sunt lucruri care ne apropie de Dumnezeu Tatăl și la fel de bine sunt și lucruri care fără doar și poate ajung să ne îndepărteze de El. Trebuie să căutăm care sunt lucrurile care ajung să ne apropie de Dumnezeu Tatăl. Care sunt lucrurile care ne apropie de Dumnezeu Tatăl. Vome numera aici numai câteva dintre ele:

1. Faptele bune,
2. Credința
3. Dragostea,
4. Nădejdea,
5. Moralitatea,
6. Virtuțile,
7. Bunătatea etc

Iată prin urmare numai câteva lucruri care în cele din urmă ajung să ne ducă la Dumnezeu Tatăl. Este evident că noi ca fii lui Dumnezeu trebuie să fim conștienți de ceea ce ajunge să ne facă să fim mai aproape de Dumnezeu Tatăl. Câți dintre noi în cele din urmă ne ridicăm problema dacă voim să fim pe placul lui Dumnezeu Tatăl? Suntem oameni egoiști și de cele mai multe ori ajungem să ne gândim numai la ceea ce ne place nouă sau mai bine spus să facem lucruri care sunt numai pe placul nostru. Creștinismul ortodox vine și ne spune că trebuie să fim oameni care să facem lucruri ce sunt pe placul lui Dumnezeu Tatăl fiindcă aceasta este în cele din urmă o datorie a noastră de fi ai Lui.[142]

Pentru unii adevărul este că ar putea să pară mai pe neânțeles de ce am ales să includem în această carte un capitol despre păcat și patimă ca unele care ajuns să ne separe de Dumenzeu Tatăl. Aceasta fiindcă sunt mai mulți care ar crede că este cât se poate de firesc ca Dumnezeu Tatăl să ne accepte pe toți cu toate păcatele și și patimile noastre. Nu este în cele din urmă bunătatea unui tată care acceptă toate din partea fiului său? Adevărul este că orice tată care își iubește copilul în cele din urmă trebuie să fim realiști, nu acceptă orice din ceea ce facem copilul său. La fel de bine este bine să știm că nici Dumnezeu Tatăl nu acceptă orice din ceea ce facem noi fii Săi. De ce? Fiindcă sunt multe lucruri rele în lumea noastră ce nu sunt acceptate de El. Noi trebuie să căutăm să fim cât mai asemenea cu Dumnezeu Tatăl care este sfânt și prin urmare este bine să știm că ține de datoria noastră să fim cât mai asemenea cu El. Patimile după cum am spus sunt lucruri care ne fac să ne asemănăm cu diavolii și nu cu Dumnezeu Tată. Sinodul ecumenic din anul 553 a fost cât se poate de clar și de explicit când a susținul că diavolii s-au rupt pe sine total și definitiv de Dumnezeu Tată. Orice reconcliliere a ajuns în cele din urmă să fie imposibilă. Iată de ce în cele din urmă nu mai există nici o posibilitate pentru noi să

---

141 "Fiecare persoană este responsabilă de desfășurarea întregului univers fizic și spiritual. Cel mai mic gest al nostru pune lumea în vibrație și îi modifică starea. (...) Deci niciodată acțiunea noastră nu se înfăptuiește într-un cerc absolut închis." Preotul Profesor Dumitru Stăniloae, *Ascetica și mistica Bisericii Ortodoxe*, (Editura Institutul Biblic (IBMBOR), București, 2002), pp. 31-32.

142 La fel de bine trebuie să mai știm că există un sens transcedent sau mai bine spus eshatologic al stării de fi fiul lui Dumnezeu Tatăl. Care este acest sens? Este faptul că în momentul morții nostre Dumnezeu Tatăl este alături de noi. Acest lucru este mai greu de crezut fiindcă dșei am văzut că sunt mai mulți oameni care mor în cele din urmă nu L-am văzut pe Dumnezeu Tatăl alături de ei. Cum poate atunci Biserica Creștin Orodoxă să afirme că Dumnezeu Tatăl este alătrui de noi în momentul morții. Este bine să știm că Dumnezeu Tatăl este alături de noi în momentul morții fiindcă El este Cel care știe mai bine momentul în care să intervină în existența noastră. Creștinismul ortodox este unul care susține că viața se continuă și după moartea trupului fiindcă sufletul este nemuriotor. Iată prin urmare că Dumnezeu Tatăl va avea grijă de sufletul nostru după moartea trupului.

urmăm diavolilor prin patimi și la fel de bine să fim fii lui Dumnezeu Tatăl. Sfinții părinți sunt unii care sunt și ei foarte expliciți în acest sens: patimile și păcatele sunt unele care rup comuniunea noastră cu Dumnezeu Tatăl și ne facă să mergem spre iad. Totuși, bunătatea lui Dumnezeu Tatăl este mare și în această viață El așteaptă întoarcerea noastră. Se spune în Noul Testament că în cer Dumnezeu Tatăl poate să primească și pe cei care ajung să se întoarcă în spre El în ceasul al XI-lea. Ceea ce este esențial este să știm că patimile sunt lucruri care nu ne apropie de Dumnezeu Tatăl ci de duc pe un drum străin de El. Nu putem să fim oameni împătimiți și în același timp să spumem că nu este nici o problemă cu ele în relația și legătura noastră cu Dumnezeu Tatăl. Este bine să fim cât se poate de ancorați în viruți fiindcă în acest mod nu numai că facem voia lui Dumnezeu Tatăl dar la fel de bine de ajutăm și pe noi înșine. Iată ce spune în acest sens Sfântul Ioan Damaschin: "beția, curvia, preacurvia, furtul și cele apropiate acestora, oricât sunt de urâte la arătare celor evlavioși și celor ce fug de ele, sau le pedepsesc, nu pricinuiesc atâta durere celor ce stăruiesc în ele fără să se îndrepte, în comparație cu patimile sufletești, care sunt cu mult mai rele și mai grele ca acelea și care duc la starea dracilor și la osânda veșnică rânduită acelora pe cei stăpâniți de ele."[143]

CONCLUZIE

Cartea noastră evident că este o meditație pe marginea paternității lui Dumnezeu Tatăl. Dumenzeu Tatăl deși este Unul dintre cele mai mari mistere ale lumii în cele din urmă se descoperă în creștinismul ortodox ca fiind Tatăl nostru al tuturor. Fiindcă El este Tatăl nostru al tuturor în cele din urmă noi avem unele obligații și responsabilități fâță de El. Aceste obligații și responsabilități am voit să le adresăm în aceste rânduri. Ceea ce sperăm este să oferim o imagine cât se poate de clară și de coerentă despre Cine este cu adevărat Dumnezeu Tatăl. Dumnezeu Tatăl este Tatăl pe care L-am dorit dintotdeuna. Este Cel care își asumă cele mai grele lucruri față de noi fiindcă fără doar și poate că El ne iubește cu o iubire nemărginită și infinită. Paternitatea lui Dumnezeu Tatăl a primit multe definiții în istoria lumii dar poate cea mai frumoasă imagine a lui Dumnezeu Tatăl o oferă creștinismul ortodox. Creștinismul ortodox este unul care ne spune că Dumnezeu Tatăl attâ a iubit lumea că a trimit pe Unicul Său Fiu pentru ca tot cel care crede în El să nu piară ci să aibă viață veșnică (Ioan 3, 16). Devine evident că iubirea paternă a lui Dumnezeu Tatăl este cea care face posibil creștinismul ortodox. De 2000 de ani creștinismul ortodox predică și propovăduiește din generație în generație iubirea lui Dumnezeu Tatăl față de noi oamenii. Aceasta fiindcă această paternitate a lui Dumnezeu Tatăl care a fost descoperită prin Iisus, Mesia fiul lui Dumnezeu ajunge să ne cuprindă pe toți. Fie că suntem în Asia, în America în Australia sau în Europa în cele din urmă este bine să știm că Dumnezeu Tatăl ne iubește cu o iubire paternă și este gata să își întindă brațele Sale părintești spre noi fii săi cei care suntem pierduți și înstrăinați în această lume.[144]

După cum am spus paternitatea lui Dumnezeu Tatăl este una care este repinsă de foarte mulți. Cine sunt cei care resping paternitatea lui Dumnezeu Tatăl? Sunt ateii. Nu se poate să fi ateu și în același timp să fii fiul lui Dumnezeu Tatăl. În acest sens gânditoarea Michelle Ronseberg spunea că: "ateii sunt copiii care nu-şi recunosc Tatăl, dar vestea bună e că îşi pot face un test de paternitate, trebuie doar să-l ceară." Iată că sunt mai mulți care nu vor să Îl recunoască pe Dumnezeu ca fiind Tatăl nostru și în acest mod ajung să fie atei. Trebuie să știm că primul și cel mai mare ateu din istorie a fost diavolul. De ce? Fiindcă el a fost primul care pentru prima dată nu a mai voit să Îl recunoască pe Dumnezeu Tatăl ca fiind Tatăl lui. De ce? Fiindcă diavolul s-a voit mai presus decât Dumnezeu Tatăl. Urmând diavolului în cele din urmă și atei ajung să trăiască în această lume ca fiind un fel de persoane ce nu au nici un fel de origine. Ateii sunt unii care de multe ori își împrăștie veninul ateismului lor în jur. Aceasta fiindcă este bine să știm că sunt două feluri de atei:

1. Atei pasivi care țin ateismul pentru ei și nu îl fac cunoscut și celor din jur;
2. Atei activi care sunt cât se poate de uiți în a propovădui ateismul în jurul lor.

---

[143] Filocalia, vol. 4, (Editura Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1948), p. 195.

[144] Există o rugăciune creștin ortodoxă care exprimă foarte bine modul în care este trăită iubirea de Dumnezeu Tatăl de creștinismul ortodox. Iată cum sună această rugăciune: "Brațele părintești sârguiește a mi le deschide mie, că în desfătări am cheltuit toată viața mea, spre bogăția cea necheltuita a îndurărilor Tale, privind Mântuitorule, acum, nu trece cu vederea inima mea cea săracă, căci către Tine, Doamne, cu umilință strig: Am greșit, Părinte, la cer și înaintea Ta" Devine evident că trebuie să fim cât se poate de atenți la modul în care Dumnezeu Tatăl în cele din urmă ajunge să ne iubească. Dumnezeu Tatăl ne iubește dar la fel de bine și noi trebuie să ne arătăm iubirea pe care noi o avem față de El. Această iubire a lui Dumnezeu Tatăl prin urmare este una care ne face să fim cât se poate de conștienți de responabilitățile pe care le avem față de Tatăl nostru Cel din cer. Una dintre cele mai mari responsabilități este fără doar și poate ascultarea. Trebuie să ascultăm mai mult de Dumnezeu Tatăl decât de voința noastră fiindcă El știe mult mai bine ce este bine pentru noi.

Dacă ne vom uita la istoria lumii vom vedea că au fost și încă sunt mai mulți atei. Trebuie să fim fermi convinși că nu există nici un fel de legătură și nici un punct de convergență între Dumnezeu Tatăl și ateu. De ce? Fiindcă ateul este cel care din proprie inițiativă îi întoarce spatele lui Dumnezeu Tatăl. Devine devident că trebuie să fim mult mai centrați pe existența lui Dumnezeu Tată. Dumnezeu Tatăl ne iubește și ne trece cu vederea multe dintre defectele și păcatele noastre dar fără doar și poate El nu poate să ne treacă cu vederea ateismul nostru. Că sunt mulți care cred că din moment ce Dumnezeu este Tatăl nostru în cele din urmă pot să adopte ori atitudine fiindcă Tatăl nostru o va trece cu vederea dacă ea este eronată și una păcătoasă. Am vorbit prin urmare că legătura pe care noi oamenii o avem cu părinții noștrii biologici este numai un fel de palā reflețcie pe care a legăturii pe care vom ajunge să o avem cu Dumnezeu Tatăl. Trebuie să avem respect și să ne cinstim părinții fiindcă în acest mod această cinstire este una care merge la Dumnezeu Tatăl care este arhetipul paternității lor. Biblia este cât se poate de clară: Dumnezeu Tatăl nu ne-a părăsit niciodată. Noi suntem cei care L-am părăsit pe Dumnezeu Tatăl. Prin păcat în cele din urmă omul nu a făcut decât să pășească pe o cale străină de Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă este bine să știm că nu toate căile din această lume duc spre Dumnezeu Tatăl. Care sunt căile care nu duc la Dumnezeu Tatăl:

- păcatul,
- răutatea,
-patimile,
- nesimțirea,
- ateismul,
- necredința etc.

Este evident că cu toții adulți fiindcă avem de a face o alegere vitală în ceea ce privește paternitatea lui Dumnezeu Tatăl: avem posibilitatea să răspundem iubirii paterne a lui Dumnezeu și la fel de bine avem posibilitatea să respingem iubirea paternă a lui Dumnezeu Tatăl. Iată ce spunea în acest sens gânditorul Vlad Mureșan: "postmodernismul este o monadologie fără armonie, o atomistică fără compunere. El vrea pluralitate fără unitate, filiație fără paternitate, o genealogie fără descendenți, o cvadratură ciculară. Postmodernismul trădează cultura multiplului profan dezagragat după eclipsa Unului. Fiul risipitor rămâne fără de tatăl primitor. Privația paternității este dispersie fără conversie. Decesul Axului lumii implică dezaxarea lumii. O astfel de intuiție a lumii fără concept este plurală, nelegată, neluminată și scufundată în nebinecuvântata ignoranță a sensibilității decapitate de unitatea originar sintetică a apercepției."[145]

Devine evident că omul postmodern este din ce în ce mai sceptic în ceea ce privește paternitatea lui Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă acest om tinde să fie sclavul senzualității și numai ceea ce ține de senzație și de materie este în cele din urmă crezut de el. Faptul că Dumnezeu Tatăl este o ființă nevăzută și o ființă spirituală este un lucru care îi face pe din ce mai mulți dintre contemporanii noștrii. Aceasta mai ales fiindcă din punct de vedere religios se poate vedea că Dumnezeu Tatăl este foarte strict.[146]

Creștinismul ortodox ne-a pus din primele zile ale existenței sale credința în Dumnezeu Tatăl. La fel de bine el ne-a mai spus că viața de aici de pe pământ care putem să vedem că este una imperfectă fiindcă are mai multe suferințe și dureri este numai început al comuniunii noastre cu Dumnezeu Tatăl. Ei bine aici cei mai mulți dintre noi sunt gata să facă un pas înapoi. Cum se poate ca Dumnezeu Tatăl să mai fie în comuniune cu noi după ce murim? Ei bine dogma creștin ortodoxă ne spune cât se poate de clar că sufletul omului este nemuritor și că el trăiește și după moartea trupului. Când sufletul se desprinde de trup adevărul este că atunci intervine în situație Dumnezeu Tatăl care dacă am fost oameni buni și creștini în cele din urmă ne va lua prin îngeri Săi la Sine. Unde ne va duce Dumnezeu Tatăl după moartea trupului? Credința creștin ortodoxă este cât se poate de clară în

[145] Vlad Mureșan, Fundamentalism și ecumenism, publicat in revista Idei in Dialog, nr. 12 /51

[146] Mai multe curente de gândire New-Ageiste și sncretice sunt unele care bazate pe ideologia creștin ortodoxă că Dumnezeu Tatăl văd în cele din urmă în fiecare religie o cale în spre Dumnezeu Tată. Hindușii care cred în Vișnu Șiva și Brahman nu fac decât să meargă în spre Dumnezeu Tatăl prin credința lor. Taoiștii chinezi care cred în Confucius nu fac decât să meargă în spre Dumnezeu Tatăl prin Confucius. Budiștii care cred în Buda nu fac decât s meargă în spre Dumnezeu Tatăl prin Buda. Musulmanii care cred în Mohamed nu fac decât să meargă în spre Dumnezeu Tatăl prin Mohamed. Zoroastrienii care cred în Zoroastru nu fac decât să meargă spre Dumnezeu Tatăl prin Zoroastru. Iată cum sunt din ce în ce mai mulți care vorbesc în zilele noastre despre un fel de unitate transcedentă a tututor religiilor. Nu contează în ce religie ești ci ceea ce contează este să ai o religie. Aceasta fiindcă Dumnezeu Tatăl te acceptă din orice religie ai fi. Este cât se poate de tentantă această opinie dar ceea ce trebuie să știm este că Iisus a fost cât se poate de specific și de clar când a spus că numai El este calea spre Dumnezeu Tatăl. Ori vedem că nici o religie alta decât creștinismul ortodox nu Îl acceptă pe Iisus. Iată de ce avem mai multe motive să credem că fără de credința în Iisus nu putem să ajungem la Dumnezeu Tatăl.

acest sens: odată ce trupul a murit în cele din urmă Dumnezeu Tatăl va duce sufletul nostru în rai. Acolo sufletul nostru va ajunge să experimenteze cea mai strânsă și mai intimă comuniune cu Dumnezeu Tatăl. Iată prin urmare că trebuie să fim convinși de acest mare adevăr dogmatic pe care îl propovăduiește creștinismul ortodox: viața de aici este numai un început al comuniunii noastre cu Dumnezeu Tatăl. Trebuie să ne ridicăm prin urmare simțurile și să ajungem la Dumnezeu Tatăl și să trăim împreună cu El este greu de crezut că dacă în această viață nu ne-am străduit nici un moment să trăim după cum a voit Dumnezeu Tatăl în cele din urmă în viața de apoi vom ajunge să trăim cu El în rai. Aceasta fiindcă după cum am spus în viața noastră sunt mai multe căi care ne spun și de demonstrează că ele nu ajung la Dumnezeu Tatăl. Fie că vorbim despre răutate, despre pervesiune, despre păcat și patimi, cu toate acestea sunt străine de natura lui Dumnezeu Tată. Iată de ce este bine să știm că ele nu ne duc spre Dumnezeu Tatăl ci ne dus spre diavol. Ceea ce mai toți sfinții părinți ne-au demonstrat și ne-au spus este că Dumnezeu Tatăl are putere peste diavol dar la fel de bine noi trebuie să îi demonstrăm în mod concret că nu urmăm voinței diavolului. Nu se poate să îi spunem numai teoretic da lui Dumnezeu Tatăl și să fim răi. Aceasta fiindcă după cum am spus sunt lucruri care sunt pe măsura naturii lui Dumnezeu Tatăl și lucruri care nu sunt după natura lui Dumnezeu Tatăl. Un lucru care Îl știm că nu este pe natura lui Dumnezeu Tatăl este răul și păcatul.[147]

Parafrazându-l pe gânditorul George Herbert care spunea că un tată valorează mai mult decât 100 de profesori, putem să spunem că Dumnezeu Tatăl valorează mai mult decât orice din această lume. Suntem oameni slabi în credință și de multe ori ajungem să fim mult mai alipiți de plăcerile acestei lumi fără să ne dăm seama că Dumnezeu Tatăl este autorul lor. Fiindcă suntem oameni opaci în sens spiritual tindem să vedem această lume ca fiind una care este existentă numai prin sine și care nu Îl are ca Făcător pe Dumnezeu Tatăl. Iată de ce în cele din urmă trebuie să știm că Dumnezeu Tatăl ne cheamă la Sine prin mai multe nivele. Unul dintre aceste nivele este lumea din jurul nostru. Cum ne face Dumnezeu conștienți că El este Cel care ne cheamă la sine prin intermediul lumii din jurul nostru?

1. Prin ogixenul pe care îl respirăm,
2. Prin apa pe care o bem,
3. Prin hrana pe care o mâncăm,
4. Prin soarele care ne încălzește,
5. Prin animalele care se pleacă în fața noastră,
6. Prin frumusețe naturii din jurul nostru,
7. Prin familia în care am ajuns să ne naștem etc.

Iată că avem aici numai câteva dintre metodele prin care Dumnezeu Tatăl ne cheamă la Sine prin lumea din jurul nostru. Nu este nici o îndoială: sunt mulți care deși sunt conștienți de bunătatea lui Dumnezeu din lumea noastră în nici un fel nu vor să îi răspundă afirmativ chemării lui Dumnezeu Tată. Că sunt mai mulți atei și necredincioși care nu vor să creadă în Dumnezeu Tatăl nu este nici o îndoială.[148]

Dumnezeu Tatăl este Cel care ne oferă Cel mai mare dar pe care îl poate oferii cineva cuiva: El pur și simplu crede în noi. Nu numai noi suntem chemați să credem în El ci la fel de bine El crede în noi. De ce crede Dumnezeu Tatăl în noi? Ei bine El crede în noi fiindcă ajungem să creadă că noi:

- putem să fim oameni ai binelui,
- că putem lupta cu păcatul,
- că putem să ne biruim patimile,
- că putem să fim asemenea Lui,
- că putem să credem în puterea sfințeniei,
- că putem să dăm tot ceea ce este mai bun din noi pentru El,
- că putem să fim oameni morali,

---

[147] Radu Teodorescu, *Răul în religiile lumii* (Pennsylvania, 2002).

[148] Gânditoarea Rosaleen Dickson spunea despre iubirea paternă următoarele: "orice vei ajunge în viață tu vei mereu parte din mine și am să te iubesc necondiționat. O iubire că nu depinde de nimic, decât de faptul că ești și vei rămâne copilul meu." Ce să înțelegem în sens creștin ortodox din această afirmație? Înțelegem că este bine să știm că noi veșnic vom fii fii lui Dumnezeu Tatăl. Sunt fii lui în această lume și vom fi fii lui și în lumea de apoi. Aceasta fiindcă așa a lăsat Dumnezeu Tatăl ca lucrurile să fie cu omul și de fapt cu toată umanitatea. Iată prin urmare care este sensul iubiri paterne a lui Dumnezeu Tatăl: că vom fi velnici fii lui și nici chiar moartea, operă a diavolului, nu poate să ne rupă de această iubire veșnică pe care Dumnezeu Tatăl o are cu noi. Trebuie să fim cât se poae de angajați în iubirea lui Dumnezeu Tatăl față de noi fiindcă el nu vrea ca noi să fim un fel de receptacoli pasivi ai iubirii Sale paterne. Există o dimanică a iubirii paterne a lui Dumnezeu Tatăl prin care El se oferă și noi la rândul nostru ne oferim și noi Lui ca răspuns al iubirii Sale.

- că putem să credem în putrerea iubirii care va ieşii învingătoare peste puterea urii.

Vedem că iubirea lui Dumnezeu Tatăl este pentru noi une efectivă. Ea se manifestă prin a ne face conştienţi de vechiul conflict dintre bine şi rău care divizează umanitatea şi lumea noastră încă de la începuturile ei. Iată că trebuie să fim cât se poate de convinşi că Dumnezeu Tatăl crede în noi că dacă vom ajunge să slujm binelui în cele din urmă binele va ieşii învingători. Trebuie să ştim că binele este un lucru personal în lumea noastră. Aceasta fiindcă binele se identifică cu persoana lui Dumnezeu Tatăl. Când mergem pe calea binelui suntem pe calea care ne duce la Dumnezeu Tatăl. Iată de ce crezând în victoria binelui în cele din urmă ajungem să credem în victoria lui Dumnezeu Tatăl.[149]

Se spune că în timpul celui de-al II-lea război mondial la Mănăstirea Filoteu din Muntele Athos era un părinte duhovnicesc Sava care era foarte milostiv. Fiindcă era război evident că lumea era în mare criză de mâncare. Aşa se face că egumenul mănăstirii Filoteu a decis să taie milostenia şi hrana pe care mănăstirea o oferea pelerinilor care veneau în Athos. Părintele Sava s-a dus să vorbească cu egumenul.

- Părinte egumen pot să vorbesc cu sfinţia ta? a început părintele Sava.

- Da părinte Sava. Ce este?

- Aş vrea să vă atenţia în legătură cu o decizie pe care aţi luat-o mai recent.

- Ce decizie?

- Acea de a nu mai face milostenie în mănăstirea noastră.

- Nu am avut de ales.

- De ce?

- Părinte nu vedeţi suntem pe timp de război.

- Şi ce este cu asta?

- Dacă continuăm să mai facem milostenie nu o să mai avem noi monahii din mănăstire nimic de mâncat.

- Nu părinte egumen să nu faceţi aceasta.

- De ce?

- Tu nu ştii că Hristos şi Dumnezeu Tatăl ne poartă de grijă?

- Ne poartă dar mai întâi trebuie să ne purtăm noi de grijă.

- De pilda samarineanului nu ai aţi auzit?

- Am auzit. Ce este cu ea?

- Nu l-a lăudat Iisus pe samarineanul milostiv pentru milostenia lui?

- Ba da. Dar atunci nu era vreme de război.

- Nu este nici o diferenţă.

Egumenul a stat puţin pe gânduri după care a spus:

- Bine părinte fie cum spui tu.

Din acel moment mănăstirea a continuat să facă milostenie. Totuşi, mai mulţi părinţi din mănăstire au început să cârtească:

- Părinte Sava ne-au mai rămas numai puţină făină. Ce ne facem?

- Pregătiţi-o şi Maica Domnului se va îngrijii de noi.

Altă dată au mai rămas numai 25 de ocale de grâu.

- Părinte Sava ce ne facem acum? Au mai rămas numai 25 de ocale de grâu.

- Pregătiţi-le şi să le mâncăm.

Călugării au devenit din ce în ce mai nemulţumiţi de optimismul părintelui Sava. Odată părinţilor din mnăstire li s-a terminat toată pâinea.

- Ei părinte Sava ce ne facem acum?

- Nu vă pierdeţi speranţa în dulcea sărutare a Maicii Domnului.

Nici nu a terminat de spus acestea că la mănăstire a venit un căpitan de vasă din localitatea Kavala care adus un vas cu grâu. Cerea pe el dacă mănăstirea are să îi de puţin lemn.

- Mărire Maicii Domnului au spus călugării, când au văzut aceasta.

Părintele Sava le-a spus:

- Nu vă spuneam binecuvântaţilor, că Maica Domnului nu ne va lăsa?

Avem aici o întâmplare care ne spune că în momentele critice ale vieţii noastre nu trebuie să ne pierdem credinţa în Dumnezeu Tatăl.[150]

---

[149] Seneca, *Binele tău e al meu* (Editura Seneca, 2015).

[150] Nicolae Steinhardt, *Dăruind vei dobândii* (Rohia, 2006 reeditare).

Prin urmare este evident că trebuie să avem credință în Dumnezeu Tatăl. Nu îl vedem pe Dumnezeu Tatăl dar Iisus care a fost Fiul lui Dumnezeu Tatăl din veșnicie este Cel care ne-a spus că Dmnezeu din cer este un Tată. Este un Tată care ne iubește și din iubire ne-a dat viață. Trebuie să știm că Dumnezeu Tatăl nu era obligat să ne dea viață. Totuși, El a ales să o facă. A ales să o facă fiindcă vrea ca noi să știm ceea ce este viața. Nu se cuvine să îi fim recunoscători lui Dumnezeu Tatăl fiindcă ne-a adus din neființă la ființă? Fără doar și poate că avem toate motivele să îi fim recunoscători și să știm că El este Cel care ne vrea binele. Totuși, Dumnezeu Tatăl vrea să știe că deși El ne-a dat viață și ne iubește diavolul este unul care ne urăște și ne vrea moartea. Nu trebuie să Îl învinovățim pe Dumnezeu Tatăl pentru moartea pe care diavolul a introdus-o în umanitate. Teologia creștin ortodoxă susține credința în învierea morților. Toți cei morți vor învia la finalul istoriei umane. În timp ce unii vor învia pentru a se bucura de rai, alții vor învia pentru a ajunge în iad. Sunt unii care sunt de părere că în nici un fel iubirea lui Dumnezeu Tatăl nu poate să fie compatibilă cu faptul că unii vor ajunge în iad. De ce? Cum poate ca un Dumnezeu Tatăl iubitor să ajungă să își părăsească fii lui și să nu îi arunce în iad? După cum am spus această problemă a fost soluționată de creștinismul ortodox încă din anul 553 la Sinodul V Ecumenic. De ce? Fiindcă acest sinod a spus foarte bine că diavolii și oamenii care au ales calea răului nu vor putea să stea cu Dumnezeu care este unul care slujește binele. Trebuie să fim foarte expliciți în acest sens: Dumnezeu Tatăl nu este Unul care ne poate iubii din moment ce noi nu facem fapte care sunt pe placul Lui.[151]

Am vorbit în această carte că omul are nevoie de două lucruri pentru a devenii fiul lui Dumnezeu:

1. A urma binele,
2. A crede în Iisus Hristos fiul lui Dumnezeu Tatăl.

Este evident că cu toții trebuie să respectăm aceste lucruri pentru ca să fim fii vrednici a lui Dumnezeu Tatăl. Sunt unii care sunt de părere că concepția creștin ortodoxă este mult prea riscantă în ceea ce îl privește pe Dumnezeu Tatăl. De ce? Aceasta fiindcă începem din această lume să trăim cu Dumnezeu Tatăl și în cele din urmă vom continua și în viața de apoi să fim în comuniune cu Dumnezeu Tatăl? Pentru unii este cu adevărat mult prea riscant fiindcă în mod instinctiv omul tinde să reducă existența și viața numai la acastă lume.[152] Realitatea este că nu există nimic riscant în a crede în Dumnezeu Tatăl. De ce? Fiindcă a crede în Dumnezeu Tatăl în cele din urmă este un lucru care ne face să ne dăm seama de următoarele două lucruri:

1. Numai un Dumnezeu bun putea să ne dea viață;
2. Fiindcă El ne-a dat viață Dumnezeu Tatăl nu avea nici un motiv să ne lase să murim.

Aceasta ne spune că Dumnezeu Tatăl poate să facă faptul ca și după moarte să ajungem să fim în comuniune cu El. Prin urmare este clar că undeva a existat un fel de deviere a planului ințial al lui Dumnezeu Tatăl cu noi. Ei bine Biblia și sfinții părinți sunt cei care ne spun că diavolul a fost Cel care a stricat planul lui Dumnezeu Tatăl. Fiindcă Dumnezeu respectă libertatea ființelor pe care le-a creat în cele din urmă El respectă și libertatea diavolului de a fi veșnic rău. Părintele Dumutru Stăniloae vorbea în prima jumătate a secolului al XX-lea că Iisus Hristos a fost un fel de restaurator al omului. Omul a devenit prin lucrarea diavolului muritor. Iisus a venit și a înviat din morți și a demonstrat că omul poate să ajungă nemuritor. Că omul este o ființă care este în nevoie de a fi restaurat nu este nici o îndoială.[153]

Prin urmare deși sunt mulți care se simt singuri și însingurați în această lume adevărul este că Dumnezeu Tatăl are o pronie sau o providență cu fiecare dintre noi. Ce este pronia lui Dumnezeu? Pronia este planul originar pe care Dumnezeu îl are cu umanitatea și cu fiecare dintre noi. Pronia lui Dumnezeu este una care ne spune că există Cineva acolo sunt în cer care ne iubește chiar dacă noi uneori îi întoarcem spatele. Dumnezeu Tatăl are un plan cu noi încă din momentul în care am ajuns să fim concepuți în pântecele maicii noastre. Este evident că noi trebuie să fim încrezători în pronia lui Dumnezeu Tatăl care face tot ceea ce este posibil ca noi să ajungem să ne mântuim și să moștenim raiul. Dacă în această lume se poate spune că există la un anumit nivel un fel de seprație dintre noi și Dumnezeu Tatăl, ei bine în viața de apoi nu va mai fi nici un fel de separație

---

[151] Irenee Hausher, *Paternitatea și îndrumarea duhovnicească în răsăritul creștin* (Sibiu, 1999).

[152] Costion Nicolescu, *Riscul de a fi ortodox*, (București, 2002).

[153] Totuși trebuie să știm că Iisus a adus cu Sine ca unul care a fost trimis de Dumnezeu Tatăl un fel de restaurare obiectivă a omului. Omul trebuie să lucreze personal și să ajungă să își împroprieze și la nivel subiectiv această restaurare sau mai bine spus această muncă de restaurare pe care a făcut-o Iisus. Așa se face că aici în această lume am putea spune că procesul de restaurare numai începe în timp ce în vața de apoi acest proces va ajunge să se realizeze pe sine deplin sau integral. Trebuie să avem cât mai multă încredere în Dumnezeu Tatăl și în planul lui de mântuire. Ce este în acest sens mântuirea? Mântuirea este scăparea de dreapta pedeapsă a lui Dumnezeu Tatăl pentru păcatele naostre. De ce Dumnezeu Tatăl pedepsește păcatul cu iadul? Fiindcă păcatul este o lucrare a răului. Iată de ce în cele din urmă iubirea unui Dumnezeu Tată este cât se poate de compatibilă cu faptul că El ajunge să pedeapsească păcatul. Aceasta fiindcă după cum am spus păcatul este o manifestare concretă a răului și de multe ori chiar a demonicului.

dintre noi și Tatăl nostru cel din ceruri. Este adevărat că pronia lui Dumnezeu tatăl este un lucru mai greu de înțeles. Totuși cei care vor să afle mai multe despre existența lui Dumnezeu Tatăl în cele din urmă pot să se aprofundeze în pronia lui Dumnezeu Tatal prin studiul teologiei creștin ortodoxe. Teologii creștin ortodocși sunt și ei fii ai lui Dumnezeu care au o misiune specială acea de a ne explica care sunt lucrurile mai greu de înțeles în ceea ce îl privește pe Dumnezeu Tatăl. Iată ce spunea în acest sens gânditorul creștin Nemesius din Emesa despre pronia lui Dumnezeu Tatăl: "să spunem așadar ce este providența: providența este voința lui Dumnezeu prin care cele existente capată împlinirea adecvată lor. Iar dacă providența este voința lui Dumnezeu, urmează cu o necesitate absolută ca lucrurile existente să se petreacă portivit unei rațiuni drepte, în cel mai bun chip, în modul cel mai divin și numai așa cum este mai bine, astfel încât ele să nu o primească într-o ordine mai bună. Specific providenței este să împartă fiecăruia ce îi este folositor, și din acest motiv, uneori rezultatul alegerilor, va fi uneori folositor, alteori nu va fi."[154]

[154] Nemesius din Emesa, *Despre natura omului* (București, 2012).